

**“ÇOCUK DOSTU” İSİMLİ ESKİ HARFLİ
ÇOCUK DERGİSİNİN YENİ ALFABEYE
AKTARIMI VE İNCELENMESİ**

Sevilay ÖVER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN

Doç. Dr. M. Hilmi UÇAN

2013-AFYONKARAHİSAR

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**“ÇOCUK DOSTU” İSİMLİ ESKİ HARFLİ ÇOCUK
DERGİSİNİN YENİ ALFABEYE AKTARIMI VE
İNCELENMESİ**

Hazırlayan
Sevilay ÖVER

Danışman
Doç. Dr. M. Hilmi UÇAN

AFYONKARAHİSAR 2013

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**Çocuk Dostu İsimli Eski Harfli Çocuk Dergisinin Yeni Alfabe Aktarımı ve İncelenmesi**” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilen eserlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

13.09.2013

Sevilay ÖVER

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

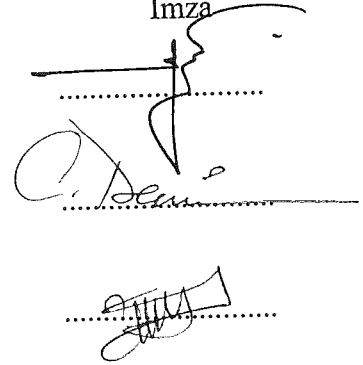
JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Doç.Dr. M.Hilmi UÇAN

Jüri Üyeleri : Doç.Dr. Celal DEMİR

: Yrd.Doç.Dr. Ahmet KARAMAN

İmza

.....

.....

.....

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi Sevilay ÖVER'in (“Çocuk Dostu” İsimli Eski Harfli Çocuk Dergisinin Yeni Alfabe Aktarımı ve İncelenmesi)” başlıklı tezini değerlendirmek üzere 13.09.2013 günü saat 16:00’da Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca yukarıda isim ve imzaları bulunan jüri üyeleri tarafından değerlendirilerek kabul edilmiştir

Prof. Dr. Selçuk AKÇAY
MÜDÜR

ÖZET

“ÇOCUK DOSTU” İSİMLİ ESKİ HARFLİ ÇOCUK DERGİSİNİN YENİ ALFABEYE AKTARIMI VE İNCELENMESİ

Sevilay ÖVER

AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI

Eylül 2013

TEZ DANIŞMANI: Doç. Dr. M. Hilmi UÇAN

Edebiyat, duygu ve düşüncelerin sözlü veya yazılı olarak anlatıldığı bir sanat dalıdır. Bu genel tanımının yanında edebiyatın hayata ışık tutma özelliği de vardır. Bundan dolayıdır ki çocuklar için hazırlanan eserlerin oluşturduğu “Çocuk Edebiyatı” alanı ortaya çıkmıştır.

Sürelî yayınların çocuk edebiyatında önemli bir yeri vardır. Bizde de Tanzimat’la birlikte hem çocuk edebiyatı hem de çocuklara yönelik hazırlanan süreli yayınlar büyük gelişme göstermiştir.

1914 yılında yayın hayatına başlayan “Çocuk Dostu” özellikle küçük çocuklara yönelik hazırlanmış bir çocuk dergisidir. Hikâyeleri, yazı karakterlerinin puntoları, kullanılan resimleriyle çocuk dergileri içinde en küçük yaş seviyesine hitap edecek niteliktedir. Derginin 13 sayısı mevcuttur. Ancak kütüphanelerde 11 sayısını bulmak mümkündür.

Bu çalışmada “Çocuk Dostu” dergisinin Latin harfleriyle ifadesi sağlanmıştır. Ayrıca dergi üzerinde bazı incelemeler yapılmıştır. Böylece 100 yıl önceki çocuk dergiciliği ile günümüzdeki çocuk dergiciliğinin karşılaştırılmasına imkân sunulmuştur. Bu alanda da yapılacak çalışmaların önü açılmak istenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat, Çocuk, Çocuk Edebiyatı, Çocuk Dergileri, Çocuk Dostu.

ABSTRACT

TRANSFER THE NEW ALPHABET AND EVALUATION OF KIDS MAGAZINE WRITTEN IN OLD ITALICS WHICH IS CALLED “ÇOCUK DOSTU”

Sevilay ÖVER

AFYON KOCATEPE UNIVERSITY

THE INSTITUTE OF SOCIAL SCIENCES

DEPARTMENT OF TURKISH EDUCATION

September 2013

Doç. Dr. M. Hilmi UÇAN

Literature is a branch of art in which feelings and thoughts are expressed in oral or written ways. Beside this generic definition literature sheds light on lives as well; therefore, “Children’s Literature” is revealed that consists of literal works.

Periodical publishes have a significant place inside children literature world. Tanzimat reform era has started great developments in both children literature and periodical publishes for children.

Çocuk Dostu journal, which was first published in 1914, focused on especially preschool children. Apart from other children’s journals, stories, font sizes, pictures appeal to preschool children. Even though the journal has 13 issues, only 11 of them can be reachable in libraries.

In this study, *Çocuk Dostu* evaluated in Latin alphabet. Furthermore, some inspections were done on the journal. The opportunity for comparison of the journal publishing methods between a century before and nowadays is provided. The aim of this study is also leading up upcoming studies in the same subject area.

Keywords: Literature, Children, Children’s Literature, Children’s Journals, *Çocuk Dostu*.

ÖNSÖZ

Bir ülkenin geleceği demek olan çocukların iyi bir eğitimden geçmesi kadar mühim bir şey yoktur. Bunun önemi anlaşılmış olduğundandır ki son yıllarda, titizlikle üzerinde durulan konulardan olmuştur. Edebiyatın eğitime işlevi olduğu bilinmektedir ve edebiyat, eğitimi fark ettirmeden, sıkmadan, etkili bir şekilde gerçekleştirir. Öyleyse çocukların eğitilmesinde edebiyattan yararlanılmalıdır.

Bu durum, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de fark edilmiştir. Tanzimat'la birlikte başlayan çalışmalar, günümüzde çok ileri seviyelere gelmiştir. Artık Çocuk Edebiyatı diye bir alan literatüre girmiş; bu alanda yetenekli, başarılı yazar ve şairler yetişmiştir. Her geçen gün çalışmalar derinlik kazanmakta ve başarılı sonuçlar alınmaktadır.

Çocuk edebiyatı alanında yapılan birçok çalışma mevcuttur. Şiir, hikâye, roman, masal başta olmak üzere edebiyatın her alanında çocuklara yönelik eserler hazırlanmaktadır. Bunların çoğunu bünyesinde taşıyan bir alan vardır ki, bizim çalışmamızın konusunu oluşturmaktadır: çocuk dergileri. Çocuk edebiyatının en eğlenceli yapıtlarından olan çocuk dergileri, çocuk ile edebiyat arasında köprü vazifesi görmektedir. Çocuğun edebiyata olan yakınlığını artırmakta, okuma alışkanlığının kazanılmasında etkili olmakta ve çocuğu eğitime işlevini başarıyla yürütmektedir. Haftalık, on beş günlük, aylık gibi yayın ilkesinin olması, çocuğun bir şeyi düzenli takip edebilmesini sağlamakta ve kendine bağlamaktadır. İçeriğinin çeşitliliği, oyunları, bilmeceleleri, farklı metinleri ve tabii ki kısa yazılardan oluşması; takip edilirliliğini artırmaktadır.

Biz de tezimizde, böyle bir dergi ile çalışmayı tercih ettik. Meşrutiyet yıllarında yayınlanan dergimiz, Çocuk Dostu isimli eski harfli bir dergidir. 1914'te çıkmaya başlamış ve kısa süren bir yayın hayatı olmuştur. Toplam on üç sayısı bulunan bu dergiyi seçmemizde, kendini geliştirme çabası içinde olması ve dönemindeki dergilerden farklı olarak daha küçük çocuklara hitap etmesi etkili olmuştur. Ayrıca yapacağımız bu çalışma ile eski harfli metinlere, kaynaklara dikkat çekilmek istenmiştir. Harf inkılâbıyla, tozlu raflarda çürümeye mahkûm edilen kültürümüze ait eserlerin gün ışığına çıkarılması amaçlanmıştır. Bu ve buna benzer

birçok eser, onları karanlıktan kurtaracak bir el beklemektedir. Böylesine zengin kültürel değerlerimizi yok saymak bizce doğru değildir. Belki de onlardan öğreneceğimiz bir şeyler vardır. Bu nedenle eski harfli eserlerin edebiyatımıza kazandırılmasında fayda görmekteyiz.

Çalışmamız giriş, üç bölüm ve sonuç ve önerilerden oluşmaktadır. Girişte çalışmaya başlangıç yapılmış; problem durumu, çalışmanın amacı, yöntemi açıklanmıştır. Birinci bölümde, çocuk ve edebiyat ilişkisine değinilmiş, çocuk edebiyatı hakkında kısa bir bilgi verilmiş, süreli yayınlardan bahsedilmiş ve bizde çocuk edebiyatının gelişim süreci aktarılmıştır.

İkinci bölümde, derginin bütün sayıları Latin harfleriyle yeniden yazılmıştır. Bu işlem derginin estetik anlayışına dikkat edilerek yapılmıştır. Sadece metinler çevrilmemiş, aynı zamanda görselleri de kullanılmıştır. Dergi, o dönemde nasıl basılmışsa o şekilde, müstakil parçalar halinde düzenlenmiştir.

Üçüncü bölüm dergilerin değerlendirilmesine ayrılmıştır. Dergiler sayı sayı incelenmiş, özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. Toplu bir değerlendirme de yapılmıştır. Çocuk dergilerinde bulunması gereken özelliklerle Çocuk Dostu dergisi karşılaştırılmıştır. Derginin çıktığı matbaa olan Necm-i İstikbal Matbaası ile müdürü Tevfik Nureddin hakkındaki bilgiye de bu bölümde yer verilmiştir.

Sonuç ve önerilerde, çalışmamız sonucunda ulaşılan bilgiler aktarılmış ve öneriler dile getirilmiştir.

Çalışmam sırasında bana yol gösteren ve yardımlarını esirgemeyen değerli hocalarım Sayın Doç. Dr. M. Hilmi UÇAN ve Sayın Doç. Dr. Celal DEMİR'e, dergilerin on ikinci ve on üçüncü sayılarını bulmamda yardımcı olan Sayın Cüneyd OKAY ve Sayın Cemil Ozan CEYHAN'a, gerek duyduğum zamanlarda bana yardımcı olan değerli meslektaşlarım Erdinç ÇİTAK ve Nurten ÖZDEMİR'e ve tabii ki benim en büyük destekçilerim olan ve bana her zaman güvenen aileme sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Sevilay ÖVER

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ.....	ii
TEZ JÜRİSİ VE ENSTİTÜ MÜDÜRLÜĞÜ ONAYI.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
ÖNSÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE ÇOCUK EDEBİYATI VE SÜRELİ YAYINLAR

1. ÇOCUK VE EDEBİYAT.....	5
2. ÇOCUK EDEBİYATI.....	8
3. TÜRKİYE'DE ÇOCUK EDEBİYATININ GELİŞİM SÜRECİ.....	10
4. ÇOCUK EDEBİYATINDA SÜRELİ YAYINLAR.....	12

İKİNCİ BÖLÜM

ÇOCUK DOSTU DERGİSİNİN YENİ ALFABEYE AKTARIMI

1. DERGİLERİN ÇEVİRİSİ.....	15
1.1.ÇOCUK DOSTU I.....	15
1.1.1. İki Cıvcivin Gezintisi.....	16
1.1.2. Bilmece.....	20
1.2.ÇOCUK DOSTU II.....	21
1.2.1. Çocuk Dünyasının Küçük Kitapları.....	23
1.2.2. Pisilerin Bayramı.....	24
1.2.3. Bilmece.....	29

1.3.ÇOCUK DOSTU III.....	30
1.3.1. Kazananlar Listesi.....	32
1.3.2. Küçük Turgud'un El İşleri.....	33
1.3.3. Afacan Bir Kedi.....	34
1.3.4. Dünyayı Dolaşanlar.....	36
1.3.5. Süt Başında.....	37
1.3.6. Bilmece.....	38
1.3.7. Çocuk Dünyasının Küçük Kitapları.....	39
1.4.ÇOCUK DOSTU IV.....	40
1.4.1. Kazananlar Listesi.....	42
1.4.2. Güzel Gezintiler.....	44
1.4.3. Oyun.....	45
1.4.4. Güvercin ile Karınca.....	46
1.4.5. Fakir Çocuk.....	47
1.4.6. Zengin Çocuk.....	47
1.4.7. Bilmece.....	47
1.4.8. Çocuk Dünyasının Küçük Kitapları.....	49
1.5.ÇOCUK DOSTU V.....	50
1.5.1. Kazananlar Listesi.....	52
1.5.2. Bakkalcılık Oyunu.....	53
1.5.3. Kuşçuk.....	55
1.5.4. Kocaman Deniz ve Büyük Gemi.....	57
1.5.5. Bilmece.....	58
1.5.6. Çocuk Dünyasının Küçük Kitapları.....	59
1.6.ÇOCUK DOSTU VI.....	60
1.6.1. Kazananlar Listesi.....	62
1.6.2. Tik.. Tak.. Tik.. Tak.. ..	64
1.6.3. Yeşil Filizler.....	64
1.6.4. Dişi Ağrıyan Köpek.....	66
1.6.5. Bilmece.....	67
1.6.6. Çocuk Dünyasının Küçük Kitapları.....	68
1.7.ÇOCUK DOSTU VII.....	69

1.7.1. Kazananlar Listesi.....	71
1.7.2. Tilki ile Üzüm.....	72
1.7.3. Kukuriku.. Kukuriku..	72
1.7.4. Kukla Oyunu.....	73
1.7.5. Bilmece.....	76
1.7.6. Çocuk Dünyasının Küçük Kitapları.....	77
1.8.ÇOCUK DOSTU VIII.....	78
1.8.1. Kazananlar Listesi.....	80
1.8.2. Benim Ablam.....	81
1.8.3. Deniz Kenarında.....	82
1.8.4. Kurnaz Tilki.....	83
1.8.5. Bilmece.....	85
1.8.6. Çocuk Dünyasının Küçük Kitapları.....	86
1.9.ÇOCUK DOSTU IX.....	87
1.9.1. Kazananlar Listesi.....	89
1.9.2. Piyano Önünde.....	91
1.9.3. Cüceler Aleminde.....	92
1.9.4. Şehir ve Çiftlik Faresi (İngilizceden Çeviri).....	93
1.9.5. Bilmece.....	94
1.9.6. Çocuk Dünyasının Küçük Kitapları.....	95
1.10. ÇOCUK DOSTU X.....	96
1.10.1. Kazananlar Listesi.....	98
1.10.2. Bizim Çiftlik.....	100
1.10.3. Tembel Korkud.....	101
1.10.4. Çapkın Piliç.....	102
1.10.5. Bilmece.....	104
1.10.6. Su Bebekleri (Kitap Tanıtımı).....	105
1.11. ÇOCUK DOSTU XI.....	106
1.11.1. Kazananlar Listesi.....	108
1.11.2. Ben Büyük Bir Zabit Olacağım.....	110
1.11.3. Geveze Kaplumbağa (İngilizceden Çevirme).....	110
1.11.4. Akıllı Karga.....	112

1.11.5. Bilmece.....	113
1.11.6. Su Bebekleri (Kitap Tanıtımı).....	114
1.12. ÇOCUK DOSTU XII.....	115
1.12.1. Bilye Oyunu.....	117
1.12.2. Hayat Kavgası.....	118
1.12.3. Küçük Hikaye.....	118
1.12.4. Bilmece.....	120
1.13. ÇOCUK DOSTU XIII.....	121
1.13.1. Kedi ile Papağan.....	123
1.13.2. Bilmece.....	127

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇOCUK DOSTU DERGİSİ VE DERGİLERDE BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLER

1. DERGİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	128
1.1.BİRİNCİ DERGİ.....	129
1.2.İKİNCİ DERGİ.....	130
1.3.ÜÇÜNCÜ DERGİ.....	130
1.4.DÖRDÜNCÜ DERGİ.....	131
1.5.BEŞİNCİ DERGİ.....	132
1.6.ALTINCI DERGİ.....	133
1.7.YEDİNCİ DERGİ.....	134
1.8.SEKİZİNCİ DERGİ.....	135
1.9.DOKUZUNCU DERGİ.....	136
1.10. ONUNCU DERGİ.....	138
1.11. ON BİRİNCİ DERGİ.....	139
1.12. ON İKİNCİ DERGİ.....	140
1.13. ON ÜÇÜNCÜ DERGİ.....	141
2. ÇOCUK DERGİLERİNİN ÖZELLİKLERİ VE ÇOCUK DOSTU.....	143
2.1.ÇOCUK DERGİLERİNDE BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLER.....	143

2.2.ÇOCUK DOSTU’NUN ÇOCUK DERGİLERİNDE BULUNMASI GEREKEN ÖZELLİKLER BAKIMINDAN İNCELENMESİ.....	146
3. ÇOCUK DOSTU DERGİSİNİN KÜNYE BİLGİLERİ.....	148
3.1.NECM-İ İSTİKBAL MATBAASI.....	148
3.2.TEVFİK NUREDDİN.....	149
SONUÇ VE ÖNERİLER	
1. SONUÇ.....	151
2. ÖNERİLER.....	152
KAYNAKÇA.....	154
EKLER.....	160

GİRİŞ

Tanzimat'la birlikte süreli yayınlarda artış gözlenmiştir. Bununla beraber çocuklara yönelik hazırlanan süreli yayınların sayısında da artış olmuştur.

Ülkemizde çıkan ilk çocuk dergisi Mümeyyiz'dir. 1869 yılında yayın hayatına başlamıştır.

Çalışmamızın konusunu oluşturan “Çocuk Dostu” 1914 yılında yayımlanmaya başlamıştır. 13 sayı çıkmış, sonra yayın hayatına son vermek zorunda kalmıştır. Kütüphanelerde 11 sayısı mevcuttur.

Çocuk Dostu, diğer çocuk dergileri içinde en küçük yaş seviyesine hitap edecek niteliktedir. Yazı karakterleri daha büyük, resimleri bol ve hikayelerinin konuları eğlencelidir.

Derginin ilk iki sayısı birer hikâyeden oluşmaktadır. Üçüncü sayıyla birlikte dergide gelişme gözlenmiş, zengin bir içerikle okuyucunun karşısına çıkmaya başlamıştır.

Her sayının sonunda bir ödüllü bilmece yer almaktadır. Kazanan çocukların isimleri 2 sayı sonra, okullarının isimleriyle birlikte açıklanmıştır. Doğru cevabı bilenler arasında kura çekilerek, kız ve erkeklerden ayrı ayrı 25 çocuğa, çikolata, kartpostal, dergi aboneliği, oyuncak gibi ödüller gönderilmiştir.

Dergide farklı etkinlikleri bulmak da mümkündür. Örneğin üçüncü sayıda, kağıtları kullanarak el işi yapımı anlatılmıştır. Hatta ana hatları parçalanarak bir kedi resmi verilmiş ve bunlar kesilip yapıştırılarak hareketli bir kedi maketi yapımı hakkında bilgi verilmiştir. (Ek: 1)

Derginin içeriğine değinilecek olursa, metinlerin konuları gayet basit; çocukları ahlaki, kültürel ve sosyal yönden geliştirmeyi hedefleyen bir yapısı vardır.

Güzel huylu olmak, yardımlaşmak, kötü davranışlardan uzak durmak, annenin sözünü dinlemek, alçak gönüllü olmak, çalışkan olmak dergide verilmeye çalışılan ana fikirlerden bazılarıdır.

1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Çocuk dergilerinin çocuğun eğitiminde ve gelişiminde önemli yeri vardır. Farklı metinlere bünyesinde aynı anda yer verebiliyor olması, görsel açıdan zenginliği ve bilgiyi eğlenceli bir şekilde sunuyor olması, çocuklar tarafından tercih edilme olasılığını yükseltmektedir.

Hal böyle olunca da çocuklara kazandırılmak istenen birçok davranış, dergiler aracılığıyla verilmeye çalışılmıştır. Bu, günümüzde de böyledir, yüz yıl önce de böyle olmuştur.

Bu çalışmanın amacı, yüz yıl önce çocuk gelişimi adına önemli bir adım olan “Çocuk Dostu” dergisinin incelenmesi olmuştur.

Bunun için öncelikle Arap harfleriyle basılmış olan derginin, Latin harfleriyle ifade edilmesi sağlanmış, daha sonra da derginin özellikle içeriği değerlendirilerek; çocuk gelişimi için olumlu ve olumsuz yönlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca, çocuk edebiyatı içinde önemli bir yere sahip olan süreli yayınlara dikkat çekilmek istenmiş, bu alanda yapılacak çalışmalarını teşvik etmek amaçlanmıştır.

2. PROBLEM CÜMLESİ

“Çocuk Dostu” dergisinin biçim ve içerik yönünden Çocuk Edebiyatı’ndaki yeri nedir?

3. ALT PROBLEMLER

- Çocuk-Edebiyat ilişkisi nedir?
- Çocuk edebiyatı nedir?
- Türkiye’de çocuk edebiyatının gelişim süreci nasıldır?
- Süreli yayınlar içinde çocuk dergilerinin yeri nedir?

- Çocuk dergilerinin çocuklar üzerinde etkileri var mıdır?
- “Çocuk Dostu” çocuk dergilerinde olması gereken özelliklere sahip midir?

4. SAYILTILAR

İncelenen “Çocuk Dostu” dergisinin, döneminde başarılı bir çocuk yayını olduğu kabul edilmektedir. Hem çocuk eğitimi hem de dönemini yansıtması açısından önemli bir yeri olduğuna inanılmaktadır. Ayrıca günümüz için de önemli bölümlerinin olabileceği düşünülmüştür.

5. SINIRLILIKLAR

Bu çalışma, 1914 yılında yayımlanan “Çocuk Dostu” dergisi ile sınırlıdır.

6. İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Çalışmamızın ilham kaynağı, Cüneyd Okay’ın *Eski Harfli Çocuk Dergileri* isimli çalışması olmuştur.

Çalışma sürecinde ise çocuk edebiyatı ile ilgili kitap ve makalelerden yararlanılmıştır. Özellikle Cemil Ozan Ceyhan’ın *Eski Harfli Bir Çocuk Dergisi: Çocuk Dostu* makalesine başvurulmuştur.

7. YÖNTEM

Çalışmada çeviri yöntemi ve araştırma-inceleme yöntemi kullanılmıştır.

Öncelikle derginin 13 sayısı tek tek Latin harfleriyle yeniden yazılmıştır. Daha sonra dergiler üzerinde incelemeler yapılmış, olumlu olumsuz tarafları üzerinde durulmuştur. Çeviride TDK tarafından 2005 yılında yayınlanan Türkçe Sözlük ve Yazım Kılavuzu dikkate alınarak kelimeler yazılmıştır. Kelimelerin eski yazılışları kullanılmamıştır. (*soğulcan* yerine *solucan*, *dane* yerine *tane*, *mai* yerine *mavi* gibi) Ancak özel isimlerin yazımına sadık kalınmış, onlarda herhangi bir değişikliğe gidilmemiştir. *Ahmed* olarak yazılmışsa, bu *Ahmet* şeklinde ifade edilmemiştir.

Yine derginin noktalaması aynen kullanılmıştır. Ancak ödül kazananların açıklandığı sayfalarda, özel isimlerden sonra kullanılmayan kesme işaretinin ciddi bir eksiklik olduğu düşünülerek ve çalışmanın eğitim aşamasında olan şahısların da eline geçebileceği düşünülerek, yanlış öğrenmelere neden olmamak için kazananlar sayfasında –dergide olmamasına rağmen- kesme işareti kullanılmıştır.

Derginin görsellerinin tamamı bu çalışmada kullanılmıştır. Çalışmanın düzen ve sıralamasını bozmayacak şekilde zaman zaman boyutları küçültülüp zaman zaman büyütülerek kullanılmıştır. Orijinal boyutlarında kullanılmamıştır. Ama sıralama kesinlikle bozulmamıştır. Görseller dergide hangi sıralamayla yer alıyorsa, tezde de öyle yer almıştır.

8. EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu çalışmanın evreni Eski Harfli Çocuk Dergileri'dir. Örneklemi ise 1914 yılında yayımlanan "Çocuk Dostu" dergisidir.

9. VERİLERİN TOPLANMASI VE ÇÖZÜMLENMESİ

Verilerin toplanması aşamasında doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır.

Dergilerin anlaşılabilmesi için araştırmada kullanılacak 13 sayı Latin harfleriyle tekrar yazılmıştır.

Dergilerin içeriğinin tek tek incelenmesi amaçlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE’DE ÇOCUK EDEBİYATI VE SÜRELİ YAYINLAR

1. ÇOCUK VE EDEBİYAT

Bireyin doğumundan ergenlik dönemine kadar geçen süreç **çocukluk** olarak adlandırılır. Çocukluğu da kendi içinde evrelere ayırmak mümkündür. 0-2 yaş bebeklik, 2-6 yaş okul öncesi çocukluk, 6 ile 11-13 yaş okul çağı çocukluk dönemleri olarak belirlenmiştir. Bu evrelerin belirlenmesinde çocuğun belli yetenek ve olgunlukları kazanması dikkate alınmıştır.

Çocuk, fiziksel ve zihinsel yönden sürekli yenilenen bir varlıktır. Karşılaştığı her olay, geçen her gün ona bir şey kazandırır. Basit bir oyundan bile çocuğun öğreneceği birçok şey vardır. İnsan beyni için “boş bir levha” benzetmesi yapılır. İşte çocuk da çevreden aldığı uyarıcılarla o boş levhayı doldurma çabası içindedir. Ne kadar çok güzel yaşantılarla karşılaşırse kazandıkları o kadar olumlu olacaktır. Bu nedenle çocukların gelişim süreçlerinin iyi takip edilmesinde yarar vardır.

Edebiyat, sözlü veya yazılı olarak duygu, düşünce ve hayallerin anlatıldığı bir alandır. Bazen bir iletişim aracı, bazen hoş vakit geçirmek için bir uğraş, bazen de bir şeyler öğrenmek için bir yoldur. Edebiyatı tek bir tanıma sığdırmak, onu kalıp ifadelerle anlatmak aslında doğru bir yaklaşım değildir. Edebiyat çok geniş bir sahadır. Ve bu geniş saha içinde yazar veya okur tamamen serbesttir. Öznelliğin hâkim olduğu bu alan için farklı yorumlarla tanımlamalar yapmak mümkündür. Ama şunda hemfikiriz ki edebiyat güzel duyguları, güzel davranışları besleyen bir sanattır. Bu nedenle insanlık için büyük önem arz etmektedir.

Yukarıda belirtmeye çalıştığım gibi, bu kadar önemli olan iki kavramın birbirinden uzak olması düşünülemez. Çocuk, bir toplumun geleceği demektir. İyi yetişmiş çocuklar mutlu, huzurlu toplum profili çizecektir. Burada edebiyatın önemi göze çarpmaktadır. Edebiyat, iyiyi güzeli anlatmak için en güzel yöntemlerden biridir. Ruhun incelticisidir. Edebiyata ilgi duyanlar, daha sakin, daha dingin bir ruha sahiptir. Günümüzde şiddetin bu kadar yaygın olmasının nedeni, edebiyattan uzak kalınmış olmasıdır. Yine çocuklarda görülen şiddet eğiliminin temelinde de bu yatar. Masal yerine bilgisayarla büyüyen çocukların zarif ve dostça davranışlar yerine kaba ve düşmanca tavırlar sergilemelerini yadırgamamak gerekir.

“Çocukların edebiyata hiçbir zaman ihtiyaçları olmaz. Onların sevdikleri şey, kelime oyunlarıdır; hayatın macerası, hayalin olağanüstülüğüdür” diyor Yusuf Çağlar (Hece, 2005: 53). Fakat aslında tam da çocukların edebiyata ihtiyaçları vardır. İnsan hayatında öğrenmenin en çok gerçekleştiği süreç çocukluktur ve bir insanın her şeyi tecrübe ederek öğrenmesi mümkün değildir. Başkalarının tecrübeleri aracılığıyla da öğrenme gerçekleşir. Bunun en kolay yolu ise edebiyattan geçer. Mesela bir kitap, dünyanın farklı yerlerini dolaştırabilir bir çocuğa veya farklı bir ülkenin çocuğuyla onu arkadaş edebilir. Dünyanın başka bir köşesinde yaşanan bir sorunu fark etmesini sağlayabilir. Farklı kültürler, farklı hayatlar hakkında bilgilendirir. Kısacası, edebiyat çocuğa başka hayatların kapılarını açar. Onu kendi dünyasının dışına çıkarır. Dünyanın kendisinden ibaret olduğu yanılgısından kurtarır.

Çocuk sürekli gelişen bir varlıktır demiştik. Bu gelişimin sağlıklı bir şekilde sağlanmasında edebiyatın etkileri vardır. En bilineninden başlayacak olursak dil gelişimi. Bir çocuğun güzel konuşması, güzel yazması, yaşına uygun kelime dağarcığına sahip olması kitaplarla ilişkisine bağlıdır. “Karşılıklı anlaşma aracımız olan dilin çocukluk dönemlerinde daha çok geliştiği ve kökleştiği dikkate alınacak olursa, çocuk edebiyatının, çocukta dil gelişimini sağlayan en önemli unsurlardan biri olduğu unutulmamalıdır. Çocuk edebiyatı vasıtasıyla çocuğun alıcı dil gelişimine katkıda bulunmakla kalınmaz, aynı zamanda ifade edici dil gelişimi de desteklenmiş, böylece kelime hazinesi zenginleştirilmiş olur.” (Yalçın ve Aytaş, 2011: 17)

Bunun yanında edebiyat, çocuğun kendini tanımasını sağlayarak kişilik gelişimine; güzel davranışlar kazanmasını sağlayarak ahlaki gelişimine; duygularını tanıyıp onları kontrol etmesini, yeri geldiğinde doğru bir şekilde açığa çıkarmasını sağlayarak ruhsal ve duygusal gelişimine; arkadaşlarıyla olan ilişkilerinde nasıl davranması gerektiği konusunda bilgi vererek ve kazandırdığı kültürle lider konuma geçmesini sağlayarak sosyal gelişimine ve verdiği bilgilerle zihinsel gelişimine katkı sağlar. Hatta çocuğun fiziksel gelişim sürecinde yaşadığı değişiklikleri kabullenmesini kolaylaştırarak, fiziksel gelişimin sağlıklı olmasında da etkilidir.

Bunların dışında, en çok, edebiyatın çocuğun hayal dünyasındaki etkisi üzerinde durulmalıdır. Çocukların zengin bir hayal dünyası vardır. Dünyaya karşı müthiş bir algılama yetenekleri söz konusudur. Olmayacak şeyleri düşünür, onu kendi dünyalarında mümkün kılarlar. Bu, bir bakıma bilimsel çalışmaların temelidir. Bugün bilimin ürettiği her şey, aslında bir zamanlar birilerinin hayalidir. Örneğin çocukların oyunlarında kullandıkları “sihirli değnek”. Ellerinde tuttıkları çubukla bir şeyleri değiştireceklerine inanırlar. Bunun üzerine oyunlar oynarlar. Evlerimizde kullandığımız uzaktan kumandalar, bunun bir değişik versiyonudur. Bugün kumandalarla çalışan birçok elektronik eşya mevcuttur. Sordukları sorular, oynadıkları oyunlar, kurdukları cümleler, çocukların uçsuz bucaksız bir hayal gücüne sahip olduklarını gösterir. Edebiyat hayal dünyasını besler. Ve zamanı geldiğinde hayallerin yerini gerçeklerin almasını sağlar. Çünkü dünya, hayalden ibaret değildir ve çocuğun gerçek yaşamdan da haberdar olması gerekir. Sağlıklı bir birey olarak hayata karışması için bu şarttır. İyilik kadar kötülüğün de var olduğunu, yaşam kadar ölümün de mevcut olduğunu görmesi gerekir. Burada da yine edebiyatın rolünü belirtmek gerekir.

Görüldüğü gibi, edebiyatla çocuk arasında sıkı bir ilişki vardır. Abdülhak Hamit “Çocuk bir cihandır” demiştir. Edebiyat da cihanı anlatır. Öyleyse edebiyattan uzak bir çocukluk düşünülemez.

2. ÇOCUK EDEBİYATI

Çocuk edebiyatı diye bir şey var mıdır? Çocuklar için bir edebiyat olmalı mıdır? Uzun zaman tartışılmış bir konudur. Yıllarca da ihmal edilmiştir. Çocuk edebiyatının öneminin anlaşılması yakın bir tarihe denk gelmektedir. Özellikle son yıllarda üzerinde ciddi çalışmalar yapılmış, bu alanda emek veren yazarların sayısında önemli bir artış olmuştur.

İnsan hayatının en önemli evresi çocukluktur. O dönemde kazanılan bilgilerin kalıcılığı, kişiliğin temellerinin bu dönemde atılıyor olması çocukluğu daha da değerli kılmaktadır. İyi bir çocukluk, iyi bir gelecek demek; bu kabul edilmiş bir gerçektir. Bu nedenledir ki, okul öncesi çocukların eğitimi gittikçe önem kazanmaktadır. Yine bu nedenledir ki, çocuk edebiyatı ülkemizde ve dünyada üzerine titrenen bir kavram olmuştur. Çocuk edebiyatı tanımlanacak olursa:

“Çocuk edebiyatı, çocukların oluşturduğu ya da çocukluk döneminin kaleme alındığı bir edebiyat değildir. Zaten böyle bir edebiyat kendini sınırlandırır. Çocuk, her şeyden önce okuduğu bir çocuk kitabından, kendisini çocukluğundan çıkarmasını ve kendi dünyasına götürmesini bekler. Çocuk edebiyatı, edebiyatın içinde en incelikli yazarlık biçimidir. Her yaştan okurun ilgisini çekebilen, okunabilen, dili, anlatımı ve biçimi ile “çocuğa görelilik” ilkesinden hareketle oluşturulan yeni bir türdür.” (Gürel, Temizyürek ve Şahbaz, 2007: 20)

Çocuk edebiyatı duygu, düşünce ve estetik yönden çocuğun gelişimini sağlayacak eserlerin oluşturduğu bir edebiyattır. Aynı zamanda yetişkinlere de hitap edebilmektedir. Birçok çocuk kitabı yetişkinler tarafından rahatlıkla okunabilmektedir. Bu konuda Vefa Taşdelen:

“Çocuk edebiyatına, çocuk edebiyatı olma niteliğini kazandıran, okuyucu kitlesinin çocuklar olması değildir. Zira onu büyükler de okuyabilir. Bu türe çocuk edebiyatı olma niteliğini kazandıran, diğer edebi ve sanatsal türlerden ayıran özellik, çocuğun kendine özgü dünyasını anlatmasıdır. Ama onun çocuk edebiyatı olabilmesi için çocukluğu anlatması yetmez, çocukluğu çocukluğun dili ve mantığı ile anlatması da gerekir. Yazarın çocuğun dünyasını anlayabilmesi için, öncelikle onu anlayabilecek bir dünyasının, sevgi, sabır, sevinç ve ümit gibi olumlu değerlerinin olması gerekir. Boş bir yürekle çocuklar için yazılmaz. Yazı, ancak bu olumlu değerler sayesinde çocuğun iç âlemini zenginleştirecek, duygularını eğitecek, sevgisini besleyecek, umidini çoğaltacak bir ana kaynağa kavuşabilir. Çocuğu sevmeyen ve geleceğe dair umutları olmayan bir kişinin çocuklar için yazmasının ne anlamı olabilir? Çocuklar için yazan kişide, annelik (erkek bile olsa) hisleri gelişmiş olmalıdır. Bu anlamda çocuk edebiyatçısı olmak, öncelikle bir yazma ya da yazarlık sorunu değil, bir annelik sorunudur. Annelik hali, çocuk edebiyatının zeminini oluşturur.” (Hece, 2005: 330)

Vefa Taşdelen'in sözlerinden hareketle, çocuk edebiyatı demek bir bakıma çocuğun anlaşılması demektir ve bu çok doğru bir bakış açısidir. Anlaşılmayan bir şeyin anlatılması mümkün değildir. O nedenle bu alana gönül vermiş yazarların, işe, öncelikle çocukları anlamaya çalışmakla başlamaları gerekir. Çocuk edebiyatı yazarları anne şefkatine sahip olmalıdır. Çünkü bir çocuğu en iyi annesi anlar. Anlatmak için anlamak gerektiğine göre, işe anne titizliğiyle yaklaşmakta yarar vardır.

Elif Konar (Hece, 2005: 208) "Nitelikli çocuk edebiyatı, edebiyatın altında ve basit bir tür değildir. Aksine, edebiyatın içinde en incelikli alandır" demiştir. Bu sözleriyle o da çocuk edebiyatının ne derece önemli olduğunu belirtmiştir. Çocuk küçük, nasılsa büyüyecek mantığıyla veya bir şey anlamıyor zannedilerek yıllarca ihmal edilmiş bu alan edebiyatın en önemli koludur. Onunla gelecek inşa edilir. Bu nedenle bir mimar titizliğiyle konuyu ele almak gerekir. Konunun hata kaldırmayacak kadar mühim olduğu anlaşılmalıdır.

Tüm bunlardan hareketle genelleyecek olursak Çocuk Edebiyatı, "Çocukların büyüme ve gelişmelerine, hayal, duygu, düşünce ve duyarlılıklarına, zevklerine eğilirken eğlenmelerine katkıda bulunmak amacıyla gerçekleştirilen çocuksu bir edebiyat"tır (Şirin, 1988: 9). Tanımına ulaşmak mümkündür.

Çocuk edebiyatı türleri: masal, efsane, destan, hikâye, roman, tiyatro, gezi yazısı, anı, fıkra, şiir, bilmece ve tekerleme olarak karşımıza çıkar. Bu türlerin çocuğun gelişimi üzerinde önemli katkıları vardır. Serüven ninnilerle başlar. Annelerin çocuklarını uyutmak için kullandıkları bu sözlü edebiyat ürünü, çocukta ilk edebi zevkin oluşumunu sağlar. Daha sonra dinlediği masallarla, oyunlarda eğlence olsun diye söylenen tekerlemelerle devam eder. Çocuk bilmecelerle, sözün gücünü fark etmeye başlar. Hayatın çözülecek sırları olduğunu keşfeder. İnce zekâ ürünü bilmeceler, çocukta ayrı bir zevk de uyandırır. Şifre çözme yeteneğini geliştirir. Efsane ve destanlarda gerçek ile hayal arasında gider gelir. Hikâye ve romanlarla gerçeğin tadına varmaya başlar. Artık hayal âlemi onu yavaş yavaş terk etmeye başlamıştır. Bu türler onu gerçek yaşamın sokaklarında dolaştırır. Tiyatro, çocuğu da içine dâhil eden bir türdür. Her çocuk aslında bir tiyatro sanatçısıdır. Onları oyunlarında izlerseniz, hem de işini mükemmel bir şekilde icra eden minik

tiyatro sanatçılarını görebilirsiniz. Özellikle taklit yeteneklerinin çok gelişmiş olduğunu görürsünüz. Ayrıca hayal dünyalarını da kullanarak, bir tiyatro yazarı gibi oyun kurguladıklarına şahit olursunuz. Öyleyse tiyatro, çocuğun ilgisini en çok çekebilecek bir türdür. Ve tiyatroyla ona birçok şey kazandırılabilir. Şiir, estetik zevkin oluşumunda son derece önemlidir. Duyguların aktarımında da onun kadar etkili bir tür yoktur. Çocuk şiirleri için de aynı durumlar geçerlidir. Sadece çocuk şiirlerinde duygular daha çocuksu, daha saf ve temizdir. Gezi yazısı ve anılar ilerleyen yaşlarda kullanılan türlerdir. Bunların da estetik zevkin oluşumunda etkileri vardır. Fıkralar, özellikle arkadaş ortamlarında sıkça kullanılan bir türdür. Sosyalleşmenin anahtarı gibidir. Çocukta espri anlayışının gelişmesine yardımcı olur.

Çocuk edebiyatı ürünlerini içine alarak ortaya çıkmış bir çocuk edebiyatı alanı vardır: çocuk dergileri. Geçmiş Tanzimat'a kadar uzanan çocuk dergileri, çocuk edebiyatı için büyük önem taşır. Haftalık, on beş günde bir veya aylık yayınlanan bu eserler çocuğun ilgisini daha rahat çekebilmektedir. Süreli oluşu, içinde birden fazla türü barındırması, daha renkli oluşu, resimleri, ödüllü bilmeceleri ve kitaplarla karşılaştırıldığında daha ince olmaları, onları çocuklar için daha cazip hale getirmektedir. Bu çalışmanın konusu da böyle bir dergi üzerinde inceleme yapmaktır. Ama öncelikle, bizde çocuk edebiyatının gelişimi ve süreli yayınlar hakkında bilgi vermek yararlı olacaktır.

3. TÜRKİYE'DE ÇOCUK EDEBİYATININ GELİŞİM SÜRECİ

Çocuk edebiyatı alanında önemli gelişmeler, her ne kadar son yıllarda gerçekleşmiş olsa da temeli Tanzimat'a dayanmaktadır. Bu dönemde yapılan çeviriler ve bazı şair ve yazarların kendi yazdıkları eserler çocuk edebiyatına giriş niteliğindedir. Bu dönemde ilk çeviri, Yusuf Kamil Paşa tarafından yapılmıştır. Fenelon'un Telemak isimli eserini çevirmiştir. Bu eser, uzun yıllar okullarda okutulmuştur.

Şinasi, Rezaizade Mahmut Ekrem, Ahmet Mithat Efendi ve Muallim Naci de Fransızcadan yaptıkları çevirilerle Türk Çocuk Edebiyatı'na katkıda bulunmuşlardır. "Robinson, Gülliver'in Seyahatnamesi, 80 Günde Devr-i Âlem, Merkez-i Arza

Seyahat, Küçük Kadınlar” çeviri kitaplardan bazılarıdır. Bunların dışında yazarların kendi denemeleri de olmuştur. Örneğin Şinasi, “Kara Kuş Yavrusu ile Karga Hikâyesi” ve “Sivrisinek Hikâyesi” isimlerinde fabl denemesi yapmıştır. Yine Ahmet Mithat’ın “Hace-i Evvel” ve “Kıssadan Hisse” isimli eserleri bu dönemde kaleme alınmış çocuk kitaplarıdır.

1908-1918 yılları arasında geçen Meşrutiyet Dönemi, çocuk edebiyatı açısından önemli gelişmelerin olduğu yıllar olmuştur. Birçok alanda yapılan yenilikler eğitim ve edebiyata da yansımıştır. İttihad ve Terakki Partisi ileri gelenleri “Geleceğin gençlerini, yeni rejimin kendilerine emanet edilecek neslini yetiştirmek endişesiyle çocuk eğitim ve öğretimine verilen önemi artırmışlardır” (Enginün, 1985: 190).

Bu dönemin öne çıkan ismi Satı Bey’dir. Çocuklara yönelik eserlerin yetersizliğini fark eden Satı Bey, bir konferansta bu eksiklikten söz eder. Ne derece önemli bir ihtiyaç olduğundan bahseder. Özellikle de çocuk şiirlerinin yetersizliğinin altını çizer. Böylece konferansta bulunan şair ve yazarların dikkatlerini bu konuya çekmiş olur ve bu alanda çalışmalar başlar.

İlk çalışma Ali Ulvi Elöve tarafında gerçekleştirilir. 1912’de “Çocuklarımıza Neşideler” eseri yayınlanır. Yine İbrahim Alâettin Gövsa, bu alanda çalışmalara imza atan şairlerimizdendir. Gövsa, “Bedii Terbiye” adlı eserinde çocuk edebiyatına dair önemli tespitlerde bulunur.

“Meşrutiyet döneminde dikkat çeken bir diğer isim de Tevfik Fikret’tir. 1914 yılında yayımladığı Şermin adlı eser, çocuk şiirinde önemli bir aşama olarak görülmektedir. Bu eserle Tevfik Fikret, Türk çocuk edebiyatında öncü bir isim haline gelir.” (Şimşek, 2011: 56)

Ziya Gökalp de dönemin öne çıkan isimlerindendir. “Kızıl Elma, Yeni Hayat, Altın Işık” onun çocuk edebiyatı alanında kaleme aldığı eserleridir. Eserlerinin içeriğini Türklük değerleri oluşturur. Yazdığı eserlerle çocuklara vatan sevgisi, Türkcülük gibi duyguları aşılamaya çalışmıştır. Halide Edip Adivar, Ziya Gökalp için “Ziya Bey’in o zamanlara tesadüf eden çocuk edebiyatı faaliyeti, ilmi

âsârından fazla şahsım üzerinde tesir yapmıştır. Türk'ün ilk sevimli çocuk edebiyatını Ziya Bey yazdı.” (Enginün, 1985: 190) tespitinde bulunmuştur.

Ömer Seyfettin, Ali Ekrem Bolayır, Mehmet Emin Yurdakul Meşrutiyet döneminin önemli çocuk edebiyatçılarıdır. Yine saydığımız tüm bu isimler, günümüz çocuk edebiyatında da önemli yerleri olan şair ve yazarlardır. Onların eserleri bugün de canlılığını korumaktadır.

Cumhuriyet’le birlikte çocuk edebiyatı alanında gelişmeler hız kazanır. Bu alanda eser veren yazar ve şairlerin sayısı epey artar. Doğal olarak bu alanda verilen eserler de artış gösterir. Çocuğun dünyasını yansıtan, çocuğu anlayarak, içselleştirerek verilen kaliteli eserler ortaya çıkar. Bu dönem, hem çeviri eserlerin hem de telif eserlerin büyük bir hızla çocuk edebiyatına hizmet ettiği dönemdir. Bu hızlı artış birtakım sorunları da beraberinde getirmiştir. Yazmak için yazılan, içi boş, hiçbir mesaj vermeyen ya da olumsuz örneklerle dolu kitapların da çocuk kitapları arasında yerini aldığı görülmektedir. Sayıları haylice artan kitaplar arasında bunları takip etmek de zorlaşmıştır. Bunun yanında amacı sadece öğüt vermek, bir mesaj vermek olan, estetik kaygıdan tamamen uzak, çocukların kitaplardan uzaklaşmasına, okuma alışkanlığının kazanılmamasına neden olacak eserlerle karşılaşmak da mümkündür. Hal böyle olunca çocuklara okutulacak kitapların seçiminde titiz davranılması mecburi olmuştur. Fakat şunun da altı çizilmelidir ki, Cumhuriyet Dönemi, çocuk edebiyatının altın çağıdır.

Aka Gündüz, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Halide Edip Adıvar, Fazıl Hüsnü Dağlarca, Ceyhun Atuf Kansu, Cahit Uçuk, Yalvaç Ural, Kemalettin Tuğcu, Ülkü Tamer, Reşat Nuri Güntekin, Cahit Zarifoğlu, Yavuz Bahadıroğlu (Niyazi Birinci), Fatih Erdoğan, Üzeyir Gündüz, Mustafa Ruhi Şirin, Gülten Dayıoğlu, Aziz Nesin, Muzaffer İzgü, Tarık Dursun K., Eflatun Cem Güney Cumhuriyet Dönemi çocuk edebiyatı yazarlarından bazılarıdır.

4. ÇOCUK EDEBİYATINDA SÜRELİ YAYINLAR

Tanzimat birçok yeniliğin kapılarını açmıştır. Türk Edebiyatı, hatta Türk Çocuk Edebiyatı da ilk önemli gelişmeleri bu tarihten sonra kaydetmeye başlamıştır.

Bu dönemde yaygınlaşmaya başlayan gazetecilik, süreli yayınlara hayat vermiştir. Ardından dergicilik de edebiyatımızda can bulmuştur.

“Çocuk dergileri, çocukların zevk alarak okudukları, okurken eğlendikleri yayınlardır. Çocuklar için çıkarılan eserlerde vazgeçilmez özellikler ‘eğlendiricilik’ ve ‘eğitcilik’tir. Eğlendiriciliğin eğitciliğinden bir adım daha önde olması gerekir. Bunun nedeni çocuğun ilgi, ihtiyaç ve gelişim özelliklerinde aranmalıdır.” (Öğüt, 2006: 1)

Bizde bilinen ilk çocuk dergisi Mümeyyiz’dir. 15 Ekim 1869 yılında yayın hayatına başlamıştır. Bundan sonra 23 Nisan 1875 tarihinde Sadakat çıkmıştır. Sadakat altıncı sayıdan sonra, bu ismin çocuklar için ağır olduğu düşüncesiyle Etfal adını alır ve bu isimle on altı sayı daha çıkar. Bunları sırasıyla Bahçe (1880), Çocuklara Kıraat (1881), Çocuklara Arkadaş (1882), Vasıta-i Terakki (1882), Çocuklara Rehber (1897), Çocuk Bahçesi (1904) dergileri takip eder.

“Çocuk dergilerinin biçim ve içerik bakımından köklü bir değişiklik göstermeleri İkinci Meşrutiyet Dönemi’ni izleyen yıllara rastlar. Bu sırada yayımlanan dergilerde çocukların gerçek ilgilerinin göz önüne alındığı, resim ve karikatürlere daha çok yer verildiği görülür. 20. yüzyılın başlarında çıkmaya başlayan dergiler arasında şunları sıralayabiliriz: Çocuk Bahçesi (1905), Musavver Küçük Osmanlı (1909), Mekteplilere Arkadaş (1910), Çocuk Dünyası (1913), Ciddi Karagöz (1913), Çocuk Yurdu (1913), Mektepli (1913), Talebe Defteri (1913), Çocuk Duygusu (1913), Türk Yavrusu (1913), Çocuklar Âlemi (1913), Kırılma (1913), Çocuk Bahçesi (1914), Çocuk Dostu (1914), Mini Mini (1914), Küçükler Gazetesi (1918), Hür Çocuk (1918), Haftalık Çocuk Gazetesi (1919), Lane (1919), Hacıyatmaz (1920), Bizim Mecmua (1922), Yeni Yol (1923), Musavver Çocuk Postası (1923), Çıtı Pıtı (1923), Haftalık Resimli Gazetemiz (1924), Resimli Dünya (1924), Sevimli Mecmua (1925), Mektepliler Âlemi (1925), Türk Çocuğu (1926), Çocuk Dünyası (1926), Çocuk Yıldızı (1927)” (Şirin, 1988: 243).

İsmi sayılan bu dergiler içinde varlığını uzun süre koruyanlar yanında birkaç sayı çıktıktan sonra yayın hayatına son verenler de vardır. Hatta ömürleri kısa olanların sayısı epey fazladır. Bunun en büyük nedeni ekonomik yetersizlikler olmuştur. Dergiler bu duruma çözüm bulmak amacıyla yıllık abonelikler, 6 aylık abonelikler gibi kampanyalar yapmaya çalışmış, ama birçoğu için bu çabalar çare olamamıştır. Bazı dergilerin kaç sayı çıktığı hakkında bilgi verecek olursak:

“1911 yılında yayımlanan Çocuk Bahçesi 21, Mekteplilere Arkadaş 14, Çocuk Yurdu 7, Çocuk Dünyası 94, Talebe Defteri 68, Çocuk Duygusu 61, Mektepli 19, Türk Yavrusu 2, Kırılma 3, Çocuk Dostu 13, 1914 yılında yayımlanan Çocuk Bahçesi 21, Mini Mini 7, Küçükler Gazetesi 8, Hür Çocuk 3, Haftalık Çocuk

Gazetesi 8, Lane 3, Hacıyatmaz 1, Bizim Mecmua 74, Yeni Yol 113, Çocuk Postası 25, 1925 yılında yayımlanan Çocuk Yıldızı 5, Çıtı Pıtı 4, Haftalık Resimli Gazetemiz 7, Resimli Dünya 28, 1927 yılında yayımlanan Çocuk Yıldızı 10 sayı yayımlanmıştır” (Yardımcı ve Tuncer, 2002: 52).

Dergiler genellikle dönemlerindeki siyasi ve sosyal gelişmelere göre hareket etmişlerdir. Rejime ters düşecek yayınlardan kaçınmışlardır. Meşrutiyet’e kadar Saltanat’ın, 1908’den sonra Meşrutiyet’in, 1923’ten sonra da Cumhuriyet’in savunuculuğunu yapmışlardır. Fakat ne olursa olsun, dönem şartlarında çocukların okuma ihtiyaçlarını karşılayacak en önemli kaynaklar olmuşlardır.

Eski harfli çocuk dergileri içinde –bizim de araştırmamızın dayanağı- “Çocuk Dostu” dergisinin önemli bir yeri vardır. 1914 yılında yayımlanmaya başlayan bu dergi döneminde çıkan diğer dergiler içinde en küçük yaştaki çocuğa hitap edebilecek seviyededir. Yazılar büyük puntolarla yazılmış, bolca resim kullanılmış hatta bazen bir sayfanın resimlere ayrıldığı olmuştur. Bunun yanında çok sade ve anlaşılır bir dili vardır. Çeviride de görüleceği gibi bugün bile 5-6 yaşlarında bir çocuk, bu dergide anlatılanları çok rahat kavrayacaktır.

13 sayı yayınlanan dergi her sayıda kendini biraz daha yenilemiştir. Örneğin ilk iki sayı tek bir hikâyeden oluşmakta iken diğer sayılarda içerik zenginleşmeye, farklı türlere yer vermeye başlanmıştır. Her sayıda bir bilmece sorulmuş, bilen çocuklar çeşitli ödüllerle mükâfatlandırılmıştır. Mükâfatlar içinde en çok kullanılan kartpostallar olmuştur. Kazanan çocukların isimleri 2 sayı sonra açıklanmış, çocukların isimleriyle birlikte okullarının isimlerine de yer verilmiştir. Bu, dönemine tanıklık etmesi açısından önemlidir. Çeviride görülecek olan bu okullar ayrı bir çalışmanın konusu olabilir.

Ayrıca dergide İngilizceden çevrilen iki hikâyeye de mevcuttur.

İKİNCİ BÖLÜM

ÇOCUK DOSTU DERGİSİNİN YENİ ALFABEYE AKTARIMI

1. DERGİLERİN ÇEVİRİSİ

1.1.ÇOCUK DOSTU I

ÇOCUK DOSTU

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Yıl:1

Perşembe, 10 Nisan 1330

Sayı:1

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

İKİ CİVCİVİN GEZİNTİSİ

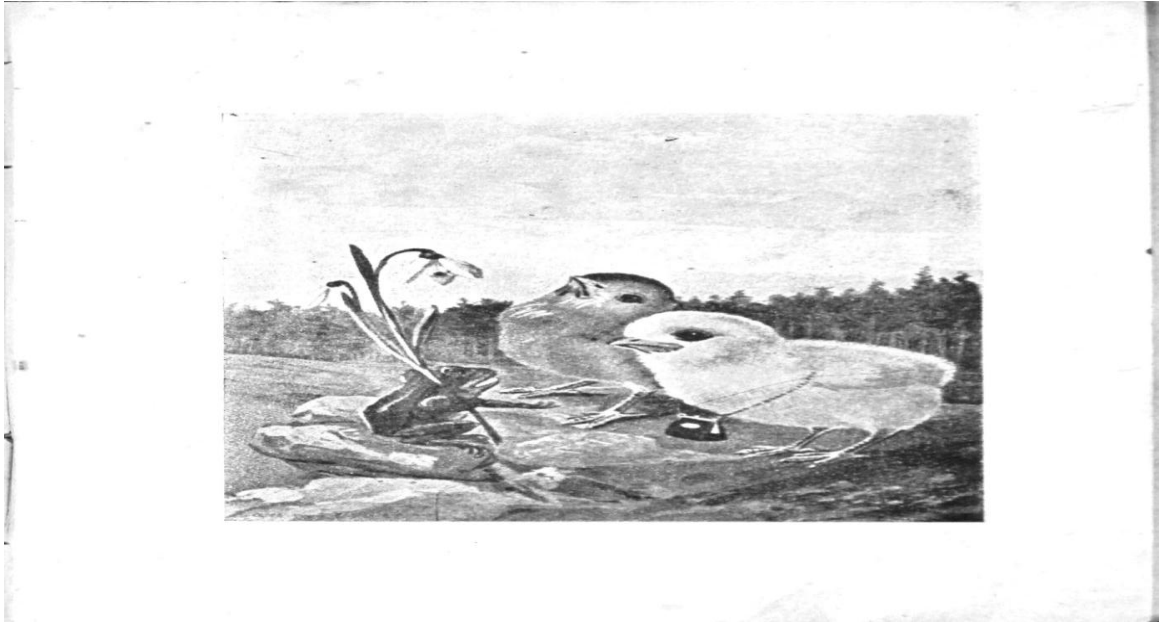
Bir vardı bir yoktu, bir köyde iki tane civciv vardı. Bunlardan birisinin adı “Pamuk Cıvciv Hanım”, ötekinin adı da “Kara Cıvciv Bey” idi.

Bir gün Pamuk Cıvciv Hanım, Kara Cıvciv Beye dedi ki:

- Kardeşçğim, gel seninle azıcık gezelim.. Ovalara, bayırlara gidelim.. Bak ne güzel. Laleler, sümbüller açmış, her yer mis gibi kokuyor.

Kara Cıvciv Bey;

- Peki kardeşim, diye cevap verdi, lakin yolumuzu kaybetmeyelim..

İki civciv, annelerinden izin alarak sevine sevine tarlalara koşturdular; uçacak gibi kanatçıklarını salladılar.. Gezmeye bir türlü doyamadılar.. Geze geze yoruldu.. Billur gibi temiz bir suyun kenarına geldiler.. Kana kana sudan içtiler. Onları gören bir kurbağa, sudan çıktı:

- Vak, vak! dedi, hoş geldiniz civciv kardeşler!

Civcivler karşılık verdiler:

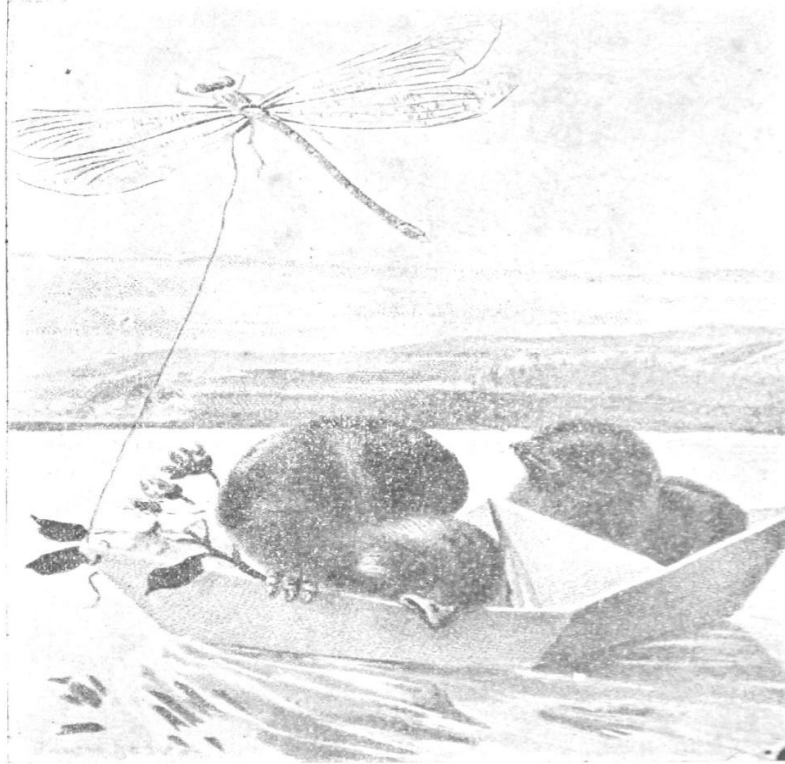
- Hoş bulduk Vak Vak kardeş, keyfin iyi mi?

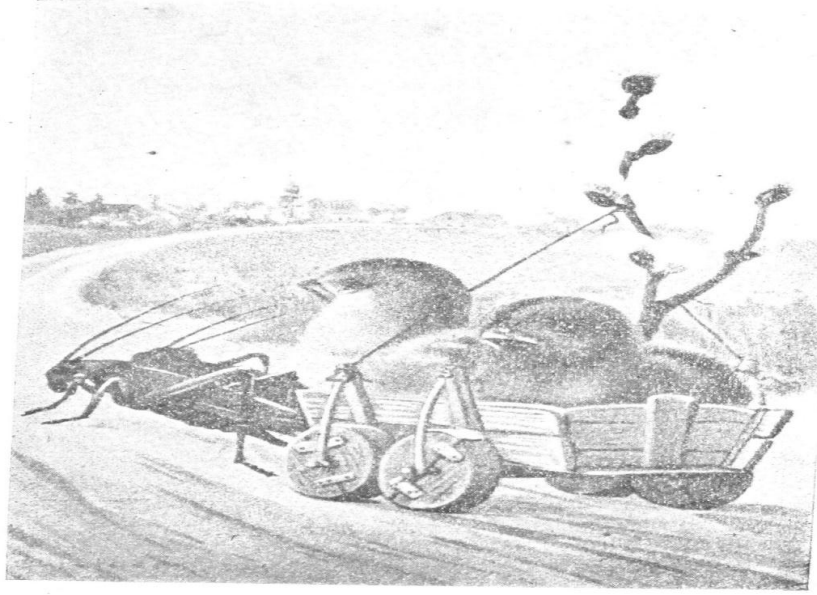
- Çok şükür, sizi gördüm daha iyi oldum..

- Oh bu su ne kadar güzel; yüzmek bilseydik içine girer, yıkanırık.

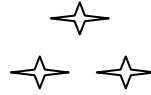
- Yıkanmak size yaramaz, üşürsünüz.. İsterseniz sizi gemi ile gezdireyim..

- Aman Vak Vak kardeş, çok isteriz, yalvarırız sana, bizi gemi ile gezdir!

Kurbağa, kâğıttan bir gemi yaptı, kelebek yoldaşı çağırıldı; bir ipin bir ucunu kelebeğe, öbür ucunu da gemiye bağladı. Cıvcivler korka korka gemiye bindiler. Kurbağa suya daldı. Kelebek gemiyi çekerek cıvcivleri gezdirmeye başladı.

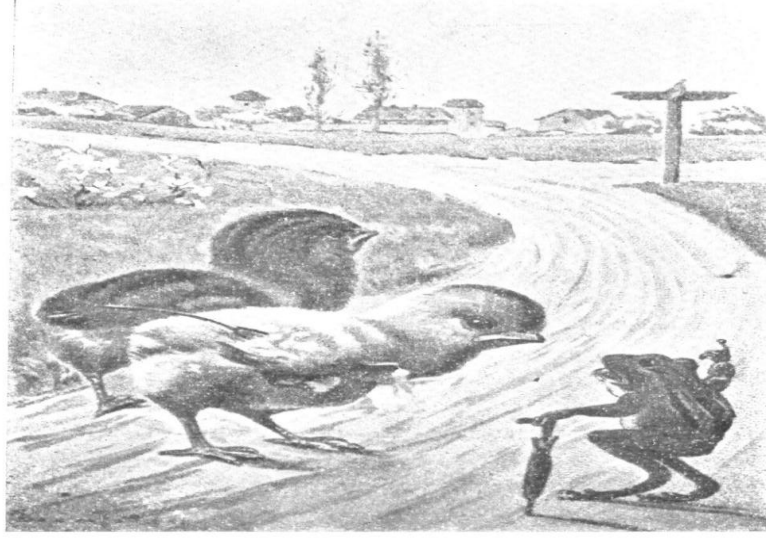
Cıvcivler pek sevindiler. Gemi ile gezmek onların çok hoşuna gitti.

Kelebek gemiyi kenara yanaştırdı, kurbağa cıvcivlerin ellerinden tutup dışarıya çıkardı.

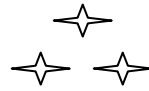
Cıvcivlerin annesi kendilerini getirmek için çekirgelerin çektiği arabayı göndermişti. Arabaya bindiler;

- Gel kurbağa kardeş, sen de bin, dediler. Kurbağa:
- Yok cıvciv kardeşler, ben zıplaya zıplaya giderim, dedi.

Çok zaman araba ile gittiler. Köye yakın arabadan indiler. Kurbağa dedi ki:

- Ey civciv kardeşler, size uğurlar olsun, ben yine subaşına döneceğim...
Civcivler kurbağadan ayrılmak istemeyerek;
- Aaa. Kurbağa kardeş, gel bizimle annemize gidelim.. O seni görürse çok sevinecek..
- Hayır kardeşlerim. Sizin anneniz nasıl bekliyorsa benim de anam babam öyle bekliyor..
- Haa! Bak orasını biz düşünemedik. Allah senden razı olsun.. Dostluğunu unutamayacağız kurbağa kardeş!
- Bir şey değil.. İyilik etmek herkes gibi benim de boynumun borcudur.

Eve döndükleri zaman akşam oluyordu. Anneleri onları sevdi, öptü. Onlar da kanatlarını çırparak:

- Oh anne, bilsen ne kadar gezdik, eğlendik.. Bütün dünyayı dolaştık, kurbağa kardeşin gemisine bindik.. Gezmediğimiz yer kalmadı, diye nasıl gezip eğlendiklerini anlattılar.

AD:

YAŞ:

MAHALLE YAHUT MEKTEP:

SEMT YAHUT NUMARA:

BİLMECENİN CEVABI:

ÇOCUK DOSTU:1

BİLMECE

Çantadan çıkmış apışmış

Bütün âleme yapışmış

Doğru bilen erkek çocuklardan birinci çıkana bir top, onuncuya kadar çikolata, yirminciye kadar kartpostal.

Kızlardan birinciye bir bebek, onuncuya kadar çikolata, yirminciye kadar kartpostal.

On gün vakti vardır.

**PUL
YERİ**

İSTANBUL

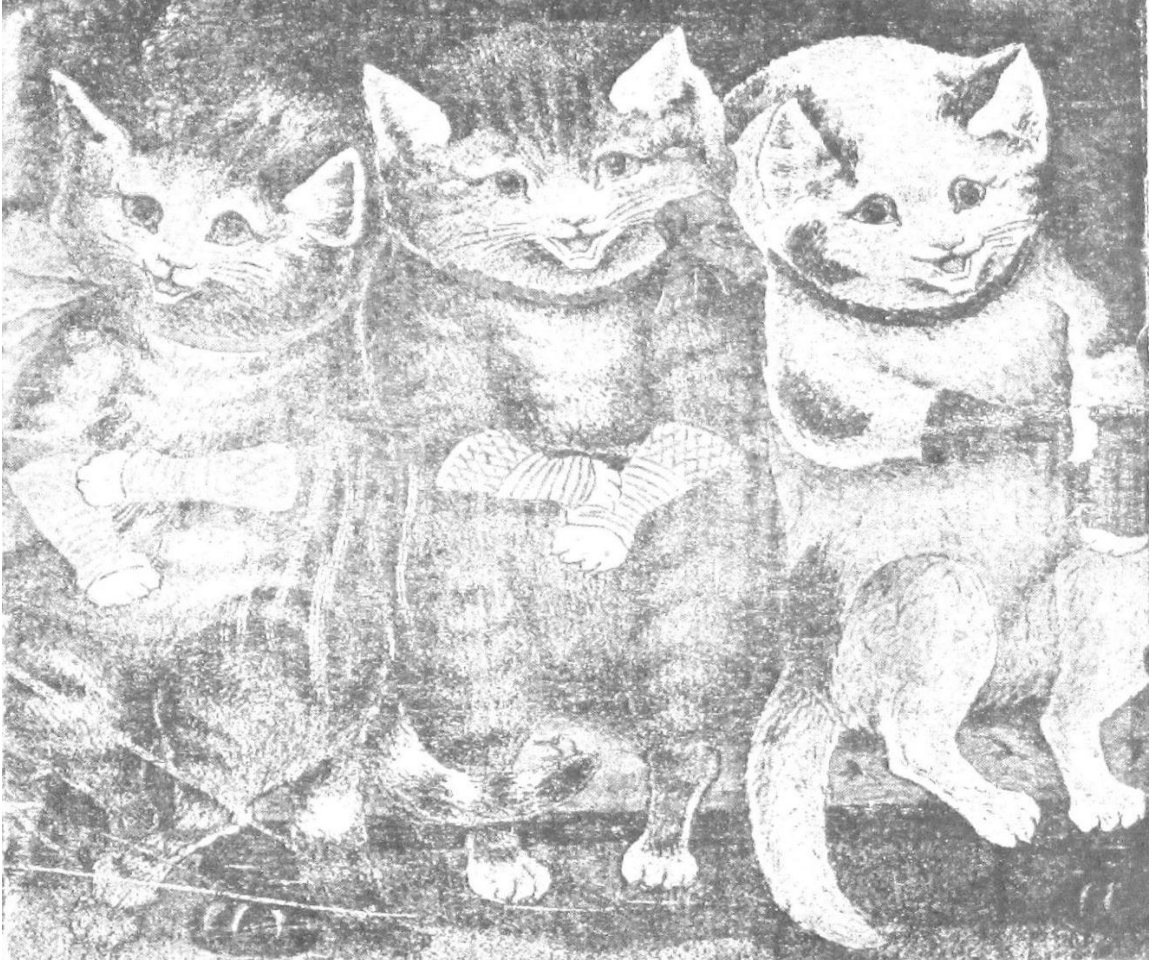
Bab-1 Ali Caddesi'nde "Türk Yurdu" Kütüphanesi'nde
"Çocuk Dostu" Müdürlüğüne

1.2.ÇOCUK DOSTU II

ÇOCUK DOSTU

Sayı:2

Tanesi:10 paradır

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

Bir seneliği 15 kuruştur

Necm-i İstikbal Matbaası

ÇOCUK DÜNYASININ KÜÇÜK KİTAPLARI

1. Sihirli Halı (Kalmadı tekrar basılıyor)
2. Tilki Kardeşin Muhakemesi (" " ")
3. Güliiver'in Seyahatnamesi (" " ")
4. Bir Afacanın Hikâyesi 20 Para
5. Tilki Kardeşin Başına Gelenler (Kalmadı tekrar basılıyor)
6. Giyom Tel 20 Para
7. Tavşan Kardeşin Başına Gelenler 40 "
8. Billur Tepe (Kalmadı tekrar basılıyor)
9. Güliiver (Devler Ülkesinde) 40 Para
10. Urgancı Hasan 40 "
11. Bir Papağanın Hikâyesi 40 "
12. Beşir'in Rü'yası 40 "
13. Ala Geyik 40 "
14. Leylek Padişah 20 "

ÇOCUK DOSTU

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Yıl:1

Perşembe, 17 Nisan 1330

Sayı:2

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

PİSİLERİN BAYRAMI

Bir vardı bir yoktu, bir Kedi Hanım ile üç tane yavrusu vardı. Bunların en büyüğü Tekir Kız, ortancası Fındık Kız, en küçükleri de Mercan Kız diye çağırılırdı.

Bu aile, güzel bir evde rahat rahat yaşıyorlar, gülüp oynuyorlardı.

Güzel bir yaz sabahı, Kedi Hanım yavrularını giydirdi ve onlara birer de eldiven hediye ederek dedi ki:

- Yavrularım, bugün bizim en büyük bayramımızdır. Onun için size bu eldivenleri çarşıdan satın aldım. Çıkınız bahçeye, geziniz, eğleniniz.. Lakin sakın eldivenlerinizi kaybetmeyiniz.

Yavrular, annelerinin elini öpüp teşekkür ettiler ve sevine sevine bahçeye koşurdular.

Oh!.. Ne güzel hava, ne güzel güneş... Her üçü de ağaçlara tırmanıp, fidanlar arasında köşe kapmaca oynayıp öğleye kadar vakit geçirdiler. Artık karınları acıktığından eve dönmek istediler. Lakin, eyvah... Yeni eldivenleri kaybolmuştu. Ağlayarak eve koştular.

Kedi Hanım, yavrularının ağlayarak geldiklerini görünce telaşla sordu:

- Ne oldu size yavrularım?

Mercan kız, gözlerini silerek cevap verdi:

- Eldivenlerimizi kaybettik anne, zannederim onları fareler çalıp götürdü..
- Farenin haddine mi düşmüş, siz bir tarafta unutmuşsunuzdur, dikkatli arayınız.

Kedicikler yine bahçeye koşturdular, aradılar, aradılar, nihayet bir gül fidanının dibinde eldivenleri buldular.. Dünyalar onların olmuştu.

Evde anneleri güzel bir sofraya hazırlamıştı, iştaha ile sofranın başına koşup civciv ve serçelerden yapılmış lezzetli bir böreği doya doya yediler.

Yemekten kalktıkları zaman eldivenlerinin yağlandığını görerek tekrar ağlamaya başlayacaklardı, lakin anneleri onlara şöyle nasihat etti:

- Her şeye ağlanmaz yavrularım! Sizin gibi hanım kızlar için bu eldivenleri yıkamak işten bile değildir.

Pisi pisilerin akılları başlarına geldi, üçü de oturup eldivenleri yıkadılar, kuruttular ve ütüleyip giydiler.

AD:

YAŞ:

MAHALLE YAHUT MEKTEP:

SEMT YAHUT NUMARA:

BİLMECENİN CEVABI:

ÇOCUK DOSTU:2

BİLMECE

Bilmece bildirmece

El üstünde kaydırmaca

Doğru bilen erkek çocuklardan birinciye bir tüfek, onuncuya kadar çikolata, yirminciye kadar kartpostal.

Kızlardan birinciye bir mutfak takımı, onuncuya kadar çikolata, yirminciye kadar kartpostal.

On gün vakti vardır.

Geçen haftadaki bilmeceyi bilenlerin isimleri gelecek sayıda yazılacaktır.

Posta ile gönderecekler pul yerine beş paralık pul yapıştırırlar.

**PUL
YERİ**

İSTANBUL

Bab-1 Ali Caddesi'nde "Türk Yurdu" Kütüphanesi'nde
"Çocuk Dostu" Müdürlüğüne

1.3.ÇOCUK DOSTU III

ÇOCUK DOSTU

Sayı:3

Tanesi:10 paradır

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

Bir seneliği 15 kuruştur

Necm-i İstikbal Matbaası

1'inci sayıdaki bilmecenin cevabı [isim – ad] idi. Doğru cevap verenlerden kurada birincilik Numune ve Tatbikat'tan 161 Şemsettin Efendi'ye çıktı.

Birer çikolata kazananlar:

Kuru Çeşme İbtidaisi'nden 239 Afan Halid, Türk-i Osmanî Mektebi'nden 210 Hüdada, Kasım Paşa İttihad-ı Anasır Mektebi'nden Ali, Şems-ül Mekatib'den 9 Yusuf Azat, Rehber-i Saadet'ten 455 Müctebi, Gedikpaşa İbtidaisi'nden 31 Süleyman Necati, Akar Çeşme'den 7 Halid, 5 Rıfat Alâeddin, Kılınç Ali Paşa Mektebi'nden 206 Celaleddin Efendiler.

Birer kartpostal kazananlar:

Numune ve Tatbikat'tan 168 Abdurrahman, 165 Necmeddin, Beşiktaş Askeri Rüştüyesi'nden 27 M. Niyazi, Yol Geçen Mektebi'nden 64 Hüseyin, Numune-i Şükran Mektebi'nden 9 Hüseyin Hüsnü, Kasım Paşa Numunesi'nden 86 İsmail, Beşiktaş Merkez Rüştüyesi'nden 271 Mehmed Kamil, Eğri Kapı Merkez Rüştüyesi'nden 665 Ahmed Suphi, Tophane'de Nadire Mektebi'nden 139 Süleyman, Eser-i Uhuvvet Ana Mektebi'nden 115 Demir Nevzad Efendiler.

Kızlardan doğru hal edenler arasında çekilen kurada birincilik Eser-i Uhuvvet Ana Mektebi'nden Şevket Sabiha Hanım'a isabet etmiştir.

Birer çikolata kazananlar:

Çengel Köy İnası'ndan 67 Şükran Münevver, Kasım Paşa Hadika-i Marifet'ten 780 Hatice Vedad, Fatih İnası'ndan 10 Naciye, Rehber-i Tahsil'den 12 Tahire, Kâğıthane Köyü İbtidaisi'nden 15 Fatma Nimet, Şeb Safa Hatun'dan 5 Semize, Kızlar Vakıf Mektebi'nden 12 Hidayet, Çengel Köy Bedia-i Meşrutiyet'ten 10 Kadriye Hanımlar.

Birer kartpostal kazananlar:

Rehber-i Tahsil'den 44 Hayriye, Galata'dan 9 Sabiha, Hadika-i Nisai'nden 6 Rabia, Eyüp Sultan'dan 11 Fatma Leman, Çukur Bostan'dan 15 Fatma Nigar, Çırçır'dan Fazilet, İhlamur, Bülbül Sokağı'ndan Hikmet Hanımlar.

ÇOCUK DOSTU

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Yıl:1

Perşembe, 24 Nisan 1330

Sayı:3

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

KÜÇÜK TURGUD'UN EL İŞLERİ

Küçük Turgud

Küçük Turgud'u siz tanır mısınız? Eğer tanımıyor iseniz size tanıtayım:

Turgud, çalışkan, iyi yürekli, doğru sözlü bir Türk çocuğudur. Annesini hiç üzmez, sözlerini dinler. Daha küçük olduğu için mektebe gitmiyor. Lakin evde hem oynayacak, hem öğrenecek faydalı oyuncakları var.

Turgud, el işini pek sever. Parça parça tahtalardan evler, köprüler yapar, demirler döşeyerek şimendiferini işletir. O bunlarla oynarken birçok şey öğrenmiş olur.

Turgud resim yapmasını da severdi. Fakat günlerce çalıştı,

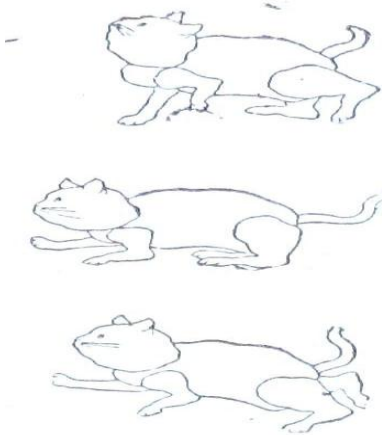
çaladı, düzgün bir resim yapamadı. Onun resme merakı olduğunu gören bey babası, bir gün bir deste siyah kalın kâğıt getirdi. Bunlarla beraber örnekler de vardı. Turgud bunlara bakarak siyah kâğıtları kesti ve birbirine yapıştırarak bir sürü resimler yaptı. Bu resimler hem güzel ve hem de kolay yapılıyorlardı.

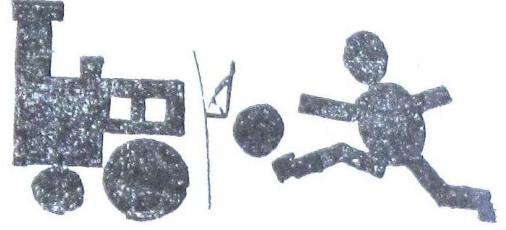
Turgud'un Kara Gözleri

—***—

AFACAN BİR KEDİ

Kara kâğıtları kesip resim yapmakta o kadar usta oldu ki "Futbol Oynayan Çocuk" ile "Şimendifer" bile yaptı.

Futbol Oynayan Çocuk ve Şimendifer

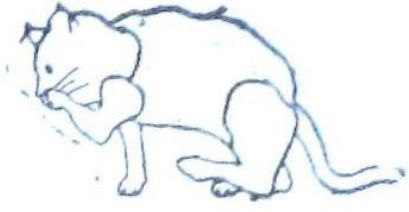
Şimdi bizim küçük yavrularımız da kara kâğıtları Turgud'un örneklerine dikkat ederek, keserlerse istedikleri resimleri yapabilirler.

—***—

Kedi kuşa bakıyor..

Kedi fareye atılmak üzere..

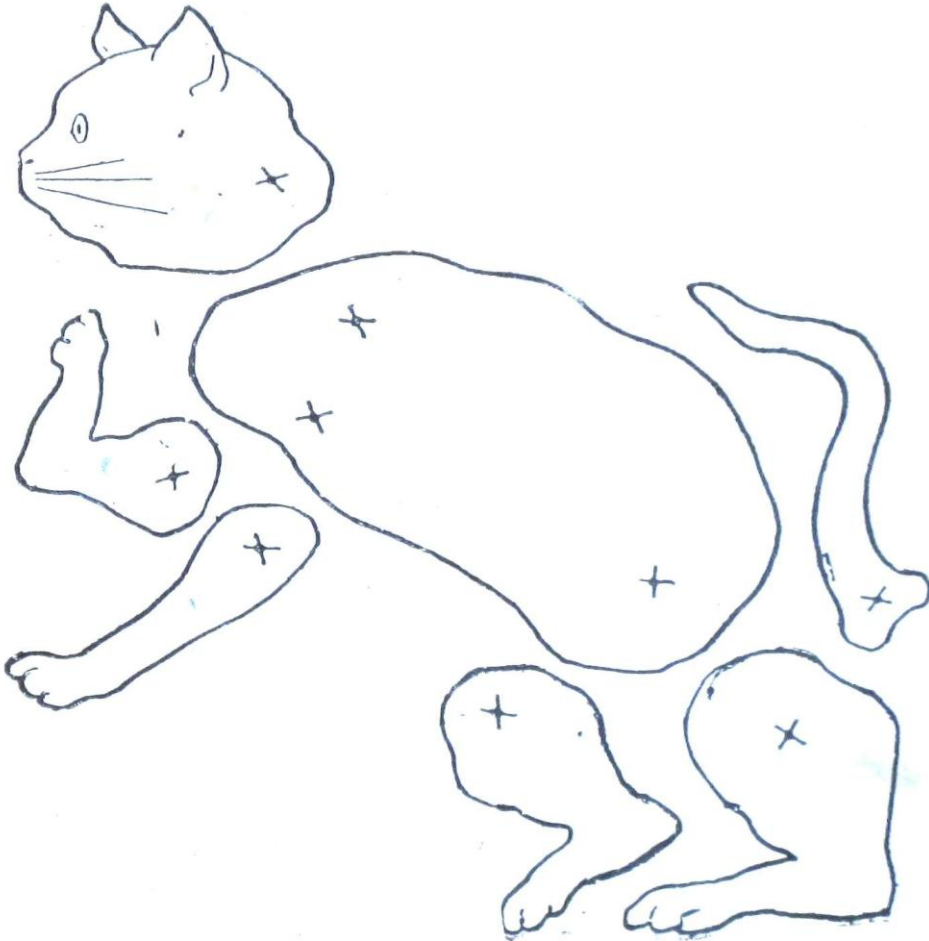
Kedi koşturuyor..

Kedi yalanıyor..

Kedi oynuyor..

Ah bu Tekir Pisi! Ne yaman, ne afacandır. Evdeki tüm fareleri yok etti.

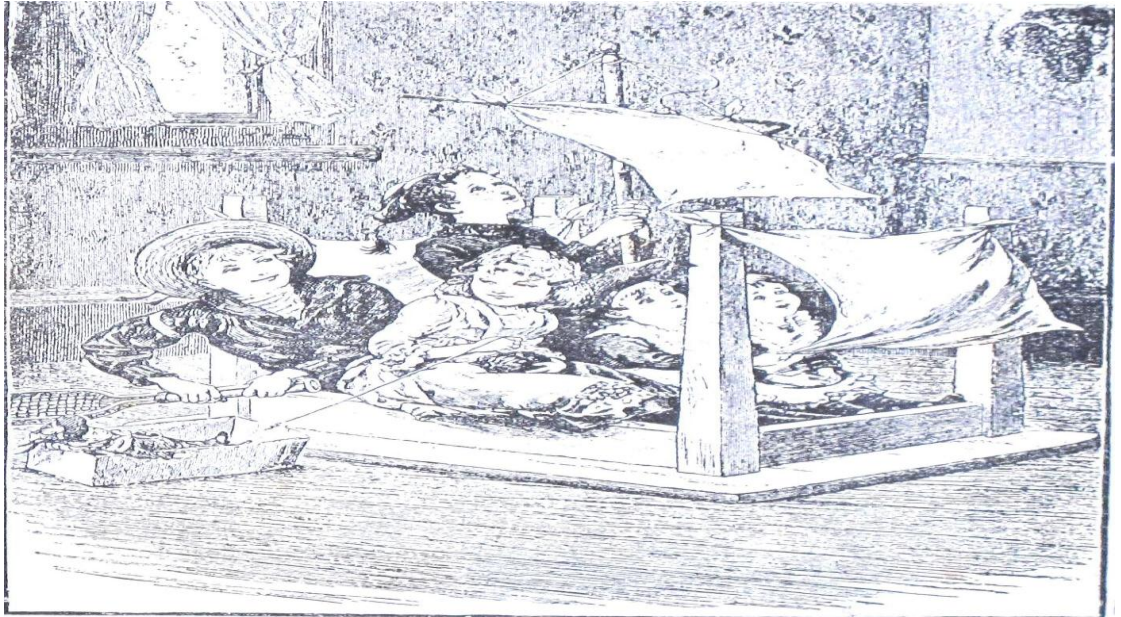
Siz böyle bir afacan kediye sahip olmak ister misiniz? O halde şu büyük resimdeki kolları, kuyruğu, gövdesi, başı ayrı ayrı duran kediyi bir mukavva üstüne yapıştırmış ve her birisini ayrı ayrı kesiniz. X işareti konmuş yerlerinden delerek birbirine takınız. O zaman yukarıda gördüğünüz şekillerin hepsini yapabilirsiniz.

Lakin keserken dikkat edin, elinizi ısırmasın. Cansız kedi, nasıl ısırır mı diyorsunuz? Kedi ısırmaz ama makas ısırır.

DÜNYAYI DOLAŞANLAR

Üç hemşire ile iki birader büyük bir gemiye binerek bütün dünyayı dolaşmaya çıktılar. Bayrakları çektiler, yelkenleri açtılar.

Gemi kuş gibi uçuyordu. En büyük birader kaptanlık ediyordu, küçüğü dümen kullanıyordu.

Artık hiçbir tarafta kara görünmüyordu. Birdenbire fırtına koptu, gemi çalkanmaya başladı. Eyvah!.. Felaket.. Batacaklar.. İmdada yetişen yok mu?

Pek çok korkular geçirdikten sonra, çok şükür, fırtına dindi, gemi de Amerika'ya vardı.

Amerika'da çok kalmadılar, oradan Avustralya'ya, Asya'ya, Afrika'ya geçtiler, nihayet yine Avrupa'ya dönüp geldiler.

O kadar çok yer gezdikten sonra bir de baktılar ki iğne boyu kadar yer gitmişler.

—*****—

SÜT BAŞINDA

Kavga ettiler; Pamuk haykırıyordu:

— Ben senden büyüğüm, evvela ben içeceğim.

Mercan bağırarak cevap verdi:

— Söz büyüğün, süt küçüğün! Anlıyor musun?

İkisi de illa kendi sözü tutulsun, diyordu. Birbirlerine fena baktılar.. Hıh hıh.. diye tokat attılar. Çanak devrildi, süt yere döküldü.

Hiddetle kalkan, zararlar oturur.

—*****—

BİLMECE

Sakalı var, insan değil

Boynuzu var, inek değil

Dağlardan sesi gelir

Çocuklara süt verir.

Erkek çocuklardan birinciye trampet, onuncuya kadar çikolata, yirmi beşinciye kadar kartpostal.

Kız çocuklardan birinciye bir ev takımı, onuncuya kadar çikolata, yirmi beşinciye kadar kokulu kart.

AD:

YAŞ:

MAHALLE YAHUT MEKTEP:

SEMT YAHUT NUMARA:

BİLMECENİN CEVABI:

ÇOCUK DOSTU:3

〰〰〰

Müdür-i Mesul: Tefvik Nureddin | Necm-i İstikbal Matbaası

〰〰〰

ÇOCUK DÜNYASININ KÜÇÜK KİTAPLARI

1. Sihirli Halı (Kalmadı tekrar basılıyor)
2. Tilki Kardeşin Muhakemesi (" " ")
3. Güliiver'in Seyahatnamesi (" " ")
4. Bir Afacanın Hikâyesi 20 Para
5. Tilki Kardeşin Başına Gelenler (Kalmadı tekrar basılıyor)
6. Giyom Tel 20 Para
7. Tavşan Kardeşin Başına Gelenler 40 "
8. Billur Tepe (Kalmadı tekrar basılıyor)
9. Güliiver (Devler Memleketinde) 40 Para
10. Urgancı Hasan 40 "
11. Bir Papağanın Hikâyesi 40 "
12. Beşir'in Rü'yası 40 "
13. Ala Geyik 40 "
14. Leylek Padişah 20 "

Posta ile gönderecekler pul yerine beş paralık pul yapıştırırlar.

**PUL
YERİ**

İSTANBUL

Bab-1 Ali Caddesi'nde "Türk Yurdu" Kütüphanesi'nde
"Çocuk Dostu" Müdürlüğüne

1.4.ÇOCUK DOSTU IV

ÇOCUK DOSTU

Sayı:4

Tanesi:10 paradır

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

Bir seneliği 15 kuruştur

Necm-i İstikbal Matbaası

2'nci sayıdaki bilmecenin cevabı (**sabun**) idi. Doğru hal eden kızlar arasında çekilen kurada birincilik Eser-i Uhuvvet Ana Mektebi'nden 75 Beşire Hanım'a "9 yaşında" isabet etmiştir.

Birer çikolata kazananlar:

Yeni Mahalle'den Samiye Necib, Tatlı Kuyu Amerikan Mektebi'nden 166 Nerime, Kavak Dere'den Emine Mazhar, İzmir Terakki İnası'ndan Fatma Fahrü'l-Nisa, Bursa Terbiye-i Etfal'den Seniye, Üsküdar Fehim Efendi Hanesi'nde Gülnar, Anadolu Hisar İttihad-ı Terakkisi'nden 144 Mehlika Emir, Samatya Arap Sokağı'ndan Hacer Makbule, Çengel Köy Ana Mektebi'nden 92 Mediha Hanımlar.

Birer kartpostal kazananlar:

Kız Sanayi'inden 10 İfakat, Atlama Taş'tan Fitnat, Eyüb Sultan Baba Haydar'dan Fatma Melahat, Hasan Paşa Alman Mektebi'nden Rabia Rauf, Fatih İnas Rüştüyesi'nden 410 Fatma Senih, Cihangir İnas Rüştüyesi'nden Vicdan, Makriköy İnası'ndan 251 Münevver, Eser-i Uhuvvet Ana Mektebi'nden Mebrure Mehmed, Çengel Köy Bedia-ı Meşrutiyet'ten Kadriye, Eyüb Sultan İnası'ndan 110 Fatma Leman Hanımlar.

Erkek çocuklar arasında çekilen kurada birincilik Kadıköy Mekteb-i Terakki'den 14 Yusuf Kemalettin Efendi'ye "8 yaşında" isabet etmiştir.

Birer çikolata kazananlar:

Üsküdar Osmanlı İttihad Mektepleri'nden 6 Şadi, Konya Askeri Rüştüyesi'nden 8 Memduh, Müftü Ali Efendi Mektebi'nden 22 Fuad, Davud Paşa Sultanisi'nden 62 Mehmed Tevfik, Çengel Köy Nevfer Mektebi'nden 7 Necib, Fatih'ten 4 yaşında Muhammed İbrahim, Beşiktaş Afitab Maarif Mektebi'nden 134 Burhaneddin, Osmaniye Mektebi'nden 7 Eyüb Sabri, İzmir Sultanisi'nden 52 Muhammed Efendiler.

Birer kartpostal kazananlar:

Küçük Mustafa Paşa Hadikatü'l İrfan'dan 11 Memduh, Bursa İttihad-ı Mekteb-i İbtidaisi'nden 153 Ziya, Üsküdar İttihad ve Terakki Numune Mektebi'nden 231 Sabri, Davud Paşa Sultani İbtidaisi'nden Mehmed İlhami, Beşiktaş İttihad ve Terakkisi'nden 176 İsmail Hakkı, Müftü Ali Efendi Mektebi'nden 14 Kamil, Mekteb-i Saadet'ten 407 Mazhar, İzmir Şark Mektebi'nden 306 Ahmed Mithat, Topkapı Merkez Rüştüyesi'nden 83 Osman Nuri, Feyziye Rüştüyesi'nden 277 Muhammed Mustafa Efendiler.

“Su Bebekleri” pek yakında çıkıyor...

ÇOCUK DOSTU

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Yıl:1

Perşembe, 1 Mayıs 1330

Sayı:4

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

— Divan dur yaramaz, yoksa sana süt vermem...

GÜZEL GEZİNTİLER

Türkan, Tosun ve Kaya, her sabah erkenden bahçeye oynamaya çıkarlardı. Onların bahçeleri bilerseniz; ne kadar güzeldir? Kuzular vardır, yüzlerce civcivler, cıvıdayarak öteye beriye koşup yem ararlar. Kaya'nın en büyük merakı, civcivlere yem serpmektir. Kıh, kıh, kıh... diye bağırdı mı, bütün civcivler, sevinerek, kanatlarını çırpıp koştururlar.

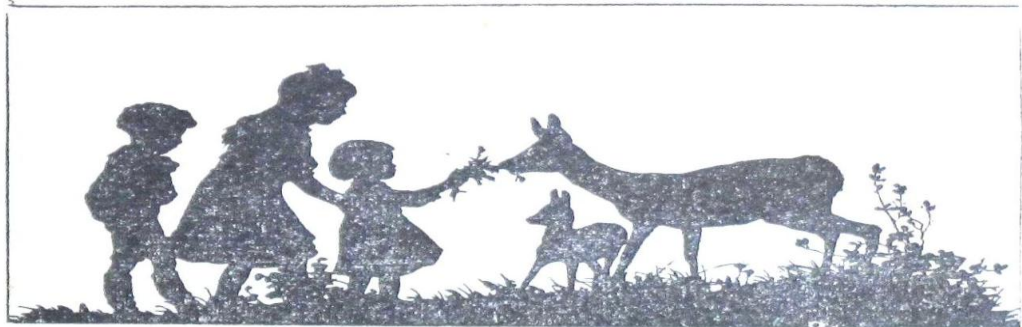
Tosun, kuzuları daha çok sever. Onun bu sevgisini anlayan kuzular, arkasından hiç ayrılmazlar.

Bir de, Arslan adında köpekleri vardır. Bu köpek, çocukları o kadar sever ki kendilerini bir dakika bırakmaz, nereye gitseler, beraber gelir. Yabancı bir çocuk girse, Arslan kızar, havlar. Hele o çocuk, bizim küçüklerin rahatını kaçıracak bir harekette bulunacak olursa, vay o çocuğun başına gelenlere!

Arslan, onun ya bacağına ısırır, yahut elbisesini parçalar.

Bahçede bir de ceylan ve onun da gayet güzel bir yavrusu vardır. Bu ceylan, çocukları gördüğü zaman yavaş yavaş yanlarına sokulur ve Kaya'nın uzattığı otu yer.

O zaman küçük yavrusunu tutarlar, öperler, okşarlar.

Her sabah, güneş etrafı kızdırıncaya kadar, bizim çocuklarımız böyle gezerek hava alırlar, eğlenirler ve sonra karınları acıkmış olduğu halde eve dönerek kahvaltı ederler.

OYUN

Açıl kilit açıl

Açılmaz

Anahtarı nerede

Suya düştü

Su nerede

İnek içti

İnek nerede

Dağa kaçtı

Dağ nerede

Dağ yandı

Külleri nerede

Savruldu

Vay benim köse sakalım

—*****—

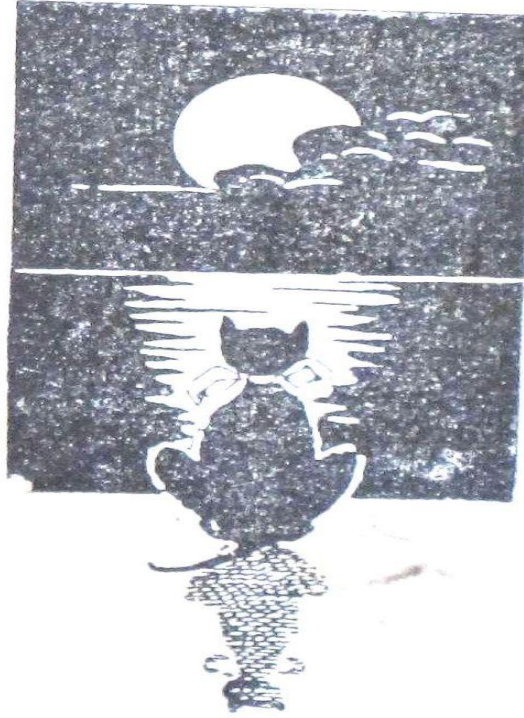
GÜVERCİN İLE KARINCA

Bir güvercin dere kenarında su içerken bir karıncanın su içinde çabalanmakta olduğunu gördü. Hemen bir ufak dal parçası alıp karıncanın önüne attı. Karınca bu dal sayesinde ölümden kurtuldu ve derenin kenarına çıktı.

Biraz sonra güvercin bir dalda pineklerken avcı tüfeğini güvercine doğrulttu ve nişan aldı. Karınca bunu görür görmez derhal koştu, avcının ayağını şiddetle ısırıldı. Avcının canı yanarak ayağını yere çarptı, nişan bozuldu güvercin dahi uçarak canını kurtardı.

—*****—

İyilik et denize at, balık bilmezse Halik bilir.

FAKİR ÇOCUK

Küçük çocuk: sen cicili elbisenle gezerken,
Bahçelerde ip oynarken ve anneni severken,
Her kapının önünde ben yetim yetim ağlarım.
Şu kimsesiz yüreciğimi matemle dağlarım.
Babam çoktan toprakların kucağında yok oldu,
Anacığım yatağında hastalıktan pek soldu,
Senin için birçok kalpler üzerine titriyor,
Zalim bir ses her taraftan dinle; bana ne diyor:
“Bedbaht çocuk; yaşamaya asla hakkın yok senin...”

—*****—

ZENGİN ÇOCUK

Çok acıdım şimdi sana; gel beraber gidelim,
Bana kardeş olur musun? Bak, kederin çok senin;
Gel beraber anneciğine kalpten dua edelim.

—*****—

BİLMECE

Harflerim üçtür üç

Fakat beni bilmek ne güç!.

Ben hem sıçrar; zıplarım

Hem de güm güm patlarım

Erkek çocuklardan birinciye: Güzel bir spektroskop, yirmi beşinciye kadar kartpostallar.

Kız çocuklardan birinciye: Sofra takımı, yirmi beşinciye kadar kartpostallar.

AD:

YAŞ:

MAHALLE YAHUT MEKTEP:

SEMT YAHUT NUMARA:

BİLMECENİN CEVABI:

ÇOCUK DOSTU:4

OO

Müdür-i Mesul: Tevfik Nureddin

|

Necm-i İstikbal Matbaası

UU

ÇOCUK DÜNYASININ KÜÇÜK KİTAPLARI

1. Sihirli Halı (Kalmadı tekrar basılıyor)
2. Tilki Kardeşin Muhakemesi (" " ")
3. Güliiver'in Seyahatnamesi (" " ")
4. Bir Afacanın Hikâyesi 20 Para
5. Tilki Kardeşin Başına Gelenler (Kalmadı tekrar basılıyor)
6. Giyom Tel 20 Para
7. Tavşan Kardeşin Başına Gelenler 40 "
8. Billur Tepe (Kalmadı tekrar basılıyor)
9. Güliiver (Devler Memleketinde) 40 Para
10. Urgancı Hasan 40 "
11. Bir Papağanın Hikâyesi 40 "
12. Beşir'in Rü'yası 40 "
13. Ala Geyik 40 "
14. Leylek Padişah 20 "
15. Deli Terzi 40 "

Posta ile gönderecekler pul yerine beş paralık pul yapıştırırlar.

**PUL
YERİ**

İSTANBUL

Bab-1 Ali Caddesi'nde "Türk Yurdu" Kütüphanesi'nde
"Çocuk Dostu" Müdürlüğüne

1.5.ÇOCUK DOSTU V

ÇOCUK DOSTU

Sayı:5

Tanesi:10 paradır

Mini mini çocukların arkadaşdır

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

Bir seneliği 15 kuruştur

Necm-i İstikbal Matbaası

3'üncü sayıdaki bilmecenin cevabı [keçi] idi. Doğru hal eden kızlar arasında çekilen kurada birincilik Üsküdar Füyüzat-ı Osmaniye'den 19 Güzin Hanım'a isabet etmiştir.

Birer çikolata kazananlar:

Haydar Paşa Surlar Mektebi talebatından Halide Mazhar, Kala'i Sultaniye İnas Sebası'ndan 141 Aliye Fatma, Füyüzat-ı Osmaniye'den Aliye, Bursa Terbiye-i Etfal İnası'ndan 8 Semih, Hadika-i Nisvan'dan 13 Şükran, Açık Türbe İnası'ndan 163 Selma, Zühdi Paşa'dan Demide, Cihangir İnası'ndan Nihal Ata, Çengel Köy Ana Mektebi'nden 42 Raika Hanımlar.

Birer kartpostal kazananlar:

Eren Köy Suadiye Mektebi'nden Fatma, Kızlar Vakıf Mektebi'nde 112 Tiraje, Açık Türbe İnası'ndan 225 Bedrika, Darü'l-Muallimat'tan 368 Aliye Mürüvvet, Maşrik-ı Füyüzat'tan 32 Saime, Beşiktaş İnası'ndan 10 Avniye, Meydancık İnası'ndan Fatma Muzaffer, Eser-i Uhuvvet Ana Mektebi'nden Sabiha Şevket, Rehber-i Füyüzat'tan Fatma Mediha, Ahmediye'den Fatma Fahriye, Cihangir İnası'ndan 2 Hanife Melek, Eyüb Sultan'dan 79 Zekiye, Divan-ı Ali Mahallesi'nden Güzin, Molla Aşki Mahallesi'nden Lütfiye, Kız Sanayi'inden Neziha Zihni Hanımlar.

Erkek çocuklardan birincilik Mekteb-i Saadet'ten 519 Hayrettin Efendi'ye [sekiz yaşında] isabet etmiştir. Birer çikolata kazananlar:

Erenköy Taş Mektebi'nden Sami, Darü's-Şafakaka'dan 1 Halid, Üsküdar İttihad ve Terakki Numune Sultanisi'nden 10 Sadettin, Davud Paşa Sultanisi'nden 18 Ahmed Fethi, Kasım Paşa Numunesi'nden 289 Hakkı, Kılınç Ali Paşa'dan 101 Rafet, İzmir İttihad ve Terakkisi'nden 354 Ahmed Haydar, Eyüb Sultan Reşadiye Mektebi'nden 396 Nazım, Ana Mektebinden Nef'i Efendiler.

Birer kartpostal kazananlar:

Eyüb Sultan Reşadiye'den 186 Ali, Haydar Paşa Osmanlı İttihad Mektepleri'nden 57 Muhammed İhsan, Beykoz Rüştüyesi'nden 247 Nurettin, Darü's-Şafaka'dan 178 Muhammed Nazım, Üsküdar İttihad ve Terakki Numune Sultanisi'nden 241 M. Reşid, Baş Mektep'ten Hakkı, İzmir Numune Mektebi'nden 267 Kadri, Sultanisinden Murat, Gülşen-i Maarif'ten 286 Fikrettin, Tekfur Dağı Menba-ı İrfan'dan 125 Fehmi, Beyceğiz Sultan Selim Mektebi'nden 2 İsmail, Eyüb Reşadiye Merkez Rüştüyesi'nden 9 Mehmed Celaleddin, Çanakkale Sultanisi'nden 10 Mahmud Cevdet, Yalı Mektebi'nden Mustafa Faik Efendiler.

“Su Bebekleri” pek yakında çıkıyor...

ÇOCUK DOSTU

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Yıl:1

Perşembe, 8 Mayıs 1330

Sayı:5

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

BAKKALCILIK OYUNU

Kaya ile Türkan iki komşu kızı idiler. Kaya'nın bir terazisi vardı. Onunla her gün Türkan'a pirinç satardı.. Bilseniz, onların bu oyunları ne tatlıydı?

Türkan annesinin yeşil şemsiyesini koltuğuna alır ve büyük kadınlar gibi eve yiyecek almak için sanki sokağa çıkardı. Birkaç defa gezindikten sonra iki tarafına bakınır ve Kaya'nın dükkânının önüne gelerek:

— Efendim sizde pirinç var mı? diye sorardı.

Kaya oturduğu yerden hemen kalkarak:

— Evet, efendim vardır. Hem de en âlâsıdır. İçinde hiç taş yoktur, güzelce ayıklanmıştır, derdi.

Bunun üzerine Türkan sorardı:

— Öyle ise okkasını kaç kuruşa veriyorsunuz?

— Sekiz kuruşa, efendim.

— Peki, bana bir okka veriniz.

Artık Kaya büyük kardeşinin sabahleyin yapıp bıraktığı kâğıt külahı terazinin bir gözüne yerleştirir ve öbür gözüne de taştan bir dirhem kordu.

Kaya bunları yaparken büyük bir dükkân sahibi imiş gibi seviniyordu. Onun bir çay kaşığı vardı.

Kahve fincanının içindeki pirinçten bir kaşık alarak kâğıt külaha kor ve sanki tartardı.

— Aa.. Fazla geldi, biraz alalım.

Bu sırada Türkan:

— Canım, ben her vakit sana müşteri olurum. Azıcık fazla giderse ziyan mı edersin, derdi.

Artık küçük külahın içindeki bir okkalık pirinci Türkan'a uzatırdı. O da uzatılan şeyi alır ve çantasından çıkardığı parayı Kaya'ya verirdi.

Türkan'ın pirinci alıp eve gitmesini görmeliydi. Ben her gün onların bu sevimli oyunlarını seyrederek ve gülmekten bayılırdım.

Oh, bu Türkan ile Kaya'nın bakkalcılık oyunu ne kadar tatlı ve hoş bir şeydi.

—*****—

KUŞÇUK

Tutabilsem Şu kuŐu,

Ne sevimli uçuŐu,

Ne de tatlı sesi var.

Bahçelerde çiçekler,

Kelebekler, melekler..

Koca kışın nesi var?

Fakat, ey kuş; tarla, baĒ,

Zümrüt gibi yeşil daĒ,

Ormancıklar dururken

Benim küçük bahçeme

Neden geldin ve niye

Ötüyorsun böyle sen?

Yavruların bekliyor,

Yoksun diye inliyor,

İnim inim yuvada..

Hayır, çocuk; asıl ben

İnliyorum, hüznümden

Yalnız kaldım ovada.

Birer nazlı geldiler,

Yavrularım, öldüler

Bir çapkının elinde.

Her tarafta bahar var,

Fakat, benim, acılar

Kan yapıyor dilimde.

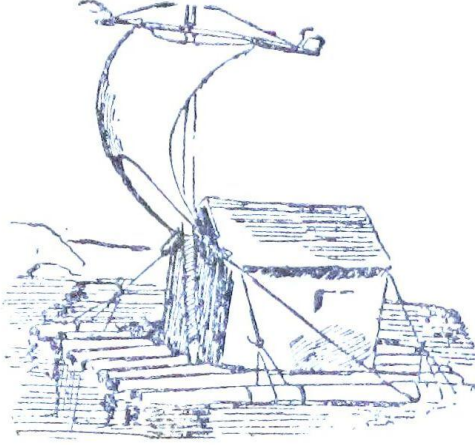
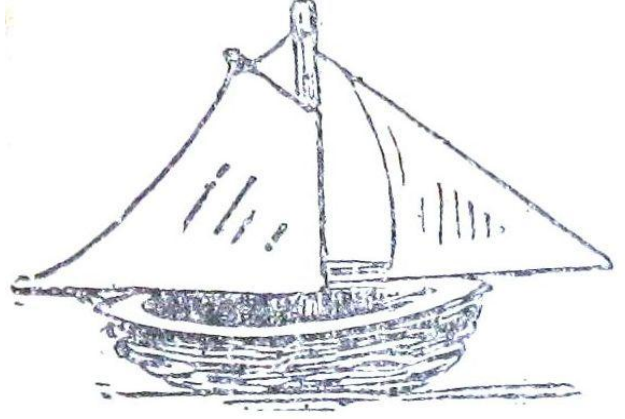
*****

KOCAMAN DENİZ VE BÜYÜK GEMİ

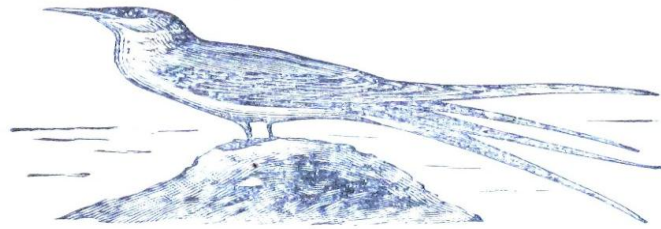
Çamaşır leğenini çeşmenin altına koydular, içine su doldurdular. Ceviz kabuğundan büyük bir gemi yaptılar. İçine pek çok yolcu bindi.

Deniz dalgalı idi.
Tosunun dikkatsizliği ile
büyük bir dalga zavallı
gemiye çarpıp devirmez mi?
Az kaldı gemideki yolcu
karınca kardeşçikler
boğulacaklardı. Karıncaları
kurtarıp güneşe koydular.

Sonra on tane kibrit
çöpünü birbirine ipe
bağlayarak üstüne de kâğıttan
bir ev koydular. Bu, meşhur
Robinson'un salı idi. Sal,
ceviz kabuğundan yapılan
gemiden çok dalgaya dayandı.

Çocuklar kocaman denizde o kadar çok oynadılar ki üstleri başları sırlıslam oldu.

BİLMECE

Bir küçücük heykel

Dibi yassı, başı kel

Alaca donlu Rus bacası

Samur kalpaklı Bağdat hacısı

Daima çocuklardır sohbeti

Yan yatamaz budur illeti

Fen ile bilmektir bunun ilacı

Kâbe'ye gitmeden olmuştur hacı

Ahmed Şerif

Erkek çocuklardan birinciye: bir sihirli fener, yirmi beşinciye kadar kartpostal.

Kız çocuklardan birinciye: bir bebek, yirmi beşinciye kadar kartpostal.

AD:

YAŞ:

MAHALLE YAHUT MEKTEP:

SEMT YAHUT NUMARA:

BİLMECENİN CEVABI:

ÇOCUK DOSTU:5

oo

Müdür-i Mesul: Tevfik Nureddin

| Necm-i İstikbal Matbaası

oo

ÇOCUK DÜNYASININ KÜÇÜK KİTAPLARI

1. Sihirli Halı (Kalmadı tekrar basılıyor)
2. Tilki Kardeşin Muhakemesi (" " ")
3. Güliiver'in Seyahatnamesi (" " ")
4. Bir Afacanın Hikâyesi (" " ")
5. Tilki Kardeşin Başına Gelenler (Kalmadı tekrar basılıyor)
6. Giyom Tel 20 Para
7. Tavşan Kardeşin Başına Gelenler 40 "
8. Billur Tepe (Kalmadı tekrar basılıyor)
9. Güliiver (Devler Memleketinde) 40 Para
10. Urgancı Hasan 40 "
11. Bir Papağanın Hikâyesi 40 "
12. Beşir'in Rü'yası 40 "
13. Ala Geyik 40 "
14. Leylek Padişah 20 "
15. Deli Terzi 40 "

Posta ile gönderecekler pul yerine beş paralık pul yapıştırırlar.

**PUL
YERİ**

İSTANBUL

Bab-1 Ali Caddesi'nde "Türk Yurdu" Kütüphanesi'nde
"Çocuk Dostu" Müdürlüğüne

1.6.ÇOCUK DOSTU VI

ÇOCUK DOSTU

Sayı:6

Tanesi:10 paradır

Mini mini çocukların arkadaşdır

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

Bir seneliği 15 kuruştur

Necm-i İstikbal Matbaası

4'üncü sayıdaki bilmecenin cevabı (**top**) idi. Doğru hal edenler arasında çekilen kurada kızlardan birincilik Sultan Ahmed İnası'ndan Nur-u Osmaniyeli Fatma Melahat Hanım'a (7 yaşında) isabet etmiştir.

Birer çikolata kazananlar:

Çengel Köy Mektebi'nden 6 Hamiyet, Ceste Bali İbtidaisi'nden 43 Şadiye, Kız Sanayi' Mektebi'nden 18 Naime, Sultan Ahmed İnası'ndan 633 Nimet, Kızlar Vakıf Mektebi'nden 86 Bedriye, Topkapı İnası'ndan 9 Kudret, Çırçır Gülizar-ı Vatan'dan 10 Mediha, Nur-u Osmaniye Şeref Sokağı'nda 25 numaralı hanede Semiha, Hadika-i Hürriyet'ten 780 Hatice Vedad Hanımlar.

Kasımpaşa'dan dört yaşında Muadib Hanım, Emir Ticari İbtidaisi'nden 19 Fitnat, Üsküdar Açık Türbe İnası'ndan Nahide Safvet, Kızlar Vakıf Mektebi'nden 116 Zekiye Melahat, Ak Bıyık Mektebi'nden 729 Peymane, Vefa'dan Fatma Hesna, Çırçır Gülizar-ı Vatan'dan 53 Fazilet, Taş Kasap'tan 4 yaşında Melahat, Abbas Ağa Mektebi'nden Periman, Beyler Beyi Küplüce'den Nerime, Murad Paşa'dan Fatma Mukarem, Ceste Bali İbtidaisi'nden Atiye, Tophane Defterdar Ebulfazl Mahallesi'nden M. Melahat Hanımlar.

Erkek çocuklar arasında çekilen kurada birincilik Şah Sultan Mektebi'nden 9 yaşında İrfan Efendi'ye isabet etmiştir.

Birer çikolata kazananlar:

Makriköy İttihad Mektebi'nden 9 Cemil Vafi, İzmir Şark Mektebi'nden 184 Hüseyin Rıza, Hadikatü'l Maarif'ten Nazım, Kuğaciler Kalender Hane Mektebi'nden Medi, Alaca Mescid Salha Sultan Mektebi'nden 5 Âmî, Topkapı Merkez Rüştüyesi'nden 283 Emir, Ayasofya Merkez Rüştüyesi'nden 586 Yakub, Şehzade Sultan Mektebi'nden 93 Sami, Mekteb-i Vatan'dan 30 Seyid Efendiler.

Birer kartpostal kazananlar:

Mahmudiye Mektebi'nden 12 İbrahim Ethem, Darü's-Şafaka'dan Memduh, evinde okuyan Fethi, Davud Paşa Sultanisi'nden 47 Sadık, Mekteb-i Osmanî'den 65 İbrahim Şinasi, Ayasofya Merkez Rüştüyesi'nden 376 Ali, Mercan Sultanisi'nden 454 Vedad, Numune-i İrfan'dan 166 Hüsameddin, Hadika-i İrfan'dan Hasan Basri, Bab-ı Ali Yusuf Efendi Mektebi'nden 5 Ali, Fatih Merkez Rüştüyesi'nden 568 Mehmed Ali, Makriköy Numune Rüştüyesi'nden 199 Mustafa Hikmet, Kaptan İbrahim Ağa Mektebi'nden 36 Muzaffer, İzmir Şark Mektebi'nden 11 Ahmed Hamdi, Mekteb-i Osmanî'den 38 Şakir Efendiler.

ÇOCUK DOSTU

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Yıl:1

Perşembe, 15 Mayıs 1330

Sayı:6

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

Tik.. Tak.. Tik.. Tak..

TİK.. TAK.. TİK.. TAK..

— Tik.. Tak.. Tik.. Tak.. Seni yaramaz saat seni.. Fakat ben istiyorum ki sen daha çabuk koşasın.

Korkud böyle söyleyerek saati kuvvetlice silkti.. Bir daha, bir daha silkti.. Masanın üstüne tak tak vurdu.

Yine kulağına götürdü. Oh!.. Aman Yarabbi; felaket.. Saat durmuş!.. Ay.. Ay.. Ay..

Annesi öbür odadan haykırdı:

— Korkud.. Sakın benim saatimle oynama.

— Hayır anneciğim..

Annesi gelip masanın üstünde saati gördü, saatin durduğunu anladı.

— Bunu kim kırdı?

— Bilmiyorum anneciğim.

— Baksana, bu bozulmuş..

— Şey.. Şey.. Anne! Ben onu kırmadım.. Daha çabuk yürümesini istedim, o bana kızdı da durdu!

~~~~~

YEŞİL FİLİZLER

İlkbahar gelince ağaçlar yeşillenir, ben bu mevsimi pek severim, her sabah kardeşlerimi bahçeye götürür ve orada yeni filiz açan bir ağacın karşısında uzun uzun bakar, dururum.

Kışın çirkin ve siyah bir kütük halinde iken bahar vakti insanın içine yeşil yapraklarıyla bir tazelik ve serinlik veren bu ağaçlar beni çok düşündürür.

Ben böyle tatlı düşüncelerimle uğraşırken kız kardeşim Türkan hayretten büyümüş gözleriyle sorar:

— Sevgili ağabey; neden öyle düşünüyorsun?

Ben o zaman ona düşüncelerimi anlatırım. Derim ki:

— Türkan; bu filizleri görüyor musun? Onlar büyüyecekler yaprak olacaklar. Asıl anası demek olan ağacı besleyecekler, sonra çiçek ve meyve verecekler. Biz de tıpkı onlar gibiyiz. Biz de büyüyüp asıl anamız demek olan sevgili yurdumuzu besleyeceğiz, bizim çiçeğimiz demek çalışmamız ve her şeyi bilmemiz demektir, meyvelerimiz de oğullarımız olacak..

Türkan bu sözlerim üzerine ağacın uzanan dalına bakar, küçük Kaya da sanki bu konuşmadan bir şey anlamış gibi gözlerini yukarıya kaldırır. Artık Türkan'ın mavi gözlerinde “Demek biz de bu küçük filizler gibiyiz ve onlar gibi çalışacağız” diyen bir bakış vardır. Ben her zaman bu bakışa:

— Şüphesiz, diye cevap vermek isterim, boş durana yaşamak hakkı yoktur.

Oh, bu yeşil ve taze filizler..

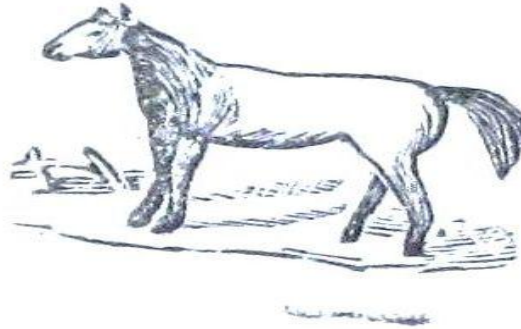
~ ~ ~ ~ ~

DİŞİ AĞRIYAN KÖPEK

Zavallı köpeğin dişi pek ağrıyordu. Galiba Őekeri çok yemiŐti. Çenesini mendille bağladılar. Köpek kendi kendine düşünüyordu:

— KeŐke Şeker yemeseydim.. Ben Şimdi sokakta nasıl koŐturacađım?. Turgud da çok çikolata yedi ama bak onun dişi ağrımadı.. Ah! Anladım benim yediğim Şeker mutlaka iyi cinsten değildi. Bir daha fena Şeker yemeye tövbe olsun!

AD:

YAŞ:

MAHALLE YAHUT MEKTEP:

SEMT YAHUT NUMARA:

BİLMECENİN CEVABI:

ÇOCUK DOSTU:6

ÇOCUK DÜNYASININ KÜÇÜK KİTAPLARI

1. Sihirli Halı (Kalmadı tekrar basılıyor)
2. Tilki Kardeşin Muhakemesi (" " ")
3. Güliiver'in Seyahatnamesi (" " ")
4. Bir Afacanın Hikâyesi (" " ")
5. Tilki Kardeşin Başına Gelenler (Kalmadı tekrar basılıyor)
6. Giyom Tel 20 Para
7. Tavşan Kardeşin Başına Gelenler 40 "
8. Billur Tepe (Kalmadı tekrar basılıyor)
9. Güliiver (Devler Memleketinde) 40 Para
10. Urgancı Hasan 40 "
11. Bir Papağanın Hikâyesi 40 "
12. Beşir'in Rü'yası 40 "
13. Ala Geyik 40 "
14. Leylek Padişah 20 "
15. Deli Terzi 40 "

Posta ile gönderecekler pul yerine beş paralık pul yapıştırırlar.

**PUL
YERİ**

İSTANBUL

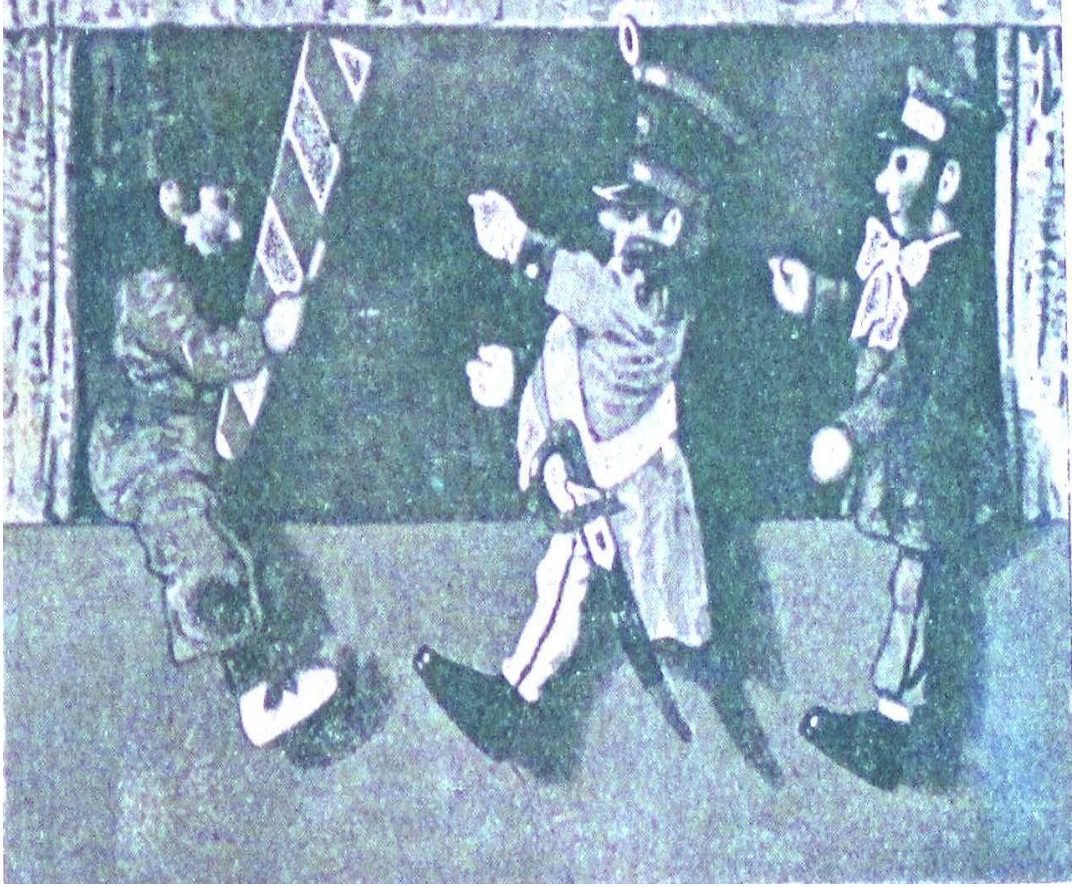
Bab-1 Ali Caddesi'nde "Türk Yurdu" Kütüphanesi'nde
"Çocuk Dostu" Müdürlüğüne

1.7.ÇOCUK DOSTU VII

ÇOCUK DOSTU

Sayı:7

Tanesi:10 paradır

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

Bir seneliği 15 kuruştur

Necm-i İstikbal Matbaası

Beşinci sayımızdaki bilmece (**Hacı Yatmaz**) idi.

Birincilik Füyüzat-ı Osmaniye'den 68 Taceddin Efendi'ye isabet etmiştir.

Birer kartpostal kazananlar:

Reşadiye Merkez Rüştüyesi'nden 332 İbrahim Müdürü, Numune-i İrfan'dan 234 Naci, Ceste Bali Mektebi'nden 200 Said, Numune ve Tatbikat'tan 31 Ahmed Sedat, 33 Mustafa Celaleddin, İzmir Şark Mektebi'nden 22 Mehmed Ali, Valide Sultan Mektebi'nden 33 Muhammed Muzaffer, Beylerbeyi İbtidaisi'nden 10 Saim, Şehzade Sultan Mektebi'nden 93 Sami, Ayasofya Merkez Rüştüyesi'nden 500 Ahmed Rafet, Beykoz Merkezi'nden 85 Ahmed Muid, Mekteb-i Vatan'dan 30 Said Muhammed, Mekteb-i Osmanî'den 45 Ali Fuad, Horhor'dan 396 Emir Muzaffer, Feyziye'den 199 Hasan Alp, Bayrampaşa İbtidaisi'nden 2 Muzaffer, Kadıköy Numune Mektebi'nden 283 Hüseyin Memduh, Reşadiye Merkez Rüştüyesi'nden 241 Fahri, Müftü Ali Efendi Mektebi'nden 37 Mehmed Hilmi, Rehber-i Tahsil'den 108 Muzaffer Kadri, Kasımpaşa Numunesi'nden 363 Sami Gökbayrak, Sultan Mahmud Mektebi'nden 177 İlhami, Hadikatü'l İrfan'dan 35 Memduh, Üsküdar İttihad ve Terakki Numunesi'nden 543 Celaleddin, Taş Mektep'ten 45 Ali Rab'i Efendiler.

Kız çocuklardan birincilik Kuş Dili İnas Rüştüyesi'nden Jülide Neşat Hanım'a isabet etmiştir.

Birer kartpostal kazananlar:

Ceste Bali İnası'ndan 124 Lamia, Koca Mustafa Paşa İnası'ndan 424 Mediha, Ezhar-ı Marifet'ten Seda, Hadikatü'l Nisvan'dan 42 Hatice, Numune İnası'ndan 549 Mediha, Sultan Ahmed İnası'ndan 662 Ayşe, Hadika-i Marifet'ten 780 Hatice Vedat, Kız Sanai'nden 527 Nilüfer Osman, Makriköy İnası'ndan Kadriye, Eser-i Uhuvvat'ten Ceyha Şevket, İttihad-i Osmanî İnası'ndan 388 Nüzhet, Akhisar İnası'ndan Maide, Kızlar Vakıf Mektebi'nden Şefika, İhsaniye Fıstıklı Mektebi'nden 3 Nerime, Çengel Köy Nevfer Mektebi'nden 20 Hamiyet, İzmit Kızlar Mektebi'nden mini mini Efser, Bedi-i Meşrutiyet'ten 77 Kadriye, Şebsafa Hatun'dan 72 Emine Sevdije, Küçük Mustafa Paşa İnası'ndan 195 Şükriye, Süleymaniye İnası'ndan Dilferib, Cihangir İnası'ndan 43 Semahat Zehra, Mekteb-i Osmanî'den Meliha, Altunizade İnası'ndan 33 Fatma Bedia, Gülizar-ı Vatan'dan 62 Mediha, Gülşen-i Maarif'ten 193 Sabiha Nadire, Çanakkale İnası'ndan 100 Saime Hanımlar.

ÇOCUK DOSTU

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Yıl:1

Perşembe, 22 Mayıs 1330

Sayı:7

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

TILKI İLE ÜZÜM

Tilki kardeş bir gün çok susadığından bir bağa girerek üzüm koparmak ister, pek çok aradıktan sonra nihayet bir asma çubuğunun üstünde gayet güzel taneli büyücek bir salkım üzüm bulur. Fakat asmanın dalı biraz yüksek olduğundan tilki kardeş üzümü koparamaz, çalışır, çabalar, geri geri çekilerek birdenbire sıçrar yine üzümü yakalayamaz, dalları tutarak yukarıya yetişmek ve koparmak ister, fakat eli kurtulduğundan sırt üstü yere düşer, arka kemiği acır, yine üzümü koparamaz, uzaktan bakar asmanın etrafında dört dolaşır, en nihayet koparamayacağını anlayınca:

- Hiç şüphesiz bu üzüm çok ekşi.. Hem o kadar ekşi ki yemek kabil değil, çünkü öyle olmasaydı, şimdiye kadar onu koparırlardı, der ve arkasına baka baka bağdan çıkar.

KUKURİKU.. KUKURİKU..

Yıldız söner, ay çekilir

Güneş doğar, sabah olur,

Küçük Efser, gider, gelir,

Ablasına pek sokulur.

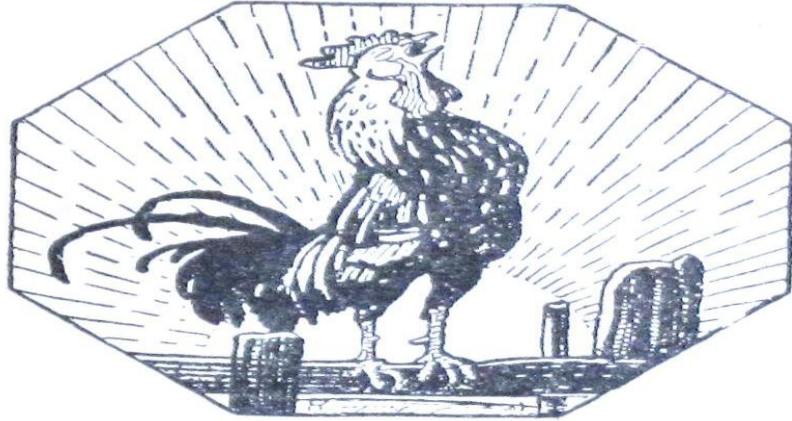
Der ki: Güzel ablacığım;

Bu güneşi getiren kim?

O, her sabah adım, adım

Yükselir, ben bilir miyim;
Nerden gelir, neden gider?
Söyle bana sebebini....
—Bu söz beni mesrur eder,
Küçük Efser, şimdi seni
Götüreyim bahçemize,
Altın güneş doğar iken,
Pembe ışığını bize
Seve seve yollar iken...
Kümeslerde horoz öter,
Kukuriku.. Kukuriku..
Sesi uzak yere gider,
Bilir misin, ne demek o?
—Neden bilmem ablacığım?
Bir horozun dediğini..

O her sabah adım, adım
Gezer iken; yediğini
Görmek ister, bulmak ister,
Kukuriku öter, öter,
Tanrısına dua eder,
Der ki: Bana ışık gönder,
Çöplüğümü eşelerken
Yiyecekler bulayım ben..
Horozcuğu Tanrı sever,
Kabul eder duasını..
Güneş doğar, horoz öter
Yükselterek sedasını
KUKURİKU..
KUKURİKU..

KUKLA OYUNU

Biz kukla oyununu çok severiz. Çünkü o, bizi eğlendirir ve çok güldürür.. Perde açılınca bir adam çıkar, bunun boyu parmak kadardır. Elindeki ayıyı oynatmak için sokak sokak dolaşır, fakat kimse onu para ile seyretmek istemez, bu sırada küçük İbiş gelir, ayıcı ve ayı ile eğlenir:

— Ben sana çok para vereceğim, beni rahat bırak, azıcık şu hayvanla eğleneyim, der.

Elindeki süslü, cicili, bicili odunu ayının kafasına öyle bir yerleştirir ki hepimiz gülmekten katılırız, zavallı hayvanın ağzı bağlı olduğundan İbiş'e bir şey yapamaz.

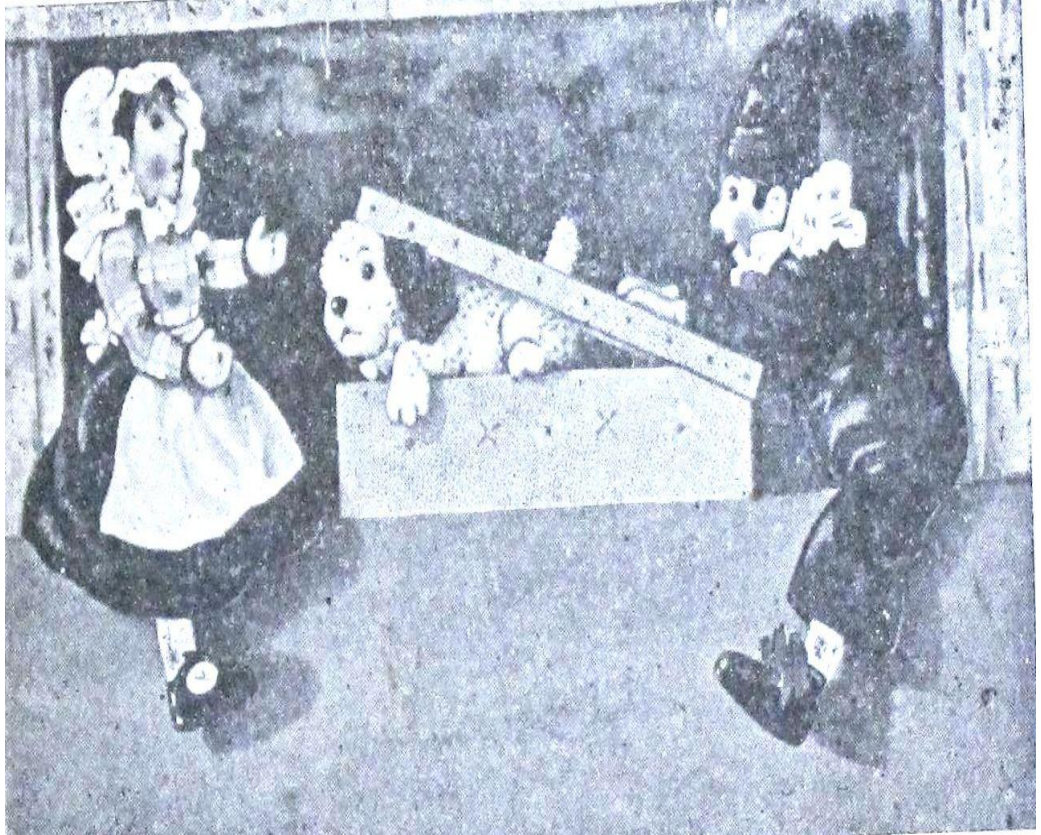
Bu İbiş'in daha pek çok tuhaflıkları vardır. Zabıtalarla eğlenir, elindeki sepetle komşusuna yumurta götüren küçük kızları aldatarak yumurtalarını yer, buna küçük kızla beraber gelerek hediye için bir demet çiçek götüren hizmetçi bile şaşar, fakat İbiş'in kurnazlığı onu da aldattığından o da bir şey yapamaz...

İbiş geçende öyle bir iş yapmak istedi ki az kaldı, zavallı Fındık ölüyordu.

İkbal adındaki hanımını pek seven bu küçük köpek odada yalnız başına oynarken İbiş elinde büyük bir kutu ile içeriye girdi. Mutlaka yine yapacağı tuhaf bir şey vardı.

Çünkü İbiş'in aklına gelen her şey tuhaf idi. Kutuyu yere koydu ve zavallı Fındık'ı içine kapayarak üstünden sımsıkı bağladı, İkbal hanımın bundan haberi yoktu, o başka bir odada dikiş dikiyordu. Nihayet İbiş elindeki büyük kutu ile İkbal'in odasına girdi:

— İkbal, dedi, sana komşun bir hediye gönderdi galiba içinde kocaman bir bebek var..

AD:

YAŞ:

MAHALLE YAHUT MEKTEP:

SEMT YAHUT NUMARA:

BİLMECENİN CEVABI:

ÇOCUK DOSTU:7

ÇOCUK DÜNYASININ KÜÇÜK KİTAPLARI

1. Sihirli Halı	(Kalmadı tekrar basılıyor)
2. Tilki Kardeşin Muhakemesi	(" " ")
3. Güliiver'in Seyahatnamesi	(" " ")
4. Bir Afacanın Hikâyesi	(" " ")
5. Tilki Kardeşin Başına Gelenler	(Kalmadı tekrar basılıyor)
6. Giyom Tel	20 Para
7. Tavşan Kardeşin Başına Gelenler	40 "
8. Billur Tepe	(Kalmadı tekrar basılıyor)
9. Güliiver (Devler Memleketinde)	40 Para
10. Urgancı Hasan	40 "
11. Bir Papağanın Hikâyesi	40 "
12. Beşir'in Rü'yası	40 "
13. Ala Geyik	40 "
14. Leylek Padişah	20 "
15. Deli Terzi	40 "

Posta ile gönderecekler pul yerine beş paralık pul yapıştırırlar.

**PUL
YERİ**

İSTANBUL

Bab-1 Ali Caddesi'nde "Türk Yurdu" Kütüphanesi'nde
"Çocuk Dostu" Müdürlüğüne

1.8.ÇOCUK DOSTU VIII

ÇOCUK DOSTU

Sayı:8

Tanesi:10 paradır

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

Bir seneliği 15 kuruştur

Necm-i İstikbal Matbaası

Altıncı sayıdaki bilmecemizde şekillerin her ikisi de bir büyüklükte idi.

Görünüşe aldanmadan cevap veren kızlar arasında çekilen kurada birincilik Beylerbeyi İnası'ndan 40 numaralı Saniye Hanım'a [10 yaşında] isabet etmiştir.

Birer kartpostal kazananlar:

Üsküdar Açık Türbe İnası'ndan 81 Saime, İzmir Terakki İnası'ndan Necmiye, Beşiktaş Abbas Ağa Mektebi'nden Perihan, Kızıl Toprak'ta Raif Bey kerimesi Selma, Çengel Köy Nevfer Mektebi'nden 20 Hamiyet, Numune-i İnas Rüştüyesi'nden 962 Rukiye, Süleymaniye İnası'ndan Pakize, Şems-ül Mekatib'den Meliha Melek, Bursa Terbiye-i Etfal'den 1 Seniye, Koca Mustafa Paşa İnası'ndan 59 Safiye, 46 Firdevs, Makriköy İnası'ndan 42 Sabiha Rauf, Eser-i Uhuvvet Ana Mektebi'nden 1 Faika, Hayrunnisa, Oda Başı Mektebi'nden Cavide, Fıstıklı İnası'ndan 30 Nerime Fuad, Kız Sanaii'nden Bedia, 252 Fatma, Kadıköy Fransız Mektebi'nden Melahat, Üsküdar İttihad ve Terakki İnas Numunesi'nden 247 Aişe, Rehber-i Tahsil'den 21 Samiye, Kadıköy İnası'ndan 55 Mahbube, Kasım Paşa 12 numaralı hanede Makbule, Üsküdar Ahmediye'de 16 Hayrunnisa Hanımlar.

Erkek çocuklar arasında çekilen kurada birincilik Mekteb-i Vatan'dan 30 Seyid Muhammed Efendi'ye (7 yaşında) isabet etmiştir.

Birer kartpostal kazananlar:

Feyziye Mektebi'nden 199 Hasan Alp, Hadikatü'l Maarif'ten 38 Emin, Füyüzat-ı Osmaniye'den 432 Rafet Abdullah, Mekteb-i Terakki'den Ekrem Kadri, Bursa İttihad ve Terakkisi'nden 326 Muhammed Münir, Haydarpaşa Osmanlı İttihad Mektepleri'nden 190 Hikmet Fuad, Adapazarı Rüştüyesi'nden 27 Abdurrahman, Eğri Kapı Merkezi'nden 8 Hüseyin Hüsnü, Çanakkale Sultanisi'nden 531 Avni, Rehber-i Tahsil'den 19 Muzaffer, Darü's-Şafaka'dan 281 Burhaneddin, Konya Askeri Rüştüyesi'nden 129 Ahmed Memduh, Mekteb-i Ümid'den 313 Osman Mecid, Kaptan İbrahim Paşa Mektebi'nden 77 Şerafeddin, Tercüman-ı Tunus Mektebi'nden 23 Hilmi, Topkapı Merkezi'nden 156 Cevad, Kanlıca İbtidaisi'nden 29 Lütfü, Fatih Merkezi'nden 30 Muhammed Nazmi, Kadıköy Numunesi'nden 283 Memduh, Numune ve Tatbikat'tan 133 Muhammed Hüsnü, Bayezid Türbesi'nden 8 Mustafa Behçet, İzmir Şark Mektebi'nden 129 Sabit, Afitab-ı Maarif'ten 450 Halid Ziya, Nişantaş Numunesi'nden Raif, Akaratlar İttihad ve Terakki Mektebi'nden 51 Ali Cevad, Burdur İdadisi'nden 41 Mehmed Efendiler.

ÇOCUK DOSTU

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Yıl:1

Perşembe, 29 Mayıs 1330

Sayı:8

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

BENİM ABLAM

Benim ablam pek iyidir, her gün sabahleyin yataktan kalktıktan sonra benim yüzümü yıkar saçlarımı tarar, güzel elbiselerimi giydirir, ve bana der ki:

— Türkan; eğer akşama kadar üstünü başını temiz tutarsan, sana geceleyin benim büyük kitabımdaki resimleri gösterir ve oradan sana güzel hikâyeler anlatırım..

Ablamın gayet büyük ve resimli bir kitabı vardır. O kadar büyüktür, ki ben onu kaldıramam. Hâlbuki akşam yemeğinden sonra ablam o büyük kitabını dizlerinin

üzerine koyarak içindeki resimli masalları okur, ben daha ablam kadar çabuk okuyamıyorum.. Bilemediğim pek çok yerleri hep ona sorarak öğreniyorum. O, beni ne kadar çok seviyor, ben de onu, belki ondan fazla seviyorum. Hele onun masalları benim çok hoşuma gidiyor. Onları güzelce dinlemek için o gün oyun oynarken elbiselerimi kirletmiyorum ve yırtmıyorum; yazı yazarken mürekkeple ellerimi simsiyah yapmıyorum.

Dün akşam büyük kitabındaki hikâyelerden bir tanesini, ablam, bana anlattı:

— Bir kümeste pek çok piliçlerle bir de anası yaşıyorlardı. Horoz efendi her sabah çitin üzerine çıkarak ötüyor ve çiftçileri tarlaya çağırıyordu.

Bu sırada küçük bir piliç iki taşın arasında parıl parıl parlayan bir elmas taşı buldu, o taş, kim bilir, ne kadar çok para ile alınabilirdi? Hiç şüphesiz, çapkın bir çocuk, annesinin sandığını karıştırarak eline geçirdiği bu taşı, o taraflarda oynarken düşürmüştü. Küçük piliç çok sevindi, hemen annesi tavuk hanıma koşarak bir elmas bulunduğunu söyledi.

Zavallı tavuk anne, elması görür görmez içini çekerek dedi ki:

— Bu taş parçası, yüzlerce aç kalmış fakirin yüzünü güldürür. Yüzlerce zavallının karnını doyurur. Fakat, bana kalsa, ben onu adi bir buğday tanesiyle değiştirdim. Çünkü hiç olmazsa buğdayı yiyebilirdik..

Küçük piliç annesinin sözünü doğru bulmuş, fakat çok kederlenmişti.

DENİZ KENARINDA

Hava çok güzeldi, gökte hiçbir bulut yoktu. Deniz o kadar durgun idi ki mavi bir ayna zannedilirdi. Deniz kenarında oturarak uzaklara kadar bakmak bu güzel havada ne hoş eğlencedir. Uzaklardan bir ceviz kabuğu kadar ufak görünen bir yelkenli kayak geçer. Kim bilir o, belki bir balıkçı kayığıdır..

Oh; onların hayatı pek tatlıdır. Sabahleyin erkenden denizin öbür ucundan güneş doğarak altın ışığını suların göğsüne yayarken balıkçılar enginlere açılırlar. Onların geniş birer ağları vardır. Bu ağların uçlarına kurşun parçaları takılmış olduğundan kenarları ağırdır. Ve ortasından evvel suyun dibine doğru batarlar.. Balıkçı bu geniş ağı denizin ortasına fırlatır, oradaki balıklar artık her taraflarını kaplayan bu ağdan dışarıya çıkamazlar. Bu sırada balıkçı ağın öbür ucundaki ipi çekerek balıkları gemiye alır ve akşama kadar epeyce balık avlayarak pazara getirir ve satar. Kim bilir, onu da evde bekleyen benim gibi kaç oğlu vardır. Bana bu sabah pek hoş bir eğlence gibi görünen şu balıkçı kayığında o baba akşama kadar, kim bilir, ne kadar yorulmuştur?..

~~~~~

KURNAZ TİLKİ

Küçük Tomris'in pek sevdiği bir tavuğu vardı. Ona her sabah ve her akşam yiyecek serper ve onu büyük bir merakla beslerdi. Evdeki kümes pek hoştu. Uzun zamanlardan beri bu kümes halkının hiç keyfi bozulmamıştı.

Horozlar her sabah öter, tavuklar çitlerin üzerinden atlayarak uzaklara giderler, ve öteberi yiyecek bulurlardı..

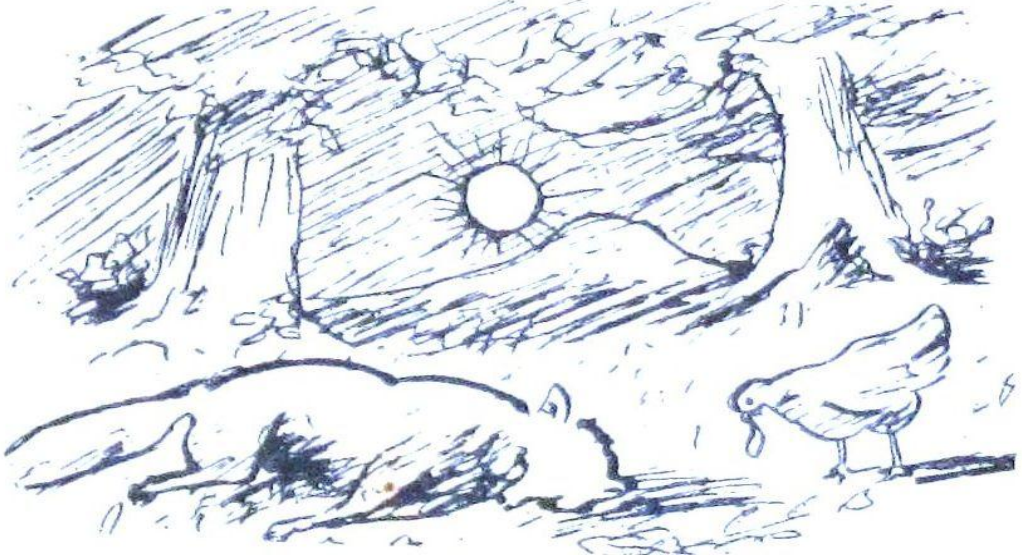
Tomris'in tavuğu da bunlarla beraber giderdi. Ona uzak yerlerde dolaşmak pek hoş gelirdi.

Çünkü artık her gün gördüğü kümeden bıkmıştı.. Bir gün yine erkenden kümeden fırladı, güneş daha yeni doğuyordu.. Tomris'in tavuğu daha yeni şeyler görmek isteyerek gittikçe kümeden uzaklaşıyordu.. Tam bu sırada hain tilki acemi tavuğun ilerlediğini gördü. Zaten dört, beş günden beri onu yakalamak istediği halde, tavuk kümeden pek uzaklaşmadığından, muvaffak olamamıştı.

Çünkü o civarda köpekler bulunduğundan tilki, kümelere doğru pek yaklaşamıyordu, fakat işte şimdi tavuğu o taraflardan pek uzak bir yerde kısırmıştı. Derhal tavuk görmeden geçeceği bir yere ölü gibi uzandı.

Tavuk uzanmış tilkiyi gördü, evvela korkarak kaçmak istedi. Fakat onu öylece hareketsiz gördüğünden öldüğünü zannederek yanına yaklaştı. Tilki tavuğun tam yanı başına geldiğini hissedince birdenbire yerinden fırlayarak üzerine atıldı ve onu dişleri arasına geçirdi..

AD:

YAŞ:

MAHALLE YAHUT MEKTEP:

SEMT YAHUT NUMARA:

BİLMECENİN CEVABI:

ÇOCUK DOSTU:8

ÇOCUK DÜNYASININ KÜÇÜK KİTAPLARI

1. Sihirli Halı	20 Para
2. Tilki Kardeşin Muhakemesi	20 "
3. Gülliver'in Seyahatnamesi	40 "
4. Bir Afacanın Hikâyesi	(Kalmadı tekrar basılıyor)
5. Tilki Kardeşin Başına Gelenler	(Kalmadı tekrar basılıyor)
6. Giyom Tel	20 Para
7. Tavşan Kardeşin Başına Gelenler	40 "
8. Billur Tepe	(Kalmadı tekrar basılıyor)
9. Gülliver (Devler Memleketinde)	40 Para
10. Urgancı Hasan	40 "
11. Bir Papağanın Hikâyesi	40 "
12. Beşir'in Rü'yası	40 "
13. Ala Geyik	40 "
14. Leylek Padişah	20 "
15. Deli Terzi	40 "

Posta ile gönderecekler pul yerine beş paralık pul yapıştırırlar.

**PUL
YERİ**

İSTANBUL

Bab-1 Ali Caddesi'nde "Türk Yurdu" Kütüphanesi'nde
"Çocuk Dostu" Müdürlüğüne

1.9.ÇOCUK DOSTU İX

ÇOCUK DOSTU

Sayı:9

Tanesi:10 paradır

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

Bir seneliği 15 kuruştur

Necm-i İstikbal Matbaası

7'nci sayıdaki bilmecemiz (**yumurta**) idi. Kızlardan doğru hal edenler arasında çekilen kurada birincilik Ceste Bali İnası'ndan 129 Nahide Hanım'a "7 yaşında" isabet etmiştir.

Birer kartpostal kazananlar:

Eser-i Uhuvvat Ana Mektebi'nden Mebrure Mehmed, 41 Halide, Muslu Mustafa Çavuş İbtidaisi'nden 2 Fevziye, Kadıköy İnas Rüştüyesi'nden Jülide Neşat, Altunizade İnası'ndan Mesrure, Kumkapı İnası'ndan Şükufe, Cihangir İnası'ndan Müberra, Nişantaş Ezhar-ı Marifet'ten Safinaz, Çengel Köy Bedia-ı Meşrutiyet'ten 77 Kadriye, Galata Hadika-i Nisvan'dan 21 Şaziye, Kızlar Vakıf Mektebi'nden 138 Afet, 60 Hanife, Ceste Bali İbtidaisi'nden 43 Şadiye, İnas Sultanisi'nden 180 Hanife Nezihâ, Haydarpaşa Surlar Mektebi'nden Halide Mazhar, Füyüzet-ı Osmaniye İnası'ndan 19 Güzin, Aydın Cemi'a Mahallesi'nden Havva Mürşide, Hadikatü'l Maarif'ten 102 Mihriban, 103 Buse, Boğaziçi'nden mini mini Sediye Didar, Açık Türbe İnası'ndan Naşide, 259 Meliha, Molla Gürani İnası'ndan Hatice Didar, Hadika-i Marifet'ten 780 Hatice Vedad, Sultan Ahmed İnası'ndan 633 Fatma Nimet Hanımlar.

Erkek çocuklar arasında çekilen kurada birincilik Kadıköy Numune Rüştüyesi'nden 43 Ahmed Nusret Efendi'ye "9 yaşında" isabet etmiştir.

Birer kartpostal kazananlar:

Beyoğlu Sultanisi'nden 411 Fahri, Mekteb-i Vatan'dan Küçük Ayasofyalı İsmail Hakkı, Numune-i İrfan'dan 166 Hüsameddin, Ayasofya Merkez Rüştüyesi'nden 376 Ali, Davud Paşa Sultanisi'nden 58 Muhammed-ül Hami, İzmir Sülük Köyü Mektebi'nden 53 Saadettin, Darü'l-İrfan 118 Ahmed, Mahmudiye Merkez Rüştüyesi'nden 2 Cengiz, Feyziye Rüştüyesi'nden 244 Muhammed Cemaleddin, Darü's-Şafaka'dan 281 Burhaneddin, Asude Hatun Lemia-ı Maarif Mektebi'nden 20 Yusuf Ziya, Beşiktaş İttihad ve Terakkisi'nden 37 Mehmed Reşad, Sultan Mahmud Evvel Mektebi'nden 33 Mehmed Muhlis, Fatih Merkez Rüştüyesi'nden 117 İsmail Cevdet, Gelibolu Mahreç Mektebi'nden Atıf Rıza, Kaptan İbrahim Ağa Mektebi'nden 81 Bahri, Dizdariye'den Enver Fatin Palışef, Çengel Köy Nevfer Mektebi'nden 24 Nevzad, Bursa İttihad ve Terakkisi'nden 56 Enver, Keçeci Piri Eyüb Ağa İbtidaisi'nden 2 Ali Rıza, Numune-i Terakki Mektebi'nden Mehmed Reşid, Rehber-i Tahsil'den 19 Muzaffer, Beykoz Merkez Rüştüyesi'nden 134 Zeki, Ebu-s Suud Efendi Mektebi'nden 2 Burhaneddin, Hadikatü'l Maarif'ten 192 Muhammed Kemaleddin Efendiler.

ÇOCUK DOSTU

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Yıl:1

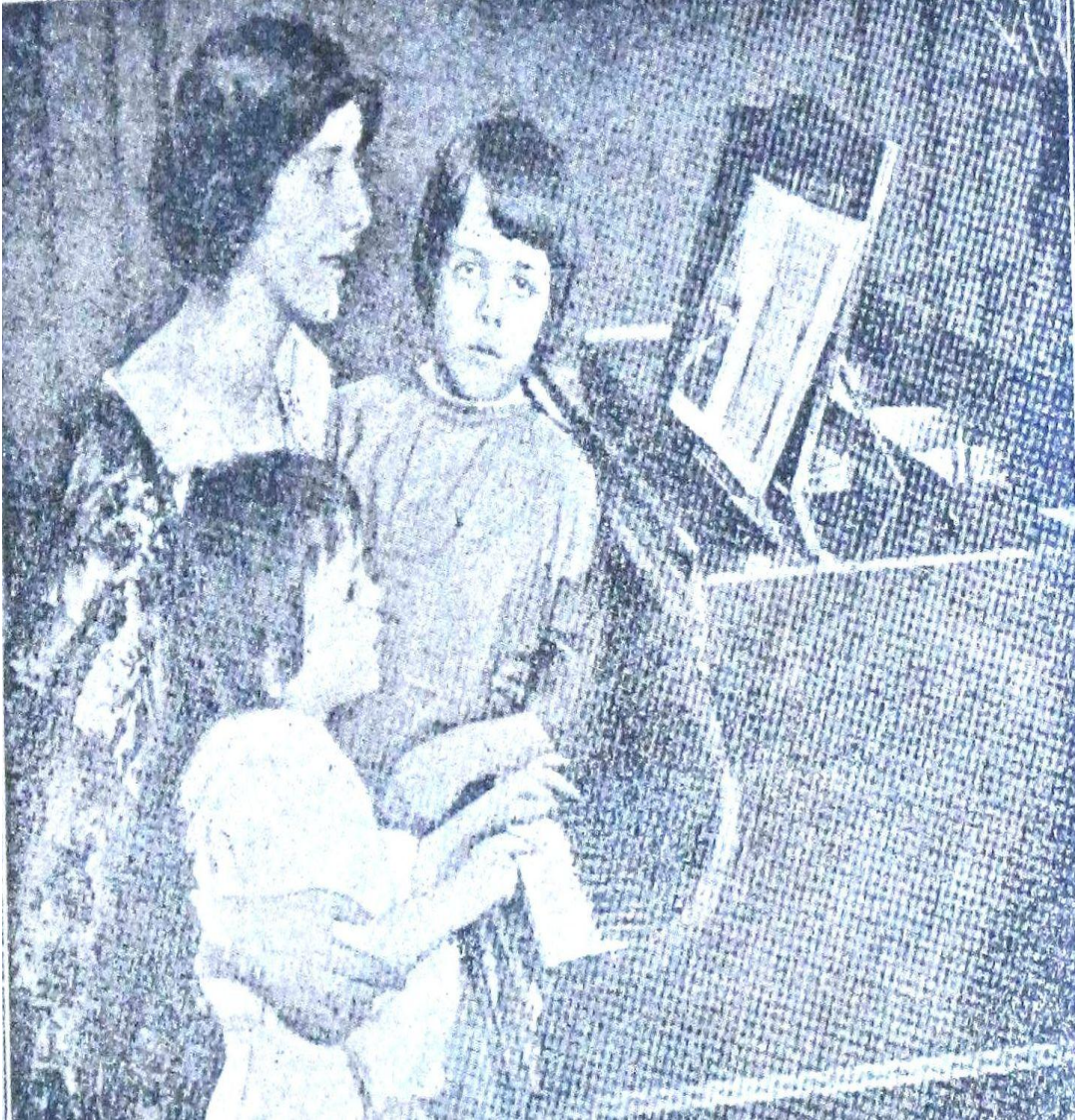
Perşembe, 5 Haziran 1330

Sayı:9

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

Piyano Öğrenirken..

PİYANO ÖNÜNDE

Bizim evdeki piyanonun beyaz dişleri vardır. Her dişe ufak parmağımla dokunduğum zaman bir ses duyarım, bu ses, benim küçük oyuncak piyanomun sesinden daha kuvvetlidir. Her beyaz dişin sesi başka başkadır..

Bir gün annem bana piyano öğreteceğini vaat etti. Ah, eğer o gün piyano çalmasını öğrenirsem ne kadar güzel olur. Artık misafirlerimizi tatlı tatlı eğlendiririm. Onlara en yeni şeyler çalarım. Hele ağabeyimin millet şarkısını öyle hoş yaparım ki, hiç şüphesiz sevincinden sevgili annem beni bir daha öper..

Ben annemi ne kadar çok seviyorum, çünkü o, yalnız benim için piyano çalıyor.. Ben de öğrenirsem, yalnız onun için çalacağım. Eğer annem müsaade ederse o zaman misafirler için de çalarım.

Dün akşam yine piyano başına geçtik, resimli nota defterini açtık, annemin bana gösterdiği dişlere dokunarak gayet güzel bir hava çaldım. Oh, artık piyano çalmasını biliyordum, akşam serinliği ortalığı kaplayınca ben piyano çalacağım ve bahçede kokulu çiçeklerin arasında oturarak konuşan bey babamla sevgili annem beni dinleyecekler.. Artık o zaman küçük oyuncak piyanomun bana lüzumu kalmıyor, onu dolaba kilitleyip kaldırmalı..

Fakat işte dün yine misafirler geldi, ve onların Necdet adında küçük ve mavi gözlü güzel bir çocukları vardı. Annem, misafirler için piyanoda pek çok şeyler çaldı, hepsi de dinlediler.. Lakin ben de Necdet için bir şey çalmalı değil miydim!..?

İşte annem kalktıktan sonra piyanonun başına geçtim, ellerimi dişlere dokundurdum, beni “Çalamıyorsun, gürültü yapıyorsun” diye kaldırdılar, hâlbuki anneciğim daha geçen gün bana piyano çalmasını öğretmişti.

Ben de kızdım, ağladım, ve çoktan unuttuğum küçük oyuncak piyanomu dolaptan çıkararak rahat rahat çalmaya başladım..

~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~

CÜCELER ÂLEMİNDE

Bir mehtaplı gece ben
Bir ormanda gezerken
Yol şaşırdım, kayboldum,
Koştum bir dar yol buldum.
Korkunç imiş geceler,
İçim pek çok titrerdi.
Ak sakallı cüceler
Bu dar yolda gezerdi.
Bir çok sesler... İnanırım,
Sanki bunlar duaymış...
Sabah oldu, uyandım,
Hep gördüğüm rüyaymış.

Cüceler Âleminde..

ŞEHİR VE ÇİFTLİK FARESİ

– İngilizceden Çevirme –

Bir gün şehirli bir fare çiftlikte bulunan amcazadesini görmeye gitti. Çiftlik faresi, her ne kadar sert idi ise de amcazadesini güzellikle kabul etti. Ona peynir, ekmek, kuru fasulye verdi, fakat şehirli fare bu yiyeceklerden burnunu çevirerek dedi ki:

— Anlayamıyorum, sen böyle şeylerle nasıl geçiniyorsun? Fakat biliyorum ki çiftlikte de bundan iyi bir şey aranmaz. Bir gün bana misafirlğe gelersen, buralarda nasıl tahammül edip de yaşadığına şaşarsın.

Bir hafta sonra çiftlik faresi amcazadesi şehirli farenin evine gitmeye hazırlandı. Epeyce yol yürüdüktan sonra gece yarısı şehre varabildi. Şehirli fare uzun yolculuktan pek yorulan amcazadesini karşılayarak dedi ki:

— Pek uzaklardan geliyorsun, şüphesiz ki yorulmuşsundur o halde bir şeyler yemek istersin değil mi?

Diğer fare razı oldu. Ve akşamki ziyafetten arta kalan kemikleri, tatlıları, âlâ peynirleri hemen yemeye koyuldular..

Bu sırada bir miyavlama işittiler, çiftlik faresi sordu:

— Bu nedir?

Arkadaşı, amcazadesinin sorgusuna cevap verdi:

— Hiçbir şey değil.. Yalnız evin kedileri..

Bunun üzerine çiftlik faresi:

— Oh, dedi, ben yemek yerken böyle tatsız müzika dinlemesini hiç sevmem.

Tam o sırada kapının aralığından içeriye iki büyük kedi girdi, fareler bunları görünce derhal kaçarak deliklerine saklandılar.

O gece korkudan bir şey yiyemeyen çiftlik faresi, ertesi sabah amcazadesine:

- Benden Allah’a ısmarladık, dedi.. Şehirli sordu:
— Canım; neden bu kadar çabuk kaçırıyorsun, azıcık otursan olmaz mı?
— Hayır, oturamayacağım, her halde gitmeliyim, dedi ve koşa koşa sevgili yurduna döndü.

[Rahat içinde kuru fasulye; korku içinde tatlıdan bin kat iyi ve lezzetlidir.]

Ekrem Cenani

~~~~~

BİLMECE

İki kaşık – Duvara yapışık

Bilenler arasında kura çekilerek birinciye altı aylık abone, ikinciye ve üçüncüye birer kartpostal albümü, ellinciye kadar kartpostal.

Kızlardan birinciye bir bebek, ikinciye el işleri, üçüncüye iki zarif kartpostal çerçevesi, ellinciye kadar kartpostal hediye edilecektir.

AD:
YAŞ:
MAHALLE YAHUT MEKTEP:
SEMT YAHUT NUMARA:
BİLMECENİN CEVABI:

ÇOCUK DOSTU:9

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Müdür-i Mesul: Tevfik Nureddin | Necm-i İstikbal Matbaası

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

ÇOCUK DÜNYASININ KÜÇÜK KİTAPLARI

1. Sihirli Halı 20 Para
2. Tilki Kardeşin Muhakemesi 20 "
3. Güliiver'in Seyahatnamesi 40 "
4. Bir Afacanın Hikâyesi (Kalmadı tekrar basılıyor)
5. Tilki Kardeşin Başına Gelenler (Kalmadı tekrar basılıyor)
6. Giyom Tel 20 Para
7. Tavşan Kardeşin Başına Gelenler 40 "
8. Billur Tepe (Kalmadı tekrar basılıyor)
9. Güliiver (Devler Memleketinde) 40 Para
10. Urgancı Hasan 40 "
11. Bir Papağanın Hikâyesi 40 "
12. Beşir'in Rü'yası 40 "
13. Ala Geyik 40 "
14. Leylek Padişah 20 "
15. Deli Terzi 40 "

Posta ile gönderecekler pul yerine beş paralık pul yapıştırırlar.

**PUL
YERİ**

İSTANBUL

Bab-ı Ali Caddesi'nde "Türk Yurdu" Kütüphanesi'nde
"Çocuk Dostu" Müdürlüğüne

1.10.ÇOCUK DOSTU X

ÇOCUK DOSTU

Sayı:10

Tanesi:10 paradır

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

Bir seneliği 15 kuruştur

Necm-i İstikbal Matbaası

Sekizinci sayımızdaki bilmecenin cevabı [**yılan**] idi. Doğru hal eden kızlar arasında çekilen kurada birincilik Muslu Mustafa Çavuş İnas İbtidaisi'nden 2 numaralı Emine Fevziye Hanım'a [8 yaşında] isabet etmiştir.

Birer kartpostal kazananlar:

Taş Mektep İnası'ndan 17 Gülsüm, Fatih İnası'ndan 238 Ayşe Sabiha, Ceste Bali İnası'ndan 129 Nahide, Gedikpaşa İnası'ndan 27 Sabahat, İzmir Birun Âbad İnası'ndan Memnune, Bayrampaşa İnası'ndan 2 Fatma, Tevil Piyale Paşa İnası'ndan 98 Ahsen, Altunizade İnası'ndan Mesrure, Çengel Köyü Nevfer Mektebi'nden 20 Hamiyet, Bedi-i Meşrutiyet'ten 40 Memnune, Kızlar Vakıf Mektebi'nden 60 Hanife, Rüştü Bey'in kerimesi Mehpare, Kız Sanaii'nden 117 Hamdiye, Kirmasti İnası'ndan Fatma Seniye, Hadika-i Nisvan'dan 29 Suad, Ayas Paşa İnası'ndan 14 Meryem, Süleymaniye Numune-i İnas'tan 4 Dilferib, Çukur Çeşme Gülizar-ı Vatan'dan 32 Pakize, Üsküdar Ahmediyet'den 16 Ferhunde, Beylerbeyi İnası'ndan 40 Saniye, Cihangir İnası'ndan 483 Nedime, Molla Gürani İnası'ndan 663 Fatma Meliha, Mihr-i Şah Mektebi'nden 9 Nimet, Abbas Ağa Mektebi'nden Perihan, Bursa Meliha Hatun İnası'ndan 174 Bedia Hanımlar.

Doğru hal eden erkek çocuklar arasında çekilen kurada Kanlıca İbtidaisi'nden 29 Lütfi Efendi'ye [7 yaşında] isabet etmiştir.

Birer kartpostal kazananlar:

Tercüman Yusuf Bey Mektebi'nden 24 Necati, Beykoz Merkez Rüştüyesi'nde 134 Zeki, Afıtab-ı Maarif'ten 306 Kemal, İstanbul Sultanisi'nden 9 Mansur, Deniz Abdal Oda Başı'ndan Mahmud, Kadıköy Mekteb-i Terakki'den 22 Mahmud, Füyüzet-ı Osmaniye'den 432 Rafet Abdullah, Hadikatü'l İrfan'dan 35 Memduh, Darü's-Şafaka'dan 90 Nafiz, Keçeci Piri Eyüb Ağa İbtidaisi'nden 7 Rıza, Mahmudiye İbtidaisi'nden Sadreddin, Bayeziddin P. H. Rehber-i Saadet'ten 387 Tarık (Emin), Mekteb-i Saadet'ten Ahmed Nurullah, Çengel Köy Havuz Başı Mektebi'nden 386 Muzaffer, İzmir Numune Mektebi'nden Osman Nuri, Darü'l-Muallimin Tatbikatı'ndan 125 İbrahim Necdet, Beşiktaş İttihad ve Terakkisi'nden 37 Mehmed Reşad, Kuru Çeşme İbtidaisi'nden 340 Mehmed Nusret, Eyüb Reşadiye Mektebi'nden 336 Recep, Kasımpaşa Numunesi'nden 363 Sami, Beşiktaş Askeri Rüştüyesi'nden 167 İbrahim, Koca Mustafa Paşa Askeriyesi'nden Muhammed İhsan, Nişantaş Numune Mektebi'nden 39 Abdünnur, Maşrık-ı Füyüzet'tan 129 Esad Turgud, Asude Hatun Lemia-ı Maarif Mektebi'nden 20 Ahmed Vehbi, Ayasofya Merkez Rüştüyesi'nden 500 Ahmed Rifat, Numune-i İrfan'dan 184 Ahmed Efendiler.

İTİZAR

Geçen haftaki mükâfatlarda kartlar için yirmi beşinciye kadar yazılacak iken yanlışlıkla ellinciye kadar yazıldığından tashih ederiz.

ÇOCUK DOSTU

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Yıl:1

Perşembe, 12 Haziran 1330

Sayı:10

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

BİZİM ÇİFTLİK

Haziran ayı gelince biz çiftliğe gideriz, orası, pek tatlı ve eğlenceli bir yerdir. Sabahları temiz hava ile ciğerlerimiz şişer, gönlümüz açılır, yeşil ovayı, zümrüt ağaçları, mavi göğü doya doya seyrederiz. Akşamın tatlı serinliği ortalığa yayılınca bahçemizdeki çiçeklerin güzel kokuları içinde oynarız.

Bizim çiftlikte öküzler, inekler, koyun ve keçiler de vardır. Fakat onlar büyük olduğu için biz pek korkuyoruz. Hele koyunun başındaki boynuzlar ödümü patlatıyor. Ben, ablamla beraber en çok tavukları seviyoruz, hele onlardan bir tanesinin pek küçük piliçleri var. Annelerinin etrafında cıvıldağa cıvıldağa koşuyorlar. Ablam elindeki tabaktan bir parça yem serptiği zaman onların sevinçlerini görmeli. Küçük kanatlarını oynatıyorlar, tavuk annenin gösterdiği yere hemen koşuyorlar.. Hakikaten anneler ne kadar sevimli olurlar.. Çünkü onların en büyük kaygıları yavrularıdır.

Küçük ve sevgili okuyucularımızdan: Semahat Hanım

Ben de bunu pek güzel bildiğim için annemi çok seviyorum. Acaba piliçler de annelerini benim kadar seviyorlar mı?

TEMBEL KORKUD

Güneş doğdu, sabah oldu,

Odacığım nurla doldu.

Saat çaldı, bir.. İki.. Üç..

Yatağımdan kalkmak ne güç.

Şimdi annem koşar gelir;

Ben tembelim, o da bilir,
Der ki: “Korkud, kalk sen artık,
Bu uykudan biz hep bıktık,
Daha hâlâ giyinmedin,
Çaya yalnız sen inmedin.
— Kalkacağım, anneciğim;
Çorapları, bir giyeyim,
Derim ona ben o zaman
O inanır, gider hemen..
Ben de derhal gömülürüm
Yatağımın kucağına,
Sarılırım yorganıma,
Uyanırsam üzülürüm..

~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~

ÇAPKIN PİLİÇ

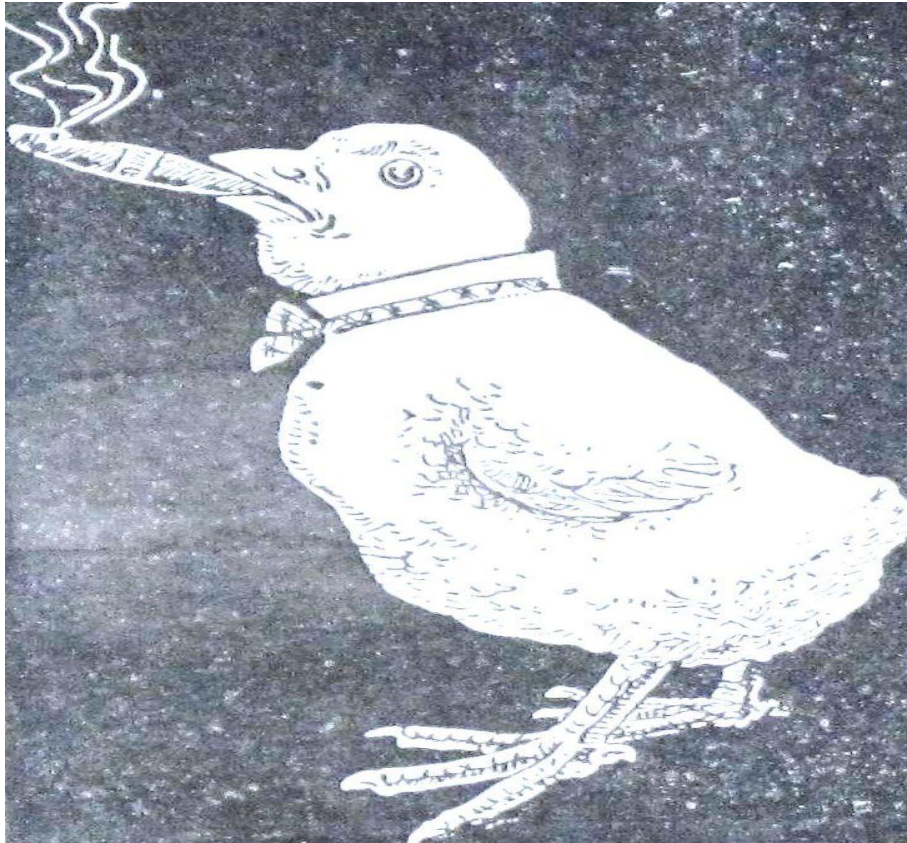
O, bütün kardeşlerinden daha zeki, fakat daha çapkındır. O kadar çeviktir ki, yem dağıldığı zaman başkalarına bir şey bırakmaz, kavga ederek herkesin önündekini alır. Geçen gün küçük kardeşlerinden ikisi bir solucan yakalamışlardı. Onunla hem oynuyorlar, hem de parçalıyorlardı.

Çapkın piliç onları uzaktan gördü, derhal yanlarına giderek oyunlarını bozdu, solucanı zorla ellerinden alarak kendisi yedi..

Zavallı tavuk annenin; oğlunun bu terbiyesizliklerine çok canı sıkılır, onu hiç yanına yakıştırmaz, her gelişinde gagasıyla kovalar.. Fakat anne kalbi ne kadar merhametlidir. Yine öyle iken ona pek uzaklaşmamasını tembih eder. Çünkü meydanda gezinen hain kediler rahat vermezler ki, size ben bu çapkın pilicin başından geçen bir hâli anlatayım:

- Geçen gün nasılsa kümesten uzaklaşarak misafir odasına gizlice girmiş. O sırada bey babam da, yakmış olduğu sigarasını odada unutarak, bahçedeki çiçekleri seyretmeye çıkmıştı.. Oradan çıkan mavi dumanlar, çapkın pilicin pek tuhafına gitmiş, onu hemen gagasına alarak içmeye ve içine çekmeye, ağzından dumanları tekrar salarak döne döne yukarıya doğru çıkmalarını seyretmeye başlamış. Bu, onun pek hoşuna gitmiş olacak ki bir daha çekmiş, bir daha çekmiş, bir daha... Oh, ne tatlı eğlence..

Fakat işte henüz beşinci defa olarak dumanları savurmamış idi ki kafası dönmeye, dünya ona fırıldak gibi döner görünmeye başlamış. Bu kadarla kalsa iyi.. Biraz sonra zavallı pilicin midesi de bulanmaya ve gözlerinden ateşli yaşlar gelerek

SU BEBEKLERİ

- Türkçeye çeviren: Mehmed Said –

İngiliz muharrirlerinden Kingsley'nin çocuklar için yazdığı bu meşhur ve latif hikâye “Çocuk Dünyası” Mecmuası neşriyatının on altıncısını teşkil etmektedir.

Gayet nefis ve renkli kapağıyla cilalı kâğıt üzerine renkli olarak tab' edilen resimleriyle çocuk hikâyelerinin en güzelidir.

“Su Bebekleri”, yüz otuz iki sahifelik zarif bir kitaptır, şimdiye kadar neşredilen çocuk kitapları içinde bunun kadar bilhassa nefis olmasına dikkat olunan bir kitap yoktur.

Değeri 3 kuruş, Taşra için 3,5 kuruştur.

Posta ile gönderecekler pul yerine beş paralık posta pulu yapıştırırlar. <u>İSTANBUL</u> Bab-1 Ali Caddesi'nde “Türk Yurdu" Kütüphanesi'nde “Çocuk Dostu” Müdürlüğüne	PUL YERİ

1.11.ÇOCUK DOSTU XI

ÇOCUK DOSTU

Sayı:11

Tanesi:10 paradır

Mini mini çocukların arkadaşdır

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

Bir seneliği 15 kuruştur

Necm-i İstikbal Matbaası

Dokuzuncu sayımızdaki bilmecenin cevabı (**kulak**) idi.

Doğru hal eden kızlar arasında çekilen kurada birincilik Kadıköy Fransız Mektebi talebatından (7) yaşında Fitnat Zeki Hanım'a, ikincilik Cağaloğlu'nda Bedia Kamran, üçüncülük Manisa'dan Doktor Muhammed Bey kerimesi Saliha Hanımlara isabet etmiştir.

Birer kartpostal kazananlar:

Ayaspaşa Mekteb-i Afet'ten 11 numaralı Fatma Zehra, Feyz-i Hürriyet Mektebi'nden Fatma Nermin, Koca Mustafa Paşa İnas Rüştüyesi birinci sınıf talebatından Emine Hacer, Ceste Bali Mektebi'nden 80 numaralı Naşide ve 129 numaralı Nahide, Saraçhane Baş Kız Sanaii Mektebi'nden 178 Nur Hayat, Yalı Köyü'nde 7 numaralı hanede Refika, Mevlevihane Mekteb-i İbtidaisi'nden 34 numaralı Nisar Işıldak, At Meydanı'nda Yeksar, Eyüb Sultan İnas Rüştüyesi'nden 169 Fatma İhsan, Koca Mustafa Paşa İnas Rüştüyesi'nden 420 Hasibe, Çengel Köy Nevfer Mektebi 20 numaralı Hamiyet, Eyüb Sultan'da İnas Rüştüyesi'nden Zekiye, Sultan Ahmed İnası üçüncü sınıf talebatından 323 Emine Saime, Kasımpaşa Yeni Çeşme'de İbrahim Paşa Mektebi'nden Aliye, Eser-i Uhuvvet Ana Mektebi'nden Hayrunnisa, Kız Sanaii Mektebi'nden 125 Fikret, Mahmud Paşa Kurugöl Sokağı'nda Zehra, Haydarpaşa Osmanlı İttihad Mektebi'nden 175 Vecihe Emir, Cihangir İnas Rüştüyesi'nden 539 Fatma Meziyet, Sultan Ahmed İnas Rüştüyesi'nden Zeliha Muid, Beylerbeyi'nde Saniye, Sultan Ahmed İnas Rüştüyesi'nden Safinaz, Sultan Ahmed Kızlar Vakıf Mektebi 68 numaralı Seniha Hanımlar.

Doğru hal eden erkek çocuklar arasında çekilen kurada birincilik, Mekteb-i Osmanî talebelerinden (52) numaralı Ahmed Nami Efendi'ye, ikincilik Balıksız İdadisi'nden Hasan Remzi, üçüncülük Eren Köyü'nden Hüsnü Ziya Efendi'ye isabet etmiştir.

Birer kartpostal kazananlar:

Mirmiran Hasan Paşa Mektebi 306 numaralı Muhammed, İzmir İttihad ve Terakki Mektebi'nden 232 Cemil Ahmed, Numune-i İrfan'dan 184 Ahmed, Fatih Merkez Rüştüyesi'nden 117 İsmail Cevdet, Davud Paşa Sultanisi'nden 41 Mehmed Cemal, Hadikatü'l-Maarif'ten 193 Ali Şemseddin, Sultan Fatih İbtidaisi'nden (6) yaşında Cavid, Eyüb Sultan Merkez İbtidaisi'nden 124 İhsan, İzmir İttihad ve Terakki Mektebi'nden 92 numaralı Ali, Çengel Köy Nevfer Mektebi'nden Emir Şemseddin, İzmir İttihad ve Terakki Mektebi'nden 29 Tahir, Fatih Merkez Rüştüyesi'nden Muhammed Şevket, Bayezid Rüştüyesi'nden 1618 Turgud Rıfat, Darü'l-İrfan Mektebi'nden 505 Mustafa, Nevfer Mektebi 7 Ahmed, Aksaray civarında Hor Hor Mektebi'nden Mehmed Cevdet, Sultan Ahmet'te (5) yaşında mini Sabri, Beykoz Merkez Rüştüyesi'nden 134 Zeki, Darü'l-Tedris Mektebi'nden Kemal, Kaptan İbrahim Ağa İbtidaisi'nden (16) Emir Lütfi, Bursa İttihad ve Terakki Mektebi'nden 328 Kamil, Şems'ül-Mekatib'den Mustafa Şinasi, Fatih Merkez Rüştüyesi'nden (6) yaşında Muhammed Asaf, İzmir Şark Mektebi'nden 153 Ahmed Hamdi, İzmir Sultani İbtidaisi'nden (28) Saki Efendiler.

ÇOCUK DOSTU

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Yıl:1

Perşembe, 19 Haziran 1330

Sayı:11

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

BEN BÜYÜK BİR ZABİT OLACAĞIM

Ah, buna çok hevesim var, ben büyük bir zabit olacağım, bunu ağabeyim de istiyor. Onun için geçen gün bana hayvana binmesini öğretti. Bana kâğıttan bir kabalak yaptı. Onu başıma geçirdi, kılıç da takacaktım, ama, onu geçen gün kırarak dama atmıştım..

Ben büyük bir zabit olursam hiç attan inmeyeceğim. Sevgili ağabeyim arkasında beni odanın her yerini dolaştırırken ben ne kadar seviniyorum, hiç arkasından aşağıya inmek istemiyorum.. Fakat o yoruluyor. Ben de ona acıdığım için ikimiz de dinleniyoruz. Dinlenirken ben, başka oyuncaklarımla oynuyorum. Fakat onlar beni istediğim gibi eğlendirmiyorlar.. Oh, zabitçilik hepsinden iyi.. Eğer bu akşam bey babam gelirse ona yalvaracağım, bana tahtadan güzel bir at alsın, bir de kılıç... Oh, eğer bunlar alınırsa ben hiç ağlamayacağım. Çünkü artık beni en ziyade eğlendiren şeye malik olmuş oluyorum.

~ ~ ~ ~ ~

GEVEZE KAPLUMBAĞA

“İngilizceden Çevirme”

Küçük bir gölceğizin kenarında kimsesiz bir kaplumbağa yaşıyordu. Bu gölün kenarına da her gün yem aramak için bir çift yaban kazı geliyordu.. Bunlar kaplumbağa ile tanıştılar ve dost oldular. O kadar dost oldular ki, bir gün kaplumbağaya:

— Arkadaş, dediler, bizim yaşamakta olduğumuz yüce yerlerde, altın mağarada gayet tatlı günler geçiriyoruz. Hâlbuki sen burada her gün yalnızsın, bizimle beraber gelmek ister misin?

Kaplumbağa:

— Fakat, dedi, ben o yüce yerlere nasıl çıkabilirim?

- Eğer sen sadece dilini tutup da hiç laf söylemezsen, biz seni oraya götürebiliriz.
- Oh bundan kolay ne var? Her vakit yapabileceğim bir Şey.. Siz yalnız beni oraya götürünüz.
- Pekala..

İki kaz bir değnek olarak ortasından kaplumbağaya ısırttılar ve ikisi de iki kenarlarından gagalarıyla sımsıkı yakalayarak havalandılar.

AŐađıdan köylü çocukları bir kaplumbağanın iki kazla beraber uğtuğunu görerek var kuvvetleriyle:

- Ay.. Ay.. Ne tuhaf.. Kaplumbağayı uğuruyorlar, diye bağırıyorlardı.

O zaman, kaplumbağa, çocuklara:

Kedi kardeş piyano ęalıyor..

— Ben arkadaşlarımla uçuyorsam, size ne... demek istiyordum.

Kaplumbağa bir sarayın üstünden geçerken orada deminki bağırırları işitince artık sabredemedi ve söylenmeye başladı. Fakat ağzından daha ilk kelime çıkmamıştı ki hemen sarayın bahçesine düşerek parça parça oldu ve öldü.

Kaplumbağanın düşüşünü saray hizmetçilerinden birisi görmüştü.

O sırada bahçede gezinen padişaha haber verdi. O da daima yanı başında bulundurduğu bilgi vezirine hikayeyi anlattı.. Akıllı vezir:

— nk kaplumbağa dilini tutamad, dedi..

(Dilini tutamayann vay haline..)

Ekrem Cenani

~~~~~

AKILLI KARGA

Bir yaz günü güneş ortalığı pek çok yakyordu, ln ortasında naslsa kalan bir kargacığın susuzluktan ciğerleri yanıyordu. Ortalıkta ne bir eşme, ne de bir kaynak vardı. Kargacığın kanatlarında uçacak kuvvet kalmadı. Gözleri kararıyor, adeta ölümünü hissediyordu.

SU BEBEKLERİ

- Türkçeye çeviren: Mehmed Said –

İngiliz muharrirlerinden Kingsley'nin çocuklar için yazdığı bu meşhur ve latif hikâye “Çocuk Dünyası” Mecmuası neşriyatının on altıncısını teşkil etmektedir.

Gayet nefis ve renkli kapağıyla cilalı kâğıt üzerine renkli olarak tab' edilen resimleriyle çocuk hikâyelerinin en güzelidir.

“Su Bebekleri”, yüz otuz iki sahifelik zarif bir kitaptır, şimdiye kadar neşredilen çocuk kitapları içinde bunun kadar bilhassa nefis olmasına dikkat olunan bir kitap yoktur.

Değeri 3 kuruş, Taşra için 3,5 kuruştur.

Posta ile gönderecekler pul yerine beş paralık posta pulu yapıştırırlar.	PUL YERİ
<p><u>İSTANBUL</u></p> <p>Bab-ı Ali Caddesi'nde “Türk Yurdu” Kütüphanesi'nde “Çocuk Dostu” Müdürlüğüne</p>	

1.12.ÇOCUK DOSTU XII

ÇOCUK DOSTU

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Yıl:1

Perşembe, 3 Temmuz 1330

Sayı:12

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

BİLYE OYUNU

Türkan ile Tomris, iki hemşirem, bir de ben, her gün büyük salonda bilye oynarız. Hepimizin de renk renk birçok bilyeleri vardır. En küçük hemşirem Türkan'ın beş tane. Benim on iki tane, ablamın da on üç tane bilyesi var. Onları salonun halıları üzerine sıra ile diziyoruz; evvela ben elimde en güzel ve en uğurlu bir tanesini yere koyarak parmağımın ucuyla bir fiske vuruyorum, fakat bu fiskeyi benim gibi usta birisi vurursa o zaman sıra olmuş bilyelerden hiç olmazsa üç tanesini sıradan çıkarıyor. Sıradan çıkan bilyeler, fiskeyi ustalıkla vurana ait oluyor. Bu, pek tatlı oyun!. Dün Türkan'ı aldatmış gibi oldum, fakat o kendisi istedi.. Benim yeşil bilyemi pek beğenmiş eğer istese imiş, kendisinin büyük ve sarı bilyesiyle değişebilir imiş. Ben derhal razı oldum. Fakat bir dakika sonra Türkan pişman oldu, kendi bilyesini istedi, ben de vermedim. O da kızdı, halının üstündeki bilyelere bir tekme vurdu. Bilyeler çil yavruları gibi dağıldılar; kimi piyanonun, kanepenin altına, kimi halıların arasına, kimi de yuvarlana yuvarlana kapıdan dışarıya çıktılar.. Türkan ağladı, bağırdı, oyun bozuldu. Gürültüyü duyan annemiz gelerek hepimizin bilyesini elimizden aldı, biz de dostsuz, eğlencesiz öylece yapayalnız kaldık.

HAYAT KAVGASI

Kurtçuk hoca diyordu ki:

“Yavrularım bu dünyada

Yaşayanlar, her kavgada

Üstün olan, yenenlerdir.

Bu düsturu bilenlerdir.

Bilmeyecek ne var sanki

Her gün görüp duruyoruz

Misalini, örneğini.

Bizden yerken kuş birini

Kendimizi görüyoruz..”

Karınca

~~~~~

KÜÇÜK HİKÂYE

Neriman sabahleyin kalktı, ellerini, yüzünü yıkayarak aynanın karşısında tuvaletini yaptı. Artık pek temiz bir küçük kız olmuştu.

Fakat Neriman'ın çirkin bir huyu vardı ki daima fenalıklarını gördüğü halde yine ondan bir türlü vazgeçmeye muvaffak olamıyordu.. Küçük hayvanlarla eğlenmekten çok hoşlanıyordu.. Bundan sekiz gün evvel bir kapının önünde oturan bir sokak köpeğine eziyet yapmak için kuyruğundan çekmiş ve bu hale pek ziyade kızan köpek onun eteğini ısırarak yırtmıştı; Neriman korkup bağırarak kaçtı.

Fakat artık köpeğe karşı içinde gayet derin bir nefret vardı. İşte Neriman'ın en fena huyu bu idi. Köpekten yırttığı eteğinin acısını çıkarmayı istiyordu.

Bu cuma günü hava gayet güzel olduğundan Neriman ipek elbisesini giymiş ve aynanın önünden belki yüz defa geçmişti. Akşama doğru sokağa çıktı. Fakat işte orada yeni bir yapının dibinde eski düşmanı köpeği gördü. Derhal aklına fena bir şey geldi. Cuma günü olduğundan yapıcılar tahta perdenin dibinde bir kova yağlı mavi boyayı her nasılsa unutarak iş başından çekilmişlerdi. Neriman bu kovayı alarak yerde uzanan köpeğin üzerine döktü. Zavallı hayvan üstüne dökülen bu soğuk ve tuhaf sudan bir şeyler anlayamamış ve onları tüylerinin üstünden aşağıya dökmek için silkinmeye başlamıştı. Köpek silkindiği zaman boyaların hepsi de Neriman'ın üzerine sıçradılar. Yüzü, elleri, hele o güzelim ipek elbisesi boya lekelerinden görünmez oldu. * Köpek kuyruğunu kıstırarak gitti.

Fakat Neriman... Ağlamak istiyor, kendi kabahatini bildiği için gözlerinden yaş gelmiyordu. Akşam pek geç korka korka eve gelerek gizlice yukarıya çıkmak ve karanlıktan istifade ederek soyunmak istedi..

Lakin annesi kızının geç kalmasından meraka düşerek onu kapıda bekliyordu.. Neriman'ı, o kıyafetiyle görünce zavallı annesinin ne kadar kızdığını sormayınız.. Bin emekle dikilen elbise Neriman'ın çirkin huyu yüzünden giyilmez bir hale gelmişti...

Artık, melek okuyucularım, Neriman'ın o akşam yediği dayakların acısından ne kadar çok ağladığını benden sormazsınız değil mi?

~ ~ ~ ~ ~

BİLMECE

İki kanatlı, fakat dört ayaklı

Gönderen: Manisalı Hasan Cemal

Hal edenler arasında çekilecek kurada birinciye bir büyük aşçılık takımı, yirmi beşinciye kadar kart postal, hanım kızlarımızdan birinciye son moda giyinmiş bir bebek, yirmi beşinciye kadar kart postallar hediye edilecektir.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Müdür-i Mesul: Tevfik Nureddin

|

Necm-i İstikbal Matbaası

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

1.13.ÇOCUK DOSTU XIII

ÇOCUK DOSTU

Mini mini çocukların arkadaşıdır

Yıl:1

Perşembe, 10 Temmuz 1330

Sayı:13

Haftada bir, Perşembe günleri çıkar

Acaba ne düşünüyor?..

KEDİ İLE PAPAĞAN

Vaktiyle bir kedi ile bir papağan vardı. Bir gün bunlar birbirlerini yemeğe davet etmek arzusunu gösterdiler. Sıra kedinindi, fakat kedi pek hasis olduğundan masanın üstüne azıcık süt, biraz balık ve bir tane bisküvi koymuştu.

Papağan çok nazik bir mahlûktu, fakat kedinin bu davetinden hiç de memnun kalmamıştı.

Sıra kendisine geldiği zaman kediye gayet güzel bir yemek sofrası hazırladı. Kuzular kızarttı, meyveler, çaylar, poğaçalar, kurabiyeler getirdi. Bu kurabiyelerden bir sepet içinde beş yüz tane vardı.

Papağan misafirine hürmet ettiğinden dört yüz doksan sekiz kurabiyeyi kedinin önüne ve iki tanesini de kendisine aldı.

İyi.. Kedi kuzuyu yedi, çayı içti, meyveleri yuttu, poğaçaları sildi, süpürdü. Her şeyi, hatta yüz doksan sekiz kurabiyeyi de yedi, sonra papağana dönerek:

- Aa, dedi, karnım doymadı, başka yiyecek yok mu?
- İki tane kurabiyem var, eğer isterseniz...

Kedi kurabiyeyi de yedi, sonra patisiyle bıyıklarını silerek:

- Karnımın hala aç olduğunu duyuyorum, başka yiyeceklerin kalmadı mı? diye sordu.

Bundan pek ziyade kızan papağan:

- Sahiden, diye cevap verdi, senin gibi obur hiç kimseyi görmedim, istersen beni de ye..

Papağan daha sözünü bitirmeden kedi bıyıklarını silerek ağzını açtı ve galab, gulub, galeb, gılib! Onu da yuttu.

Papağana iş gören ihtiyar bir hizmetçi kadın vardı. Kedinin oburluğunu görünce:

- Sen, nasıl benim hanımımı ve kendi hemşireni yiyorsun? dedi.

Okuyucularımızdan

Mekteb-i Osmanî Talebesinden

Ahmet Nami Efendi

Kedi:

— Evet, dedi senin hanımın... Fakat benim için bir papağan nedir? Ben, seni bile yiyebilecek bir iştihaya malikim..

Ve galab, gulub, galeb, gilib! İhtiyar kadını da yuttu. Sonra sokağa çıktı, yolda eşeğiyle giden bir adama rast geldi. Adam:

Ben, bebeğimi severim.

— Biraz öteden git, miyav, diyordu, benim acele işim var, sonra eşeğimin ayakları altında ezilirsin.. Kedi:

— Evet, dedi, senin eşeğin... Fakat benim için bir eşek nedir?. Ben beş yüz kurabiye yedim, refikam papağanı yedim, bir ihtiyar kadını yedim, öyle ise neden seni ve senin eşeğini de yiyemeyeyim?.. Ve galab, gulub, galeb, gılib!

Eşek ile sahibini de yuttu. Kedi yoluna devam ediyordu. Biraz uzakta bir padişahın düğün alayına rast geldi. Alayın etrafı askerlerle kuşatılmıştı. En arkadan sıra ile yüz tane de fil geliyordu.

Padişah pek iyi kalbi olduğundan kediye:

— Biraz öteden git, miyav, dedi, sonra filler seni ezecek..

Kedi:

— Evet, dedi, senin fillerin.. Fakat benim için filler nedir?.. Ben beş yüz kurabiye yedim, refikam papağanı yedim, bir ihtiyar kadını yedim, bir eşekle sahibini yedim, öyle ise neden seni ve muhitini de yiyemeyeyim? Ve galab, gulub, galeb, gılib! Padişahı, sultanı, askerleri ve filleri de yuttu.

Yoluna devam etti, fakat artık eskisi gibi hızlı gidemiyordu, belki pek doymuştu. Biraz ötede iki yengece rast geldi. Onları da galab, gulub, gılib! Yuttu.

Kedinin karnındakiler içeride geziniyorlardı, burası pek karanlık bir yerdi, padişah bir köşeye oturmuş ve kolunda korkudan bayılan sultanı tutuyordu. İçindekiler hep birbirlerinin ellerini sıkarak tanıştılar, yengeçler:

— Kardeş, dediler, işe başlayalım ve bu cehennem yerden kurtulalım, ikisi de karak, kuruk, karak, kuruk çalışmaya başladılar, kedinin karnında bir delik yaptılar, dışarısının ışığı görünür görünmez ikisi de çıktılar, sonra sıra ile padişah, sultan, askerler, filler, eşek ile sahibi, ihtiyar kadın ve papağan çıktılar, papağanın elinde iki kurabiye vardı, çünkü, melek okuyucularım, biliyorsunuz ki, o, iki kurabiyeden fazla yemek

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇOCUK DOSTU DERGİSİNİN İNCELENMESİ

1. DERGİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

1914 yılında yayın hayatına başlayan ve 13 sayı çıkan Çocuk Dostu, okul öncesi dönem çocukları için uygun özellikler taşımaktadır. Derginin tüm sayıları 5-6 yaş çocuklarının düzeylerine göre hazırlanmıştır. Ancak bu durum dergiyi sadece bu yaş grubu ile sınırlamamıştır. İlkokul seviyesindeki – 7-12 yaş – çocukların da dergiyi takip ettikleri anlaşılmaktadır. Dergiye gönderilen bilmece cevaplarındaki bilgilerden bu yargıya ulaşmak mümkündür.

İçerik olarak baktığımızda hikâyeler, fabllar, şiirler ve ödüllü bilmeceler derginin ana içeriğini oluşturmaktadır. Bu türlerde kullanılan dil gayet açık ve sadedir. Herhangi bir düzeltme veya değiştirmeye gidilmeden günümüzde de rahatlıkla anlaşılabilir kelimelerden oluşmuştur. Bu da gösterir ki, dergiyi oluşturan dil, günümüzde varlığını sürdüren kelimelerden örülmüştür. Yine bu durum, her şeyin özellikle de dilin çok hızlı tüketildiği günümüz için sevindirici bir gelişmedir. Bu hızlı tüketim karşısında demek ki hala koruyabildiğimiz bazı değerlerimiz mevcuttur.

Derginin hitap ettiği yaş seviyesine uygun olarak resim ve şekillerle donatıldığı göze çarpmaktadır. Her sayıda, içerikte işlenen konuya uygun olarak resimler kullanılmıştır. Yer yer bu resimler sayfanın tamamını kaplayacak şekilde düzenlenmiştir. Kullanılan resimlerin içerikle uyumlu olması ve derginin belli bölümlerine estetiğe uygun olarak yerleştirilmeye çalışılması görselliğe önem verildiğini göstermektedir. Bu resimler derginin ilgi çekiciliğini yükseltmiştir.

Dergi her sayıda kendini geliştirme yoluna gitmiştir. 1 ve 2. sayılarda birer hikâye ve bilmece bulunurken, diğer sayılarda içerik zenginleşmeye başlamıştır. Şiirler, oyunlar, tekerlemeler, maket oyuncak yapımı gibi bölümlere derginin farklı sayılarında yer verilmiştir. Bilmece bölümü her sayıda bulunmaktadır. Ayrıca bilmecelerin derginin takibi açısından da önemli bir yeri vardır. Çünkü bu bilmeceler ödüllüdür. Bilmecenin cevabını bilenler arasından çekilen kura ile belirlenen kız ve erkeklerden ayrı ayrı 25 kişiye çeşitli ödüller dağıtılmıştır. Ödül kazananlar, bilmecenin süresi 10 gün olduğundan, iki hafta sonra açıklanmıştır. Ödüller bazen kız ve erkek çocuklar için aynı olurken, bazen kız ve erkeklere ayrı ayrı ödül koyulmuştur. En çok kullanılan ödüller çikolata ve kartpostal olmuştur. Birincilere daha ayrıcalıklı ödüller verilmiştir: dergi aboneliği, kart postal albümü, çerçeveler, kız çocuklar için bebekler gibi. Ayrıcalıklı ödüllerin zaman zaman ikinci ve üçüncülere verildiği de dikkat çekmektedir. Bu uygulamanın derginin reklamı ve okuyucu kitlesinin güçlenmesi açısından önemli bir rolü vardır. Fakat aynı durum, zaten ekonomik yönden çok güçlü olmayan derginin bütçesini sarsmış da olabilir.

Çocuk Dostu, haftalık yayınlanan bir dergidir. Her hafta “Perşembe” günleri çıkmıştır. Dönemindeki birçok dergi de aynı şekilde ya perşembe ya da cuma günleri yayınlanmıştır. Bunun nedeni çocukların derslerini olumsuz etkilememektir. Haftalık tatil, cuma öğleden sonra olduğundan çocuk dergileri yayın zamanlarını perşembe veya cuma olarak belirlemişlerdir.

Dergiler hakkında kısa bilgiler verelim:

1.1. Birinci Dergi:

Derginin ilk sayısı 10 Nisan 1330 (1914) tarihlidir. Bu sayıda tek bir metin yer almaktadır. “İki Cıvıcivin Gezintisi” isimli metin fabl özelliği göstermektedir. Fablda dostluk, iyilik kavramları vurgulanırken bir şey yaparken veya bir yere giderken anne babanın haberi olması gerektiği mesajı da verilmiştir. Kurbağayı kendileriyle gelmeye ikna etmeye çalışan cıvıcivlere, kurbağa: “Hayır kardeşlerim. Sizin anneniz nasıl bekliyorsa benim de anam babam öyle bekliyor.” cevabını vermiştir.

Derginin sonunda da bilmece yer almaktadır.

1.2.İkinci Dergi:

İkinci derginin yayın tarihi 17 Nisan 1330 (1914)'dur. Derginin kapağının hemen ardında çocuklara önerilen 14 kitap ismi ve bunların fiyat listesi yer almaktadır. Bu dergide de tek metin bulunmaktadır. "Pisilerin Bayramı" isimli metin yine bir fabldır. Bir kedi ile üç yavrusunun hikâyesinin anlatıldığı fablda her şeyin bir çözümünün olduğu, çare aramak gerektiği, oturup ağlayarak hiçbir şeyin çözülemeyeceği mesajları verilmiştir.

Yine derginin sonunda bir bilmece yer almaktadır. Ve geçen haftaki bilmeceyi bilenlerin isimlerinin gelecek sayıda duyurulacağına müjdesi verilmiştir.

1.3. Üçüncü Dergi:

Bu sayı 24 Nisan 1330 (1914) tarihinde yayınlanmıştır. Kapaktan sonra 1. sayıdaki bilmecenin cevabını bilenlerin isimleri, okulları ile birlikte verilmiştir.

Derginin ilk sayfasında ise "Küçük Turgut'un El İşleri" isimli hikâye bulunmaktadır. Bu hikâyede çalışkan, iyi yürekli, doğru sözlü bir çocuktan bahsedilmiştir. Bu çocuğun resme olan merakı ve kolay resim yapmanın yolları anlatılmıştır. Fakat hikâyede göze çarpan bir olumsuzluk söz konusudur. Cümlelerdeki zamanların birbiriyle uyumsuz olduğu görülmektedir.

"Turgut, el işini pek sever. Parça parça tahtalardan evler, köprüler yapar, demirler döşeyerek şimendiferini işletir. O bunlarla oynarken birçok şey öğrenmiş olur.

Turgut resim yapmasını da severdi. Fakat günlerce çalıştı, çabaladı, düzgün bir resim yapamadı."

Görüldüğü gibi ilk paragrafta geniş zaman kullanılmışken ikinci paragrafta geçmiş zaman kullanılmıştır.

Bu hikâyenin hemen ardından "Afacan Bir Kedi" bölümüyle maket kedi yapımı hakkında bilgi verilmiştir. Belli yerlerinden kesilerek birleştirilmek üzere büyükçe bir kedi resmi koyulmuş, böylece hareket edebilen maket bir kedinin nasıl yapılacağı ayrıntılarıyla anlatılmıştır. (Ek:1)

“Dünyayı Dolaşanlar” hikâyesiyle güzel bir geziden bahsedilmiştir. Bu hikâyede kıta isimleri kullanılmıştır. Bu, derginin öğretici yönü olarak değerlendirilebilir.

Daha sonra “Süt Başında” isimli fabl karşımıza çıkar. Bu fablda ise öfkenin ne kadar zararlı olduğu mesajı verilmiştir. Hatta **“Hiddetle kalkan, zararlar oturur.”** diye de atasözüne yer verilmiştir.

Yine bir bilmece sorulmuş, son sayfada ise çocuklara tavsiye edilen 14 kitabın ismine yer verilmiştir.

Görüldüğü gibi 3. sayı zengin içeriği ile karşımıza çıkmaktadır. Dergi bu sayıyla birlikte ciddi gelişme kaydetmiştir.

1.4. Dördüncü Dergi:

Dergi 1 Mayıs 1330 (1914) tarihlidir. Kapağın arkasında 2. sayıdaki bilmecenin kazananlarının açıklandığı sayfa bulunmaktadır. Bu sayfadan sonra iç kapak olabilecek şekilde bir sayfa tasarlanmıştır. Ancak bu bölüm derginin ilk sayfası kabul edilmiştir.

İkinci sayfayla başlayan “Güzel Gezintiler” hikâyesi dönemin çocuklarının eğlence anlayışları hakkında bilgi vermektedir. Bahçede birbirleriyle, hayvanlarla oynayan ve bundan büyük keyif alan çocuklar konu edilmiştir. Yine bu hikâyede, erken kalkmak, hayvan sevgisi gibi mesajları bulmak mümkündür. Hikâyenin ilk cümlesi zaman uyumsuzluğuna neden olmuştur. Fakat diğer bölümlerinde böyle bir uyumsuzluk söz konusu değildir. İlk cümlede kullanılan geçmiş zaman, yerini diğer cümlelerde geniş zamana bırakmıştır.

Ardından gelen “Oyun” isimli tekerleme ile çocukların dil gelişimine katkıda bulunulmuştur.

“Güvercin ile Karınca” bir fabl örneğidir. Bu fablda iyilik yapmak ve hiçbir iyiliğin karşılıksız kalmayacağı mesajı verilmiştir. Burada da atasözü kullanılmıştır: **“İyilik et denize at, balık bilmezse Halik bilir.”**

Bu sayıda “Fakir Çocuk” ve “Zengin Çocuk” isimli, birbiriyle ilişkili iki şiire yer verilmiştir. “Fakir Çocuk”ta keder, üzüntü; “Zengin Çocuk”ta ise merhamet temaları işlenmiştir. Fakat ikisi birlikte değerlendirildiğinde toplumsal bir mesajın verildiği görülür. Acının, kederin paylaşılması gerektiği; zor durumlarda birlik beraberlik içinde olunmasının önemi ve fakir-zengin gibi kalıplarla toplumun ayrıştırılmayacağı şeklinde şiirleri yorumlamak mümkündür.

“ Çok acıdım şimdi sana; gel beraber gidelim,

Bana kardeş olur musun? Bak, kederin çok senin;

Gel beraber anneciğine kalpten dua edelim.”

Zengin Çocuk

Şiirde de görüldüğü gibi sen-ben farkı gözetmeksizin yardıma ihtiyacı olanın kucaklandığı bir anlayışın altı çizilmektedir. İdeal toplumun resmi çizilmek istenmiş de diyebiliriz. Son dizedeki “Gel beraber anneciğine kalpten dua edelim.” ifadesiyle sıkıntılar karşısında dua yolunun seçilmesi, İslam kültürünün bir yansıması olarak değerlendirilebilir.

Son olarak yine bilmece ve çocuklara tavsiye kitaplarla dergi noktalanmıştır.

Bu sayıda da dolu dolu, zengin bir içerik göze çarpmaktadır. Artan türlerle birlikte, metinlerin kalitesinin de arttığı rahatlıkla söylenebilir.

1.5. Beşinci Dergi:

8 Mayıs 1330 (1914) tarihli dergide, kapağın ardında 3. sayının bilmecesini bilen çocukların isimlerinin, okullarıyla beraber açıklandığı sayfa yer almaktadır.

Derginin ilk sayfasında bir hikâyeye bulunmaktadır. “Bakkalcılık Oyunu” isimli bu hikâyede Kaya ve Türkan adındaki iki çocuğun alışveriş oyunu anlatılmaktadır. Sanki büyümüş gibi davranan bu çocukların, büyümeye olan merakları dile getirilmiştir. Bütün çocuklarda görülen büyüme isteği metni şekillendirmiştir.

Bu hikâyenin ardından “Kuşçuk” şiiri gelir. Yavrularını kaybeden anne kuşun çocukları için duyduğu elemin anlatıldığı şiirde keder, üzüntü teması işlenmiştir.

Yavrularına bir insanın zarar verdiği anlaşılan şiirde, hayvanlara zarar vermemek gerektiği, onları korumak gerektiği mesajlarını bulmak mümkündür. Bu mesaj gayet etkileyici bir dille verilmiştir:

“ Hayır, çocuk, asıl ben / İnliyorum, hüznümden / Yalnız kaldım ovada.

Birer nazlı geldiler, / Yavrularım, öldüler / Bir çapkının elinde.

Her tarafta bahar var, / Fakat benim, acılar / Kan yapıyor dilimde.”

“Kocaman Deniz ve Büyük Gemi” yine bir oyunun anlatıldığı hikâyedir. Çocukların ceviz kabuğundan yaptıkları gemi ile kibrit çöplerinden yaptıkları salla nasıl oynadıkları anlatılmıştır. Burada bir gönderme göze çarpar. Çocukların kibrit çöplerinden yaptıkları sal, meşhur Robinson’un salı olarak nitelendirilir. Böylece Daniel Defoe’nun Robinson Crusoe kitabı okuyan çocuklara hatırlatılır, okumayanların da konuya dikkatleri çekilmiş olur.

Son olarak bilmece ve çocuklara önerilen kitaplar da dergiye eklenerek 5. sayı tamamlanmış olur.

1.6. Altıncı Dergi:

Derginin yayın tarihi 15 Mayıs 1330 (1914)’dur. Kapak, ardından 4. sayının bilmece sinin kazananlarının açıklandığı sayfalar ile dergi başlamıştır. Ardından iç kapak niteliğinde bir sayfa gelmektedir. Bu sayfa, içerdiği resmin altındaki açıklama ile kendinden sonra gelecek hikâyenin mesajını vermektedir.

“Tik.. Tak.. Tik.. Tak..” bu sayının ilk metnidir. Hikâyede, annesinin saatiyle oynayıp bozan çocuk anlatılmıştır. Bu hikâyeden ne olursa olsun yalan söylememek gerektiği ve eşyalara zarar vermemek gerektiği gibi sonuçlara ulaşılabilir.

“Yeşil Filizler” kısa fakat dolu dolu içeriği olan bir hikâyedir. Bir çocuğun baharda yeşillenen ağaçlara bakarak duydukları, hissettikleri anlatılmıştır. Çocuğun ağaca bakarak hissettikleri şöyle anlatılmıştır:

“— Türkan, bu filizleri görüyor musun? Onlar büyüyecekler, yaprak olacaklar. Asıl anası demek olan ağacı besleyecekler, sonra çiçek ve meyve

verecekler. Biz de tıpkı onlar gibiyiz. Biz de büyüyüp asıl anamız demek olan sevgili yurdumuzu besleyeceğiz, bizim çiçeğimiz demek çalışmamız ve her şeyi bilmemiz demektir, meyvelerimiz de oğullarımız olacak...”

Bir ülkenin geleceği çocuklardır. Ülkeyi ileriye taşıyacak olanlar onlardır. Bu hikâyede bunun altı çizilmiştir. Filizlerle çocuklar arasında kurulan benzerlikle, bir ağaç için filiz ne kadar önemliyse bir ülke için de çocuklar o derece önemlidir mesajı verilmiştir. Çalışkan, bilgili nesiller ülkeyi geliştirecektir. Tıpkı canlılık simgesi olan filizler gibi ülkenin devamlılığını sağlayacaktır.

Yine bu metinde çalışmanın son derece önemli olduğu belirtilmiştir. “Boş durana yaşamak hakkı yoktur.” sözünden de anlaşılacağı gibi bir insanın yaşadığı müddetçe çalışması gerektiği, kimseye muhtaç olmadan yaşamın devamı için bunun gerekliliği mesajı verilmiştir.

Ardından gelen “Dişi Ağrıyan Köpek”te çok şeker yediği için dişi ağrıyan köpek hikâye edilmiştir. Böylece çocuklara aşırı yenen şeker, çikolata gibi tatlı yiyeceklerin vereceği zarar anlatılmaya çalışılmıştır.

Bu sayıda, çocuklardan isteyenlerin resimlerini göndermeleri istenmiştir. Gönderenlerin resimlerinin dergide yayınlanacağı bildirilmiştir. Derginin sonunda yine bir bilmece yer almaktadır, fakat bu defa şekilli bir bilmece sorulmuştur. Derginin son sayfasına çocuk kitaplarının listesi koyulmuştur.

1.7. Yedinci Dergi:

Dergi, 22 Mayıs 1330 (1914) tarihlidir. Kapak, 5. sayının kazananlarının ilanını içeren sayfaların ardından “Tilki ile Üzüm” isimli fabl yer almaktadır. Fablda bütün çabalarına rağmen üzüme ulaşamayan, daha sonra da onun ekşi olduğunu iddia eden tilki anlatılmıştır.

“Hiç şüphesiz bu üzüm çok ekşi... Hem o kadar ekşi ki yemek kabil değil, çünkü öyle olmasaydı, şimdiye kadar onu koparırlardı, der ve arkasına baka baka bağdan çıkar.”

“Kedi uzanamadığı ciğere murdar der”, atasözünün farklı bir yorumla sunulması da diyebiliriz.

Bu fablı bir şiir izler. “Kukuriku.. Kukuriku..” Şiirde, bir çocuğun güneşin doğuşunu merak etmesi konu edilmiştir. Doğayla ilgili şeyler çocuklar için her zaman merak konusu olmuştur. Bu şiirde güneşin doğuşu horozla açıklanmaya çalışılmıştır. Belki çocukların kafasını karıştırmamak için konu basitleştirilerek sunulmuştur. Güneşin doğma sebebi şöyle ifade edilmiştir:

“O her sabah adım adım, / Gezer iken, yediğini
Görmek ister, bulmak ister, / Kukuriku öter, öter,
Tanrısına dua eder, / Der ki: Bana ışık gönder,
Çöplüğümü eşelerken / Yiyecekler bulayım ben..
Horozcuğu Tanrı sever, / Kabul eder duasını..
Güneş doğar, horoz öter, / Yükselterek sedasını
Kukuriku.. / Kukuriku..”

Şiirden sonra gelen “Kukla Oyunu”nda kukla oyunları ile ilgili bilgi verilmiştir. İbiş anlatılmış, İbiş’in oyunlarından birkaçına örnek verilmiştir. Bu metinle, o dönemde yeni yeni yaygınlaşmaya başlayan sahne oyunlarına dikkat çekilmek istenmiş olabilir. Ayrıca bu şekilde tanıtım yapılarak okuyucunun, özellikle de çocukların ilgisi bu yöne çekilmiştir. Bir çeşit, sahne oyunlarının reklamı yapılmıştır da denebilir.

Yine bilmece ve çocuk kitaplarının isim ve fiyat listesinin bulunduğu sayfalarla dergi sonlanmıştır.

1.8. Sekizinci Dergi:

29 Mayıs 1330 (1914) tarihinde çıkan bu sayıda da diğerlerinde olduğu gibi kapak ve bilmeceyi bilenlerin isim ve okullarının yer aldığı sayfalarla dergiye giriş yapılmıştır.

Derginin ilk sayfasında “Benim Ablam” isimli hikâye yer alır. Bu hikâyede Türkan ve ablası anlatılmıştır. Türkan ablasını çok sever, çünkü ablası ona hikâye kitabından metinler okur. Ancak bir şartı vardır, Türkan yaramazlık yapmayacaktır. Türkan bu hevesle hiç yaramazlık yapmaz. Burada, uslu duranın mükâfatlandırılacağı mesajı vardır.

Ablasının okuduğu hikâyelere bir örnek verilmiştir. Burada da bir pilicin elmas bulması, fakat bunun onlar için hiçbir anlam ifade etmediği, onun yerine bir buğday tanesini tercih edebileceği anlatılmıştır. Öyleyse diyebiliriz ki dünya üzerindeki her şey herkes için aynı değere sahip değildir. Bizim çok kıymetli zannettiklerimiz başkaları tarafından fark edilmiyor bile olabilir.

“Deniz Kenarında” bir hikâyedir. Balıkçılıkla ilgili bilgi verilmiştir. Hikâyenin kahramanı kendini balıkçının yerine koyarak neler hissettiğini, bu işi yaparken ne zorluklarla karşılaşmış olabileceğini, ne kadar yorulduğunu anlamaya çalışmıştır. Böylece hayatlar hakkında dışarıdan bakarak yorum yapmak yerine, onlar gibi hissederek yorum getirmenin doğru olacağı mesajı verilmiştir.

Ardından gelen “Kurnaz Tilki” de bir hikâyedir. Tilkinin tavuğu aldatarak yemesi konu edilmiştir. Bu metinle evden yalnız uzaklaşmanın vereceği zararlar anlatılmaya çalışılmıştır. Eğer tavuk, çiftlikten uzaklaşmasaydı tilki onu yakalayamayacaktı.

Sonra bilmece sorulmuş ve 6. sayıda yapılan okuyucuların fotoğraflarını yayımlama duyurusu yinelenmiştir:

“Çocuk Dostu, sekiz yaşına kadar olan okuyucularının fotoğraflarını neşretmek istiyor. Arzu edenler adlarını, yaşlarını, mekteplerini koymayı unutmadan en güzel çekilmiş resimlerini göndersinler.”

Son sayfada ise çocuk kitaplarının listesi yer almaktadır.

1.9. Dokuzuncu Dergi:

Bu sayı 5 Haziran 1330 (1914) tarihlidir. Kapak sayfasının ardından 7’nci sayıdaki bilmecenin cevabını bilen çocukların isimlerinin bulunduğu sayfa

gelmektedir. Bu sayfadan sonra bir iç kapak tasarlanmıştır. Bu sayfa kendinden sonra gelen hikâyenin görselini barındırmaktadır.

“Piyano Önünde” bu sayının ilk hikâyesidir. Bir müzik aleti olan piyano hakkında bilgi verilmiştir. Piyanoyu çalabilmeyi çok isteyen evin küçük çocuğu, bu konuda aceleci davranmaktadır. Oysaki bu öyle hemen olacak bir şey değildir. Daha uzun çalışma, daha çok sabır gerekmektedir. Bir şeyler başarmanın yolu çok çalışmak, azimle çalışmak ve sabırdan geçmektedir.

Bu hikâyenin dönemin şartlarına ışık tutması açısından da önemi büyüktür. “Piyano” rastgele seçilmiş bir müzik aleti değildir. O yıllar, Batı’nın örnek alındığı yıllardır. Ve piyano Batı’da yaygın olarak kullanılan bir enstrümandır. Hatta o dönemin gelişmişlik sembollerinden biridir de denebilir. Bundan dolayı piyano tercih edilmiştir. Hem bu aletin tanıtılması, hem de kullanımının özendirilmesi amaçlanmış olabilir.

“Cüceler Âleminde” bir şiiirdir. Şiiirde korku teması işlenmiştir. Bir çocuğun rüyasında yolunu kaybedip cüceler âlemine gidişi anlatılmıştır.

Bundan sonra karşımıza bir çeviri metin çıkar. İngilizceden çeviri olan bu metin bir fabldır. Ekrem Cenani tarafından Türkçeye çevrilmiştir. “Şehir ve Çiftlik Faresi” isimli bu metinde, biri şehirde diğeri çiftlikte yaşayan iki farenin birbirlerini ziyareti ve bu esnada yaşananlar anlatılmıştır. Görünüşte daha lüks ve zengin hayat yaşayan şehir faresinin günleri korku içinde geçmektedir. Böylece önemli olanın zenginlik değil, rahat ve huzur olduğu mesajı verilmiştir. Şehre gidip gördüklerinden sonra çiftliğine dönmek için can atan çiftlik faresi yoluyla da eldekinin kıymetini bilmek gerektiği vurgulanmıştır. Metnin sonunda anlatılmak istenenler şu sözlerle ifade edilmiştir:

“Rahat içinde kuru fasulye; korku içinde tatlıdan bin kat iyi ve lezzetlidir.”

Dergi bilmece ve çocuk kitaplarının yer aldığı sayfalarla sona ermiştir.

1.10. Onuncu Dergi:

12 Haziran 1330 (1914) tarihli bu sayı; kapak, kazananlar sayfası ve iç kapakla başlamıştır.

İkinci sayfada yer alan “Bizim Çiftlik” bir hikâyedir. Anne sevgisi, annelerin yavrularına karşı sevgisi, merhameti anlatılmıştır. Bir annenin en değerli varlığı yavrusudur. Ona zarar gelmemesi için elinden geleni yapar. O yüzden bu bilinmeli ve annelere ona göre davranılmalıdır. Küçük okuyuculara annelerinin ne kadar değerli olduğu hissettirmeye çalışılmıştır.

Hemen ardından 6 ve 8. sayılarda yapılan okuyucuların fotoğraflarını yayımlama duyurusu gerçekleştirilmiştir. **“Küçük ve sevgili okuyucularımızdan: Semahat Hanım”** alt yazısıyla resim diğer okuyucularla paylaşılmıştır.

“Tembel Korkud” bir şiidir. Yatağından bir türlü kalkamayan Korkud şiir diliyle anlatılmıştır. Bu metinle küçük okuyuculara tembellik yapmamak gerektiği mesajı verilmiştir.

Dergi “Çapkın Piliç” hikâyesi ile devam eder. **“Çapkın”** günümüzdeki anlamının dışında **“yaramaz”** olarak kullanılmıştır. Annesinin sözünü dinlemeyen, kardeşleriyle geçinemeyen yaramaz piliç, annesini çok üzmektedir. Ne kadar kızsada anne piliç, yine de yavrusuna dayanamaz; onu uyarmaya çalışır ama yavru piliç yine bildiğini okur. Burada anne merhameti, annenin yavrusuna karşı duyduğu sevgi, koruma isteği göze çarpar.

Hiçbir uyarıyı dinlemeyerek yaramazlık yapmaya devam eden yavru piliç, merakından ağzına aldığı sigaranın sonunda ciddi bir rahatsızlık yaşar. Yardımına yine annesi koşar. Ondan sonra akıllanır ve bir daha yaramazlık yapmaya kalkışmaz. Böylece okuyuculara yaramazlık yapmamak gerektiği, anne sözü dinlemenin önemi ve hatalardan ders çıkarmak gerektiği mesajları verilmiş olur.

Bu hikâyenin hemen altında bilmece yer alır. Ayrıca bu sayıda bir düzeltme yapılır. “İtizar” başlığı ile verilen bu düzeltme şöyledir:

“Geçen haftaki mükâfatlarda kartlar için yirmi beşinciye kadar yazılacak iken yanlışlıkla ellinciye kadar yazıldığından tashih ederiz.”

Diğer dergilerde yer alan çocuk kitapları sayfasının yerine bu sayıda bir kitabın tanıtımı yer almaktadır. “Su Bebekleri” isimli kitap İngilizceden dilimize Mehmed Said tarafından çevrilmiştir. Günümüzdeki kitap tanıtımlarını aratmayacak şekilde kısa ve etkili bir tanıtım yapılmıştır. Kitabın içeriğiyle ilgili herhangi bir bilgi verilmemiş, ancak çocuk kitapları içinde en kalitelisi olduğu vurgulanmıştır. Kitabın fiyatını da bu tanıtımda bulmak mümkündür.

1.11. On Birinci Dergi:

Derginin yayın tarihi 19 Haziran 1330 (1914)’dur. Kapak, dokuzuncu sayının kazananların açıklandığı sayfa ve iç kapak sıralaması bu dergide de değişmemiştir.

“Ben Büyük Bir Zabit Olacağım” bu sayının ilk hikâyesidir. Bir çocuğun zabit olma isteği, onunla ilgili oyunlar oynarken ne büyük keyif aldığı anlatılmıştır. Meslek tanıtımı yapılmıştır da diyebiliriz. Zabitlerin kullandığı at, kılıç gibi şeylerden bahsedilmiş, bu konuda bilgi verilmiştir. Ve çocuklara, meslek seçimlerinde bir seçenek sunulmuştur.

Derginin ikinci metni bir çeviri metindir. İngilizceden çevrilen metin yine bir fabldır. Diğer çeviride olduğu gibi bunu da Ekrem Cenani dilimize çevirmiştir. “Geveze Kaplumbağa” isimindeki fablda bir kaplumbağanın kazların yardımıyla uçarak yüce yerlere gidecekken çenesini tutamayıp düşüp paramparça oluşu anlatılmaktadır. Böylece hayvanlar kullanılarak çocuklara gereksiz konuşmamak gerektiği, yerinde ve zamanında konuşmanın son derece önemli olduğu mesajı verilmiştir. Hatta bu mesaj metnin sonunda şu cümleyle vurgulanmıştır:

“Dilini tutamayanın vay haline..”

“Akıllı Karga” da bir fabldır. Çölün ortasında susuzluktan ölmek üzere olan bir karga anlatılmıştır. Zorlukla bir kabın dibinde su bulan karganın boynu kabın dibine ulaşmaz. Ancak karga pes etmez, aklını kullanır:

“Karga ümidini kesmedi, akli imdadına yetişti. Derhal çalı diplerindeki taş parçalarını gagasıyla toplamaya ve birer birer destinin içine atmaya başladı. Desti taşla doldukça içindeki su da yavaş yavaş yükseliyordu. Nihayet su tam kabın ağzına kadar geldi ve karga doya doya içtikten sonra geniş bir nefes aldı. Artık kanatlarına eski kuvvet gelmişti, tekrar uçmaya ve bu sıcak çölden kaçmaya başlayarak yeşil yurduna varmaya çalıştı.”

Bununla, zor durumlarda umudunu kaybetmek yerine ne yapılabilir diye aklını kullanmak öğütlenmiştir. Her zaman bir çare vardır; öyleyse pes etmeden mücadeleye devam etmek gerekir.

Bilmece sorulmuştur. Ve “Su Bebekleri” kitabının tanıtımı ile dergi noktalanmıştır.

1.12. On İkinci Dergi:

Derginin çıkış tarihi 3 Temmuz 1330 (1914)'dur. 11. sayının 19 Haziran'da çıkmış olduğunu hatırlarsak dergi gecikmeli çıkmıştır. 26 Haziran'da çıkması gereken dergi 2 hafta gecikmeli olarak 3 Temmuz'da yayınlanmıştır. Bu durumdan hareketle dergide yavaş yavaş çözümlenin olduğunu söyleyebiliriz.

Elimizde bulunan kaynaklarda kapak ve kazananların açıklandığı sayfa bulunmadığı için 12. sayıda bu bölümlerin olup olmadığı ile ilgili bir yorum yapamayacağız.

İç kapak dediğimiz bölümle dergi başlamıştır. İkinci sayfada “Bilye Oyunu” isimli bir hikâye yer almaktadır. Üç kardeşin bilye oyunları anlatılmıştır. Aynı zamanda bilye oyununun nasıl oynandığı ile ilgili bilgi de verilmiştir. Küçük okuyucular buradan öğrendikleri bilgilerle bu oyunu rahatlıkla oynayabilirler.

Bu metinde, bir de çocuklar oyun sırasında tartıştıkları için anneleri tarafından cezalandırılarak ellerinden bilyelerinin alındığı anlatılmıştır. Böylece daha önceki sayılarda uslu duranın ödüllendirildiğini öğrenen çocuklar, bu sayıda da yaramazlık yapanın cezalandırılacağını öğrenmiş olurlar.

Sonra “Hayat Kavgası” isimli şiir gelir. Bu şiirde bir karıncanın dilinden hayatın ne kadar acımasız olduğu anlatılmıştır. Dünyada var olabilmek için güçlü olmak gerektiği, aksi takdirde yaşamının pek de mümkün olmadığı dile getirilmiştir.

Ardından “Küçük Hikâye” gelir ki adı üzerinde bu bir hikâyedir. Neriman adında küçük bir kızın kin ve nefret nedeniyle yaşadıkları anlatılmıştır. Bir köpeğe eziyet eden Neriman, sonunda kendisi zararlı çıkmıştır. Önce korkmuş ve elbisesi yırtılmış; daha sonra da bunların intikamını alayım derken en güzel elbisesi boya içinde kalmıştır. Bir de bunun üstüne, yeni elbisesini mahvettiği için annesinden azar yemiştir. Böylece kin ve nefret duygularının, asıl sahibine zarar verdiği anlatılmaya çalışılmıştır. Hele ki çocuk gibi saf ve temiz bir varlığa bu duygular hiç yakışmamaktadır. Bu hikâyeyle çocuklara, yüreklerinde kin ve nefret tohumları yetiştirmek yerine iyilik ve güzelliklere sahip olmaları gerektiği mesajı verilmiştir.

Ancak hikâyenin sonunda “Artık, melek okuyucularım, Neriman’ın o akşam yediği dayakların acısından ne kadar çok ağladığını benden sormazsınız değil mi?” ifadesi yer almaktadır. Böyle ağır bir ceza yerine daha hafif bir cezanın adı kullanılsaydı, çocuk psikolojisi için daha uygun olabilirdi düşüncesindeyiz. Estetiğe, güzel davranışlara bu kadar önem veren dergide, bu ayrıntı da gözden kaçırılmamalıydı. Fakat bu eleştiriyi yaparken dönemin şartları, eğitim anlayışının da göz önünde bulundurulması gerekir. Ne var ki günümüz değer yargılarına bu ceza uygulaması uygun değildir.

Hikâyenin altında sorulan bilmece ile dergi sona ermiştir.

1.13. On Üçüncü Dergi:

Dergi 10 Temmuz 1330 (1914) tarihlidir. Bu sayıda da kapak ve kazananlar listesi bulunmamaktadır. Fakat bu, bizim kaynağımızdan kaynaklanan bir durum olabilir veya 100 yıllık zaman diliminde bu bölümler yıpranmış, kaybolmuş olabilir.

İç kapakla başlayan dergimiz, “Kedi ile Papağan” metniyle devam eder. Diğer dergilerde yayınlanan metinlere göre uzunca bir metin olan “Kedi ile Papağan” bir fabldır. Doymak bilmeyen, aç gözlü bir kedinin başından geçenler anlatılmıştır. Kedi misafirliğe gittiği papağanın evinde ne var ne yok yemiş; hatta sonunda

doymadığını iddia ederek papağanı da yemiştir. Sonra sırayla ihtiyar bir kadını, bir adamla eşeğini, padişah, ahalisi ve fillerini, en sonunda iki yengeci yemiş yutmuştur. Ama yengeçlerin azmiyle bu facia sona ermiş, kedinin karnını delen yengeçlerin sayesinde bütün bu varlıklar kedinin karnından çıkmıştır. Kedi de acılar içinde kıvranmıştır. Böylece aç gözlülüğün ne kadar kötü olduğu, kişiye zarar verdiği mesajı verilmiştir. Rahat içinde yaşamak isteniyorsa eldekiyle yetinmesini bilmek, fazlasına tamah etmemek gerektiği vurgulanmıştır. Önemli olan karnın doyması değil, gözün doymasındır.

Dergide tek bu metin bulunmaktadır. Yukarıda da belirttiğimiz gibi “Kedi ile Papağan” uzun bir metin olduğundan başka bir metin kullanmaya gerek görülmemiş olabilir. Fakat bu durum, dergiyi geriye götürmüş, 1 ve 2. sayılardaki tek metinli günlerine döndürmüştür. 3. sayıyla birlikte yakaladığı zenginlik ve kaliteyi kaybetmesine neden olmuştur. Zaten bu sayı, derginin son sayıdır. 12. sayıdaki gecikme, 13. sayının içerik açısından yoksullaşması derginin zor günler geçirdiğinin göstergesidir. Bu durum, sonun yaklaştığının habercisidir de diyebiliriz. Nitekim öyle de olmuştur. Çocuk Dostu, ne yazık ki bu sayıyla kapanışı yapmıştır.

Dergide ayrıca, **Mekteb-i Osmanî öğrencisi Ahmed Nami Efendi**'nin fotoğrafı yer almaktadır. Derginin dördüncü sayfasında bulunan bu resmin hemen arkasından başka bir resim gelir. Tüm sayfayı kaplayan bu resim, “Ben, bebeğimi severim.” alt yazılıdır. Bu bir okuyucu resmi değildir, metinle de hiçbir alakası yoktur. Öyleyse dergide bulunması yersizdir. Ve yine derginin kalite anlayışına ters düşmektedir. İçerikle uyumsuz ve bir okuyucuya ait olmayan resmin kullanılmaması daha doğru olurdu düşüncesindeyiz.

Her zamanki gibi, bu sayının son sayı olacağından habersiz, bilmeceyle dergiye son verilmiştir.

* * * * *

Sayılarına kısa kısa değindiğimiz Çocuk Dostu, 1914 yılının başarılı dergilerinden biridir. Yayın hayatına devam etme imkânı bulsaydı, uzun yıllar çocuklara özellikle de okul öncesi çocuklarına faydalı olacak çalışmalara imza atardı düşüncesindeyiz.

Dergi Necm-i İstikbal Matbaası'ndan, Tevfik Nureddin müdürlüğünde çıkmıştır. Necm-i İstikbal, dönemin en ünlü matbaalarındandır. 1900'lü yılların başında birçok kitabın basılmasında büyük emeği vardır.

2. ÇOCUK DERGİLERİNİN ÖZELLİKLERİ VE ÇOCUK DOSTU

2.1.Çocuk Dergilerinde Bulunması Gereken Özellikler

“Çocuk gazete ve dergileri çocuğun eğitiminde, gelişmesinde ve topluma katılmasında bilgi, beceri ve yetenekleriyle kendisini gösterebileceği bir eğitim aracıdır” (Yalçın ve Aytaş, 2011: 233).

Çocukların yaş ve seviyelerine uygun hazırlanan dergiler, hem onların güzel vakit geçirmesini sağlar, hem de bir şeyler öğrenmesine yardımcı olur. Zaman zaman derslere yardımcı bir kaynak olarak kullanılabilirdiği gibi, zaman zaman bir eğlence aracı olarak da kullanılabilir. Bilgiyi eğlenceli hale getirerek sunar. Bu da tercih edilme oranını yükseltir. Çünkü sırf bilgidен oluşan eserler, çocuğun ilgisini çekmemektedir. Bilgiyi gözüne sokarak değil; sezdirerek, hissettirerek kazandırmak çok daha etkilidir.

“Çocuk dergileri, çocuğun güncel ile olan bağını kurması yanında eğlendiricilik ve eğiticilik vasıflarını da bünyesinde barındıran bir nitelik taşır. Ders kitaplarının öğretici havasından uzak, bilgiyi bir eğlence havasında veren bu dergiler çocukta okuma becerisinin gelişmesine de hizmet eder. Ancak burada eğiticilik vasfının çok ön plana çıkarılarak dergilerin sıkıcı bir hal almasının da önüne geçmek gerekir. Çünkü bu dergiler bilgi vermenin yanında yayınladıkları çeşitli türlerdeki metinlerle çocukta edebi zevk oluşmasına da yardımcı olurlar. Bu sebeple seçilen metinlerin salt içerikleri değil, edebi özellikleri de büyük önem taşımaktadır.” (Gürel, Temizyürek ve Şahbaz, 2007: 38)

Çocuklar için hazırlanan dergilerin güncel olması gerekir. Günün şartlarına göre ve çocukların ihtiyaçları dikkate alınarak hazırlanması gerekir. Çocuğu her anlamda geliştirecek donanıma sahip olmalıdır. Çocuğun okuma alışkanlığı kazanmasını sağlama, boş vakitlerini değerlendirme fırsatı sunma ve boş zamanlarda bir seçenek olma, yazma, okuma, resim yapmaya yönlendirme, farklı alanlarda yeteneklerini ortaya çıkaracak etkinliklere sahip olma, el becerilerini geliştirme gibi özellikleri bulunmalıdır.

İçerik açısından hazırlandığı yaş grubunun seviyesine uygun olmalıdır. Örneğin ilkokul dönemindeki çocuklar için hazırlanan bir dergide, o yaştaki çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına uygun metinler yer almalıdır. Görseller, oyunlar, bilmeceler yine bu yaşa hitap edecek nitelikte olmalıdır. Derginin içeriğine uygun, basit resimler kullanılmalıdır. “Küçük yaş grupları için fotoğraflar, karmaşık durum, olay veya ortamları anlatan konulardan seçilmemelidir. Tek bir olayın, tek bir kişinin bulunduğu veya bir tek durumun bulunduğu fotoğrafların seçilmesi, kullanılması gereklidir” (Yalçın ve Aytaş, 2011: 235).

Dergiler biçim olarak da çocuğa uygun olmalıdır. Yazı puntosu, hitap ettiği grubun rahatlıkla okuyacağı büyüklükte olmalıdır. Resimlerin dağılımı, büyüklüğü yine seviyeye uygun olmalıdır. Küçük çocuklar için hazırlanan dergilerde bol ve renkli resimlerin olması, ilgi çekiciliği artıracaktır. Kapağın dikkat çekici ve dayanıklı olması gerekir. Çocukların elinde çabuk dağılıp parçalanmayacak şekilde düzenlenmelidir.

Kültür öğeleri bu tür yayınların içinde işlenmelidir. Çocukların en çok tercih ettiği yayınlar arasında yer alan çocuk dergileri, kültür öğretimi açısından önemlidir. Yaşam tarzı, gelenek ve görenekler, ahlaki değerler eğlenceli bir şekilde dergilerin içine serpiştirildiğinde, hedeflenen ideal toplum düzenine ulaşmak kolaylaşır. Çocukların almaya en açık olduğu bu dönemlerde, kültürel unsurların benimsetilmesi yararlı olacaktır. Ancak kesinlikle, bunu yaparken yönlendirmelerde bulunulmamalıdır. Çocuk doğruyu kendisi bulmalıdır. Doğrudan anlatımlar çocuk üzerinde çok da etkili olmayacaktır.

“Kitaplarda, çocuklara neler yapması ya da yapmamasının söylenmesinden çok, neler yapması ya da yapmaması gerektiği düşündürülmelidir.” (Sever, 2003: 14) Bu durum çocuk dergileri için de geçerlidir.

Estetik değerlere dikkat edilmelidir. Göze hitap eden, hoş görünen, dikkat çekici dergiler hazırlanmalıdır. Böylece etki alanı artar ve tercih edilme oranı yükselir. Bunun için dergilerin hazırlanmasında sanatçıların görev alması ya da sanatçı titizliğiyle çalışılması gerekir.

Dergilerde çocuklar aktif olmalıdır. Çocuk işin içine katılırsa daha çok zevk alarak dergiyi okuyacaktır. Bunu sağlayabilmek için çocukların yazı, şiir ve resimlerinin yayınlandığı bir sayfa dergiye eklenebilir. Bilmece, bulmaca gibi bölümlerle çocuk aktif hale getirilebilir.

Çocuk dergileri bir ideolojinin savunuculuğunu yapmamalıdır. “Çocuğu bir yetişkinin kendince oluşturduğu doğrulara bağımlı kılmak isteyen güdümlü yayınlar; çocuklarda kitap ve edebiyat adına yanlış kanıların oluşmasına, zamanla, çocuğun okuma isteğinin körelmesine, sonuçta, çocukla kitap arasında engellerin oluşmasına yol açabilir” (Sever, 2003: 10). Bu nedenle dergi yayıncıları, çocuk yazarları kendi doğrularını çocuklara kabul ettirme çabası içinde olmamalıdır. İyiyi, güzeli anlatmalı; ancak çocuğun kendi düşüncesini kendisinin şekillendirmesine fırsat tanımalıdır.

Özetleyecek olursak;

Dergilerin çocuklara kazandırdıkları ve etkileri:

- Çocuk dergi okurken hem hoş vakit geçirir, hem de yeni şeyler öğrenir. Aynı zamanda da okuma, düşünme, okuduğunu anlama gibi alışkanlıklar kazanır.
- Çocuğun yaşamı tanımaya yardımcı olur, onun ruhuna canlılık verir, yaşama sevinci kazandırır. Çocuğun yaşama hazırlanması ve çeşitli bilgilerin kazandırılması konusunda çocuğa rehberlik eder.
- Türkçeyi en iyi şekilde konuşup yazmayı öğretirken dilin bütün incelikleriyle kullanılması becerisini kazandırır.

- Yazmaya, çizmeye, yorum yapmaya yardımcı olarak çocuğun yaratıcı, yapıcı etkinlikleri ve estetik düşüncesini geliştirir.
- Güncel olayları izleyerek kendisini ilgilendiren gelişmeler hakkında bilgi sahibi olur.
- Kendi yaş grubunda çocuklarla iletişim içinde olarak onların duygu ve düşünceleri ile kendi duygu ve düşüncelerini karşılaştırma imkânı bularak kendisini geliştirir. (Yalçın ve Aytaş, 2011: 237)

Öyleyse dergiler hazırlanırken tüm bunlar göz önünde bulundurulmalıdır. Çocukların gelişim özelliklerine uygun, eğlendirirken eğiten yayınlar hazırlanmaya özen gösterilmelidir.

2.2. Çocuk Dostu Adlı Derginin Çocuk Dergilerinde Bulunması Gereken Özellikler Bakımından İncelenmesi

“Mini mini çocukların arkadaşıdır” sloganıyla yayın hayatına başlayan Çocuk Dostu, aynen ifade edildiği gibi, küçük çocuklar için hazırlanmış bir dergidir. Okul öncesi dönemdeki ve ilkokul çağındaki çocukların yararlanabileceği özelliklere sahiptir ve hitap ettiği yaş grubuna uygundur. Okul öncesi dönemdeki çocukların resimlerden hareketle çıkarımda bulunabileceği görsellere sahiptir. Metinleri de aileler tarafından okunduğunda bu yaş grubunun anlayabileceği seviyededir. Metinlerin konusu, dili; gerek okul öncesi, gerek ilkokul için uygundur. Açık, anlaşılır, sade bir anlatımı vardır. Yazıların puntosu, okumayı yeni öğrenen bir çocuğun rahatlıkla okuyabileceği büyüklüktedir.

Elimize dergiler elektronik ortamda geçtiği için, kapakların dayanıklılığı hakkında yorum yapamayacağız. Fakat birinci sayıdan sonra, dergi görsel açıdan başarılı kapaklar tasarlamıştır. Derginin adının, sayısının, çıktığı tarihin, matbaanın, ilgi çekici bir resmin ve “Mini mini çocukların arkadaşıdır”, “Haftada bir Perşembe günleri çıkar”, “Bir seneliği on beş kuruştur” ifadelerinin yer aldığı kapak düzenlemiştir (Ek: 2-3).

Dergi, döneminin şartlarını yansıtmaktadır. Hikâyelerinde dönemin terbiye anlayışını bulmak mümkündür. Yaşam şartları, kültüre giren yeni şeyler (piyano

mesela), çocukların gündelik hayatlarında oynadıkları oyunlar, aile ilişkileri gibi konuların işlendiği görülmektedir. Bu da dergiye güncellik kazandırmaktadır.

Kültürümüze ait değerlere de dergide yer verilmiştir. Vatanını sevmek, onu yüceltmek için çalışmak, çalışkan olmak, zor durumda olana yardım etmek, merhamet etmek gibi kavramalara dergide yer verilmiştir. Tüm bunlar, metinlerin içinde harmanlanarak verilmiş, herhangi bir dayatma yapılmamıştır. Çocuğun bilinç kazanmasını sağlayacak şekilde konular işlenmiştir. Bir ideolojinin savunuculuğu kesinlikle yapılmamıştır. Tarafsız bir tablo çizilmiştir.

Estetiğe önem verilmiştir. “Resimlerle süslenmiş hikâyeler ve şiirler arasında hoş motiflerle yapılan geçişler, şekil ve estetik bakımından bir kaygının işaretlerini taşır.” (Ceyhan, 2008: 122) Bazı eksikleri olmakla beraber dergide estetiğe, düzene dikkat edilmeye çalışılmıştır.

Derginin dil ve anlatımı çocukların seviyesine uygundur, fakat birkaç yerde dil yanlışları mevcuttur. Noktalamada uyumsuzluklar vardır. Örneğin bazı cümlelerin sonunda yan yana iki nokta kullanılmıştır. Kurallar dâhilinde böyle bir noktalama işareti yoktur. Derginin en büyük eksigi, cümle uyumsuzlukları ve noktalama hatalarıdır.

Dergide çocuklarla iletişim halinde olmak için çaba sarf edildiği de görülmektedir. Bunun için her sayıda bilmece sorulmuş, bilen çocuklardan 25'ine ödülleri verilmiştir. Çocukların fotoğraflarını dergide yayınlama isteğinde bulunulmuştur. Bu tür etkinliklerle çocuklar dergiye dâhil edilmeye çalışılmıştır.

Çocuk Dostu, çocukların okuma alışkanlığı kazanmasına yardımcı olacak nitelikte, boş vakitlerin hoşça değerlendirilmesini sağlayacak özellikte bir dergidir. İçinde çocukları resim yapmaya, el becerilerini kullanarak bir şeyler üretmeye teşvik edecek metinleri mevcuttur. Yine müzik, tiyatro gibi alanlarda ilgi uyandırmaya yarayacak metinlerle, çocuklara yeni oyunlar öğretecek metinleri de bünyesinde barındırır. Çocuğun birçok alanda gelişimini sağlayacak özelliklere sahiptir. Ne yazık ki yayın hayatı kısa sürmüştür. Aksi takdirde sürekli ilerleyen bir çitası vardır. Yayınlanmaya devam etseydi niteliklerini daha da artıracığını düşünüyoruz.

Çocuk Dostu, “Çocuğun toplumsal öneminin idrakiyle, ona sahip çıkan, onu ahlaki, kültürel ve sosyal olarak geliştirmeyi amaçlayan bir dergidir” (Ceyhan, 2008: 121) diyebiliriz.

3. ÇOCUK DOSTU DERGİSİNİN KÜNYE BİLGİLERİ

3.1.Necm-i İstikbal Matbaası

Çocuk Dostu, Necm-i İstikbal Matbaası tarafından basılmıştır. Necm-i İstikbal Matbaası'nın tam olarak ne zaman kurulduğuna dair bilgiye rastlanmamıştır, ancak 1900'lü yılların başında epey faal bir matbaadır. Birçok kitabın basımı bu matbaa tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu yayınlara birkaç örnek verelim.

Necm-i İstikbal Matbaası'ndan çıkan bazı kitaplar:

- ✓ *Tenkidü'l-kemâl fî Akâid-i Ehli'l-İslâm* (1911) – Abdüllatif Lütfi el-Harputi
- ✓ *Tenkihü'l-keâm fî Akâid-i Ehli'l-İslâm* (1911) – Abdüllatif Lütfi el-Harputi
- ✓ *Tenkidü'l-kemâl fî Akâid-i Ehli'l-İslâm* (1914) – Abdüllatif Lütfi el-Harputi
- ✓ *Çanakkale Kabatepe Muzafferiyat Destanı* (1915) – Eyüplü Mustafa Şükrü
- ✓ *Çanakkale'de Sahil Muharebesi ve Kahraman Gazilerimizin Destanı* – Eyüplü Mustafa Şükrü
- ✓ *Çanakkale Şarkısı* (1915) – Eyüplü Mustafa Şükrü
- ✓ *Maarifte Bir Siyaset* (1919) – İsmail Hakkı Baltacıoğlu
- ✓ *Tekkeler Yıkılmalıdır* (1925) – Zülfizade Ömer Adil
- ✓ *Ahlaki ve Edebi Yazılar-Cilt 1* (1927) – Hafız İbrahim
- ✓ *Amasya Tarihi* (1928) – Hüseyin Hüsamettin Yaşar
- ✓ *Latin Harfleri Kitabı* (1928)

Görüldüğü gibi yirminci yüzyılın ilk çeyreğinde etkin bir matbaa olmuştur. Bunların yanında **Talebe Defteri** (1913) ve **Mini Mini** (1914) de Necm-i İstikbal Matbaası tarafından yayınlanan çocuk dergileridir.

3.2.Tevfik Nureddin

Çocuk Dostu'nun müdürü Tevfik Nureddin'dir. Yine yapılan araştırmalarda, Tevfik Nureddin'in hayatına dair bir bilgiye rastlanmamıştır. İncelediğimiz üç kitabından ona dair edindiğimiz tek bilgi *bahriye mülazımı (donanma teğmeni)* olduğudur. Genellikle tarihi kitaplar yazmıştır. Bunların dışında Çocuk Dünyası dergisinin üç sayısında (77, 78, 79. sayılar) da yazıları yayınlanmıştır. Kitapları:

Menfiden Avdet – Bir Arkadaşımın Defter-i Hayatından, 1324 (1906) yılında yazdığı kitabıdır. Bu kitapta istibdat günleri anlatılmıştır. Bir hatıra defteri, günlük özelliği taşımaktadır. Sebepsiz yere sürgün edilen bir adamın, evinden, ailesinden ayrı geçirdiği günlerde yaşadıkları dile getirilmiştir. Bu süreçte yaşanan dramlar, psikolojik travmalar, çekilen hasretler anlatılmıştır. Fakat sonra “Hürriyet” sesleri memleketin her yerinde yankılanır ve sürgünler sona erer. Menfiden avdet gerçekleşir, yani olumsuzluktan dönülür. 16 sayfadan oluşan kitap, Matbaa-i Ahmed Kemal'den çıkmıştır.

Sultan Aziz'in Hal'i ve İntiharı, Sultan Abdülaziz'in tahttan indirilmesini ve sonra da intiharını anlatan kitaptır. Sultan Abdülaziz tahttan indirilir, yerine V. Murat tahta geçer. Tarihi bir belge niteliği taşıyan kitapta, yazılanları kanıtlayacak belgeler de yer alıyor. Sultan Abdülaziz'in tahttan indirilmesi için şeyhülislam tarafından yayınlanan fetvayı kitapta bulmak mümkündür. Yine Abdülaziz'in yeğeni V. Murad'a yazdığı bir mektup kitapta yer almaktadır. Yazarın söylediğine göre, Abdülaziz bu mektupta Çırağan Sarayı'na geçmek istediğini yazmıştır. Fakat böyle bir ifadeyle karşılaşılmamakla birlikte, başka kaynaklarda Sultan Aziz'in Ortaköy'deki Feriye Sarayı'na nakledildiği yazılmaktadır. Tevfik Nureddin, Abdülaziz'in Çırağan'da intihar ederek öldüğünü, hatta intihar edeceği anlaşıldığından sıkı güvenlik tedbirleri alınmasına rağmen engel olunamadığını yazar. Ölümün intihar olduğunu belgeleyen, 19 doktor tarafından imzalanmış raporu da kitabına ekler. Ancak, yine başka kaynaklarda Feriye Sarayı'na getirilen devrik padişah ve ailesinin bahçeye bile çıkmasına izin verilmeyip, onlara kötü muamelede bulunulduğu ve bir gece de öldürülerek intihar süsü verildiği belirtilmektedir.

Tüm bunlar bizim konumuzun dışında olmakla beraber, Tefvik Nureddin'in bu kitapta tarafsız olamayıp, Mithat Paşa ve arkadaşlarının savunuculuğu yaptığı izlenimi verdiğini belirtmeden geçemeyeceğiz.

Kitap 1324 (1906) yılında Karabet Matbaası tarafından basılmıştır. 24 sayfadan oluşmaktadır.

Sultan Murad'ın Cüfus ve Hal'i, 1324 (1906) yılında çıkmıştır. Karabet Matbaası'nda basılan kitap, 16 sayfadır. Abdülaziz'den sonra tahta geçen, Sultan Murad'ın kısa süren saltanatı anlatılmıştır. V. Murad akıl sağlığının bozuk olması nedeniyle, yine bir şeyhüliislam fetvasıyla tahttan indirilmiştir. Kitapta Abdülaziz'e tekrar değinilmiş; onun ölümlü, ölümlü sonrasında yaşanan olaylar konu edilmiştir. Sultan Murad'dan sonra yerine Sultan Abdülhamit geçmiştir.

Millet Vekâleti de Tefvik Nureddin'e ait bir kitaptır. 1324 (1906) yılında Karabet Matbaası'ndan çıkan kitabı inceleme fırsatımız olmamıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

1. SONUÇ

Çocuk Dostu, 1914 yılında yayınlanmaya başlamış ve yine bu yılda yayın hayatı son bulmuş bir çocuk dergisidir. Dönemindeki diğer dergilerle karşılaştırıldığında, küçük yaş grupları için hazırlandığı görülür. Hem biçim, hem de içerik özellikleri bunu desteklemektedir. Yayınlandığı 4 aylık süreçte başarılı bir grafik çizmiştir.

Dergide genellikle fabl türünde eserlere yer verilmiştir. Hedef kitlesi, küçük yaş grupları olduğundan bu gayet normaldir. Şiir, hikâye türleri de dergide kullanılmıştır. Bunların yanında her sayıda bir bilmece sorulmuş ve ödüller dağıtılmıştır. Oyunlar anlatılmış, meslek tanıtımı yapılmış, dönemin tiyatro ve müzik kavramlarına değinilmiştir. Metinlerin içerikleri dolu dolu işlenmiş, neredeyse bütün metinlerde olumlu mesajlar verilmiştir. Bu yapılırken hassas olunmuş, sadece eğitici amaçlı sıkıcı metinlerden uzak durulmuştur. Çocukların eğlenirken öğrenecekleri metinler seçilmiştir. Konular da ilgi ve ihtiyaçları karşılayacak şekilde seçilmiştir.

Gayet sade ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır. Hitap ettiği yaş grubuna göre, basit ve kısa cümleler tercih edilmiştir. Cümlelerde karmaşık yapılardan uzak durulmuştur. Dilde, noktalamada bir birlik olmadığı görülür, derginin tek olumsuz yönü budur. Noktalamada yanlış öğrenmelere neden olacak uygulamalar mevcuttur.

Derginin müdürü Tevfik Nureddin'dir. Bunun dışında dergide çalışan, yazı yazan, resimleyenler hakkında bir bilgi yoktur. Sadece dergide bulunan İngilizceden iki çeviri yapan Ekrem Cenani ismi kullanılır. Diğer metinlerin yazarları verilmemiştir.

Derginin olumlu taraflarından biri, çocuklara okuyabilecekleri kitapların listesinin sunulmasıdır. Okumaya teşvik etmesi bakımından bu önemlidir. Ayrıca

böyle bir listenin dergiye eklenmiş olması, onun sadece okul öncesi dönem için hazırlanmadığı, ilkokul çağındaki çocukları da hedef kitle olarak kabul ettiğini göstermektedir.

Çocuk dergilerinin, çocuk edebiyatında ve çocuğun eğitiminde önemli bir yeri olduğu kabul edilmiştir. Eğlenceli yapıları, farklı türleri bir arada kullanması, oyun ve bilmeceleri onları çocuk için cazip hale getirmektedir. Kitaplara oranla daha fazla çocuğa ulaşma imkânı bulabilmektedirler. Bu nedendir ki özenle hazırlanmış, kaliteli bir çocuk dergisi çocuğun gelişimine ciddi katkı sağlamaktadır.

Çocuk Dostu da dönemdeki şartlara göre gayet kaliteli bir dergidir. Çocukların ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınarak, estetik bir kaygıyla ve olumlu davranışları geliştirecek metinleriyle, çocuğu bir adım ileriye taşıyacak dergi olmuştur. Kısa süren yayın hayatında epey yol kat etmiş, faydalı işler yapmıştır. Herhangi bir ideolojik tavır da sergilememiştir. Özetle Çocuk Dostu, artıları fazla olan, Meşrutiyet Dönemi'nin başarılı bir dergisidir.

2. ÖNERİLER

Günümüzde çocuk dergiciliğinin geldiği nokta gayet başarılıdır. Hatta diyebiliriz ki geçmişle kıyaslanamayacak kadar ileri seviyededir. Gelişen teknoloji, ilerleyen bilim edebiyatta da kendisini göstermiştir. En son teknolojiyle donatılan matbaalardan çıkan günümüz çocuk dergileri, tüm albenisiyle küçük okurlarının karşısına çıkmaktadır. Renkli, cıvıl cıvıl sayfaları, eğlenceli oyunları, çocuklara sunduğu promosyonların kalitesi takdire şayandır. Fakat şu da iyi bilinmektedir ki, dönemin şartları çok önemlidir. Bu nedenle herhangi bir karşılaştırma yapılmamalı, dergiler kendi çağlarına göre değerlendirilmelidir.

İnceleme fırsatı bulduğumuz, *Can Kardeş*, *Bilim Çocuk* ve *Gonca*, günümüzün başarılı çocuk dergilerinden bazılarıdır. Çağımız çocuk dergileri dolu dolu içerikleri, sayfalarında bolca yer alan bilmece ve bulmacaları, verdikleri bilgiler, çocuklar için ayrılan köşeleri, matematiksel oyunları ile bir çocuğun gelişimine katkıda bulunabilecek niteliktedir. Nasreddin Hoca gibi kültürel değerleri de bu dergilerin sayfalarında bulmak mümkündür. Ancak bir şey eksiktir: çocuk saflığı. Bundan yüz yıl önce yayınlanmış dergilerin, renksiz sayfalarındaki çocuk saflığı,

masum heyecanları, basit sevinçleri günümüz dergilerinde yoktur. Bu nedenle ne kadar renkli olurlarsa olsunlar, bir noktada çocuğun ihtiyacını karşılamakta yetersiz kalmaktadırlar.

Bu durumda şu öneride bulunabiliriz: Çocuklarımızı büyümeden büyümek mecburiyetinde bırakmayalım. Saf, masum çocukluklarını doya doya yaşamalarına izin verelim. Bırakalım her şeyi bilmesinler ama çocukluk duygusunu sonuna kadar hissetsinler. Bunun için dergilerde çocuk dünyasını yansıtan eserler bulunmalıdır görüşündeyiz. Çocuk edebiyatının temel ilkesi “çocuğa görelilik”tir. Bu nedenle çocuk dergilerinde, çocuk duygu ve düşüncesini merkeze alan bir yayın anlayışı olmalıdır. Metinler, görseller onlara göre seçilmelidir.

Bir diğer önerimiz, çocuk dergilerinde bir ideolojinin savunuculuğu yapılmamalıdır. Günümüzde dergilerde görülen olumsuzluklardan biri de budur. Çocuklara temel evrensel değerler kazandırılmalıdır ancak şu veya bu görüşün propagandası yapılmamalıdır. Hangi kurum tarafından çıkarılırsa çıkarılsın, çocukları yönlendirecek, özellikle de siyasi anlamda yönlendirecek yayınlardan uzak durulmalıdır. İyi, güzel anlatılmalı; çocukları düşünmeye sevk edecek içerik oluşturulmalıdır.

Son olarak, eski harfli yayınların günümüze kazandırılması çalışmaları artmalıdır. Bir tarihin öylece yok olup gitmesine izin verilmemelidir. Bilimsel bir disiplin gelenekten yararlanır, yararlanmalıdır. Geçmişte yaşanan güzellikler sürdürülebilir, yanlışlar terk edilebilir. Eski harflerle yazılmış olan bu eserlerden kazanacağımız bir şeyler olabilir.

KAYNAKÇA

1. İNCELENEN DERGİLER

- Nureddin, T. (1914). *Çocuk Dostu 1*, İstanbul: Necm-i İstikbal Matbaası
- Nureddin, T. (1914). *Çocuk Dostu 2*, İstanbul: Necm-i İstikbal Matbaası
- Nureddin, T. (1914). *Çocuk Dostu 3*, İstanbul: Necm-i İstikbal Matbaası
- Nureddin, T. (1914). *Çocuk Dostu 4*, İstanbul: Necm-i İstikbal Matbaası
- Nureddin, T. (1914). *Çocuk Dostu 5*, İstanbul: Necm-i İstikbal Matbaası
- Nureddin, T. (1914). *Çocuk Dostu 6*, İstanbul: Necm-i İstikbal Matbaası
- Nureddin, T. (1914). *Çocuk Dostu 7*, İstanbul: Necm-i İstikbal Matbaası
- Nureddin, T. (1914). *Çocuk Dostu 8*, İstanbul: Necm-i İstikbal Matbaası
- Nureddin, T. (1914). *Çocuk Dostu 9*, İstanbul: Necm-i İstikbal Matbaası
- Nureddin, T. (1914). *Çocuk Dostu 10*, İstanbul: Necm-i İstikbal Matbaası
- Nureddin, T. (1914). *Çocuk Dostu 11*, İstanbul: Necm-i İstikbal Matbaası
- Nureddin, T. (1914). *Çocuk Dostu 12*, İstanbul: Necm-i İstikbal Matbaası
- Nureddin, T. (1914). *Çocuk Dostu 13*, İstanbul: Necm-i İstikbal Matbaası

2. KİTAPLAR, DERGİLER VE TEZLER

- Berkes, N. (2002). *Türkiye’de Çağdaşlaşma*, İstanbul: YKY
- Beyatlı, Y.K. (2012). *Edebiyata Dair*, İstanbul: İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları
- Nesil Çocuk. (2013). *Can Kardeş*, Aylık Çocuk Dergisi, Sayı:283, Ağustos 2013
- Dellal, M. (2010). *Çocuk Edebiyatında Öykü Türünün Çocuğun Kavram Gelişimine Etkileri Üzeine Bir Araştırma (Gülten Dayioğlu Örneği)*, (Yüksek Lisans Tezi) Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar
- Demiray, K. (1977). *Açıklamalı Çocuk Edebiyatı Antolojisi*, İstanbul: İnkılâp ve Aka Basımevi
- Devellioğlu, F. (2000). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügati*(17. Baskı), Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları
- Emiroğlu, Ö. (1992). *Tanzimat’tan 1928’e Kadar Yayınlanan Çocuk Gazete ve Dergileri Üzerine Bir İnceleme*, (Yüksek Lisans Tezi) Erciyes Üniversitesi, Kayseri
- Gençel, Ş. (1984). *“Çocuk Dergileri”, Türkiye’de Dergiler, Ansiklopediler (1849 -1984)*, İstanbul; Gelişim Yayınları
- Gövsâ, İ.A. (1925). *Bedii Terbiye*, İstanbul: Tanin Matbaası
- Gürel, Z., Temizyürek, *Çocuk Edebiyatı*, Ankara: Öncü Kitap Yayınları
- F. ve Şahbaz, N.K. (2007).
- Güven, N., Bal, S. *Dil Gelişimi ve Eğitim:0-6 Yaş Dönemindeki Çocuklar İçin Destekleyici Etkinlikler*, İstanbul: Epsilon Yayını (2000).
- Hece Dergisi. (2005). *Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı:104-105*, Ankara: Hece Yayınları
- İşnas, S. (2011). *Masal Türünün Çocuktaki Kavram Gelişimine Etkisi Üzerine Bir Araştırma (Cahit Zarifoğlu Örneği)*,

- (Yüksek Lisans Tezi) Afyon Kocatepe Üniversitesi,
Afyonkarahisar
- Karaşah, E. (2009). *Ömer Seyfettin'in Öykülerinde Çocuk ve Çocuk Eğitimi*, (Yüksek Lisans Tezi) Kafkas Üniversitesi, Kars
- Katırcıoğlu, T.M. (2013). *Gonca*, Çocuk Kültür Dergisi, Sayı:136, Ağustos 2013
- Kavcar, C. (1999). *Edebiyat ve Eğitim*, Ankara: Engin Yayınevi
- Kıbrıs, İ. (2006). *Çocuk Edebiyatı*, Ankara: Tek Ağaç Eylül Yayınları
- Kür, İ. (1991). *Türkiye'de Süreli Çocuk Yayınları*, Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını
- Meydan Larousse, (1981). *Çocuklar İçin Edebiyat*, C.3, İstanbul: Nurdan Yayınları
- Neydim, N. (1995). *Türkiye'de Çeviri Çocuk Edebiyatında Tarihsel Süreç İçerisinde Çizilen Çocuk Figürlerine Toplumsal Bakış Açısından Yüklenen İşlevler*, (Yüksek Lisans Tezi) İstanbul Üniversitesi, İstanbul
- Neydim, N. (2000). *80 Sonrası Paradigma Değişimi Açısından Çeviri Çocuk Edebiyatı*, (Doktora Tezi) İstanbul Üniversitesi, İstanbul
- Nureddin, T. (1906). *Menfiden Avdet, Bir Arkadaşımın Defter-i Hayatından*, İstanbul: Matbaa-i Ahmed Kemal
- Nureddin, T. (1906). *Sultan Aziz'in Hal'i ve İntiharı*, İstanbul: Karabet Matbaası
- Nureddin, T. (1906). *Sultan Murad'ın Cülus ve Hal'i*, İstanbul: Karabet Matbaası

- Oğuzkan, A. F. (2010). *Çocuk Edebiyatı*, Ankara: Anı Yayıncılık
- Okay, C. (1999) *Eski Harfli Çocuk Dergileri*, İstanbul: Kitabevi Yayınları
- Öğüt, N. (2006). *Eski Harfli Çocuk Dergilerinden Yeni Yol Dergisinin Çocuk Eğitiminde İşlevi*, (Yüksek Lisans Tezi, Dan: Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Tuncer). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir
- Sever, S. (2000). *“Çocuk Kitaplarında Dilsel ve Görsel Duyarlılık” I. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu: Sorunlar ve Çözüm Yolları* (Yay. Haz.: S. Sever), Ankara: AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi ve Tömer Dil Öğretim Merkezi Yayını
- Sever, S. (2003). *Çocuk ve Edebiyat*, Ankara: Kök Yayıncılık
- Şimşek, T. (2011) *Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı El Kitabı*, Ankara: Grafiker Yayınları
- Şirin, M.R. (1994). *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*, İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları
- Şirin, M.R. (2007). *Çocuk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış*, Ankara: Kök Yayınları
- Şirin, M.R. (2009). *Çocuk Hep Çocuk*, İstanbul: İz Yayınları
- Toz, H. (2007). *Çocuk Edebiyatı*, Ankara: Pegem A Yayınları
- Türkçe Sözlük*. (2005). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları
- TÜBİTAK. (2013). *Bilim Çocuk*, Aylık Popüler Bilim Dergisi, Sayı:187, Temmuz 2013
- Yalçın, A. ve Aytaş, G. *Çocuk Edebiyatı*, Ankara: Akçağ Yayınları (2011).

- Yardımcı, M. ve Tuncer, H. (2002). *Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı*, İzmir: Ürün Yayınları
- Yaşar, Ş. (2001). *İlk Çocuk Dergilerinden Mümeyyiz*, (Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul
- Yazım Kılavuzu*. (2005) Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları

3. MAKALELER

- Acaroğlu, T. (1970). ‘Çocuklar İçin Süreli Yayınlar’. *Türk Dili Dergisi*, S.228
- Bayram, Y. (2005). ‘Türk Edebiyatının İlk Çocuk Dergisi: Mümeyyiz (1869-1870)’. *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*, S.104-105
- Ceyhan, C.O. (2008). ‘Eski Harfli Bir Çocuk Dergisi: Çocuk Dostu’. *Türkoloji Kültürü*, C.1 – N.1, s.121-125
- Çıkla, S. (2005). ‘Tanzimat’tan Günümüze Çocuk Edebiyatı ve Bazı Öneriler’. *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*, S.104-105
- Enginün, İ. (1985). ‘Çocuk Edebiyatına Toplu Bir Bakış’. *Türk Dili Çocuk Edebiyatı Özel Sayısı*, S. 400
- Karaosmanoğlu, M. (2005). ‘Çocuk Nedir, Edebiyat Nereye Düşer?’. *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayı*, S.104-105
- Küçük, S. (2010). ‘İlk Türkçe Çocuk Dergileri ve Çocuklara Mahsus Gazete’. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı:24, s.221-257
- Uçan, M. H. (2005). ‘Çocuk Kadar Saf, Temiz Olabilmek/Kalabilmek’. *Hece Dergisi Çocuk Edebiyatı Özel Sayı*, S.104-105

Uçan, M. H. (2006). ‘Edebiyat Eğitimi, Estetik Bir Hazzın Edinimi, Okumanın Alışkanlığa Dönüştürülmesi ve Yazınsal Kuramlar’. *Milli Eğitim Dergisi*, Sayı:169

4. ELEKTRONİK KAYNAKLAR

- Aksiyon. (1997). *Çocuk Dergileri*, 7 Haziran 1997, <http://www.aksiyon.com.tr>
- Alagöz, G. (2005). *Mümeyyiz'den Miço'ya Çocuk Dergileri*, Nisan 2005, <http://www.istanbul.edu.tr>
- Duman, M. (2012). *Darbeci Zihniyet ve Sultan Abdülaziz'in Katli*, Haziran 2012, <http://www.sizinti.com.tr>
- Osmanlı Araştırmaları Vakfı. *Sultan Abdülaziz*, <http://www.osmanli.org.tr>
- Osmanlı Araştırmaları Vakfı. *Sultan Abdülaziz intihar mı etmiştir?* <http://www.osmanli.org.tr>
- Osmanlı Araştırmaları Vakfı. *Sultan V. Murad*, <http://www.osmanli.org.tr>
- Tenekeci, N. (2006). *Ebe Sobe*, Ocak 2006, <http://www.anlayis.net>

EKLER

EK 1: KEDİ MAKETİ YAPIMI

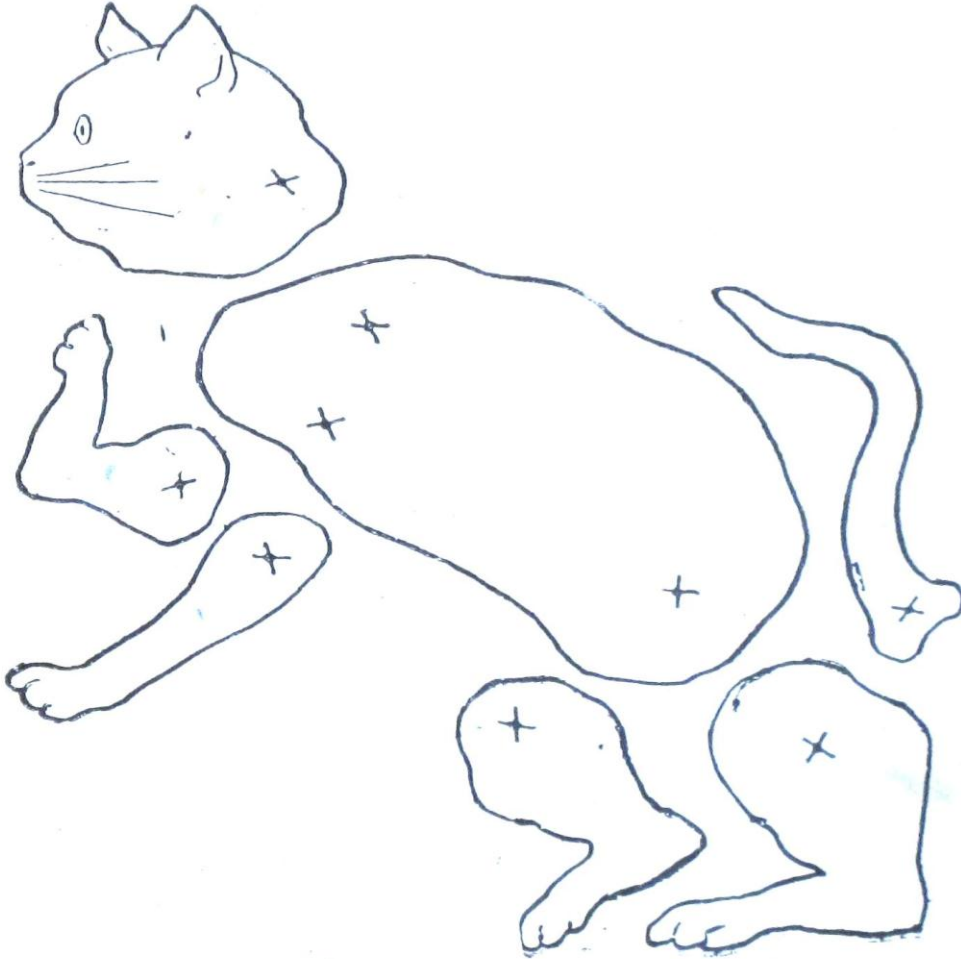
چوجوق دوستی

۴

کدی یالانیور ..

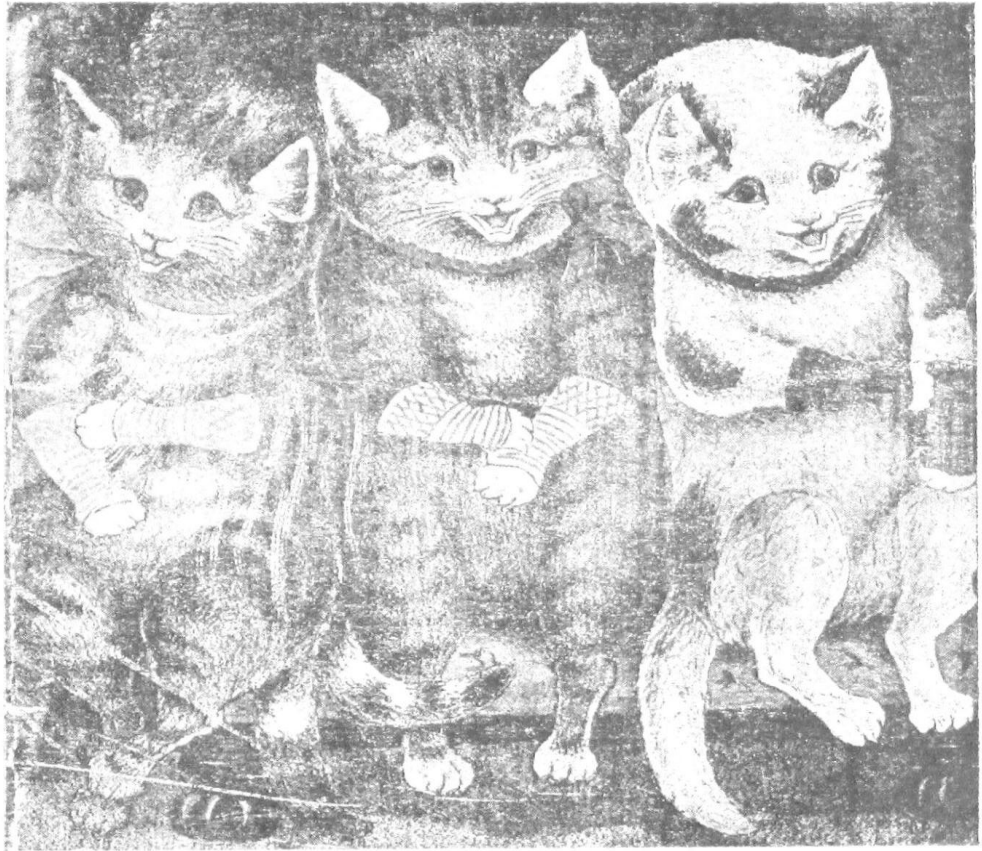
کدی اویتایور ..

چوچوق دوستى

دانهسى : ۱۰ پارادر

صاي : ۲

مینی مینی چوچوقلرک آرقاداشیدر

هفته ده بیر ، پرشنبه کونلری چیقار

بیر سنه لگی ۱۵ غروشدر

نجم استقبال مطبعهسى

چوجوق دوستی

دانهسی : ۱۰ پارادر

صای : ۵

مینی مینی چوجوقلرک آرقاداشیدر

هفتهده بیر ، پرشنبه کوناری چیتار

بیر سنه لکین ۱۵ غروشددر

نجم استقبال مطبعهسی

چوجوق دوستى

مىنى مىنى چوجوقلر ك آرقاداشيدر

يىل : ۱ پرشنبه ، ۱۰ نيسان ۱۳۳۰ صاىي : ۱

هفته ده بير ، پرشنبه كونلرى چيقار

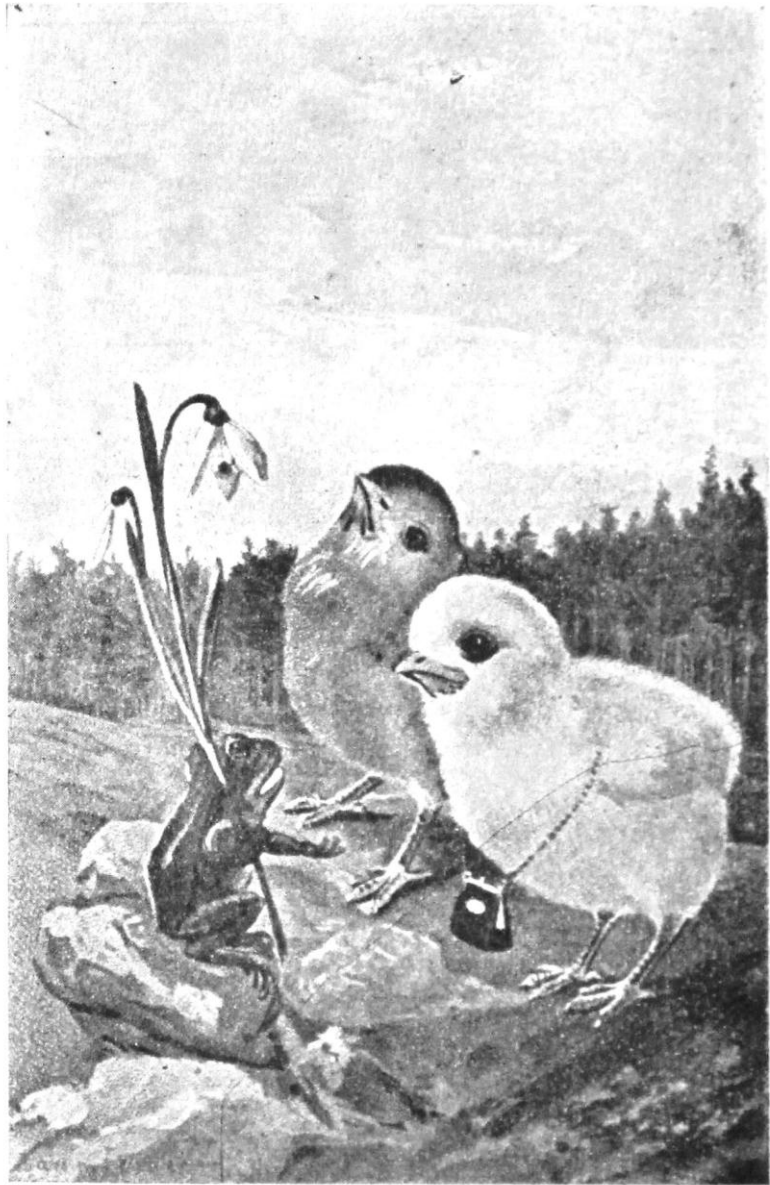

ايكى جيو جيو ك گزىنتىسى

K. 161
087(05)-94.35

بىر واردى بىر يوقدى ، بىر كويده ايكى دانه جيو جيو
واردى . بونلردن بريسنىڭ آدى « پاموق جيو جيو خانم » ،
اوتە كىنىڭ آدى ده « قارا جيو جيو بك » ايدى .
بىر كون پاموق جيو جيو خانم ، قارا جيو جيو بگه ديدى كه :
— قارده شجگم ، گل سىنگله آزاجق گزەلم .. اووالره ،
بايىرلره گىدەلم .. باق نه گوزەل . لالەلر ، سونبوللار آچش ،
ھىر يىر ميس گىبى قوقويور .
قارا جيو جيو بك ؛

— پكى قاردهشم ، ديه جواب وردى ، لا كين يولمىزى
قايب اتمهيلم ..

ايكى جيوجيو ، آنه لرندن اذن آلارق سهوينه سهوينه
تارلاره قوشديردير؛ اوچاق گيبي قانادجقلىرىنى ساللاديلر ..
گزمگه بير تورلو دويا ماديلىر .. گزه گزه يورولديلىر .. بيلاور
گيبي تمىز بر صويك كينارينه گلديلىر .. قانه قانه صودن ايچديلىر .
اونلرى گوردن بر قورباغا ، صودن چيقدى :

— واق ، واق ! ديدى ، خوش گلديگىز جيوجيو قاردهشلىر !
جيوجيولر قارشىلق ويرديلىر :

— خوش بولدىق واق واق قاردهش ، كيفك ايمى ؟

— چوق شكر ، سزى گوردوم داها اين اولدم ..

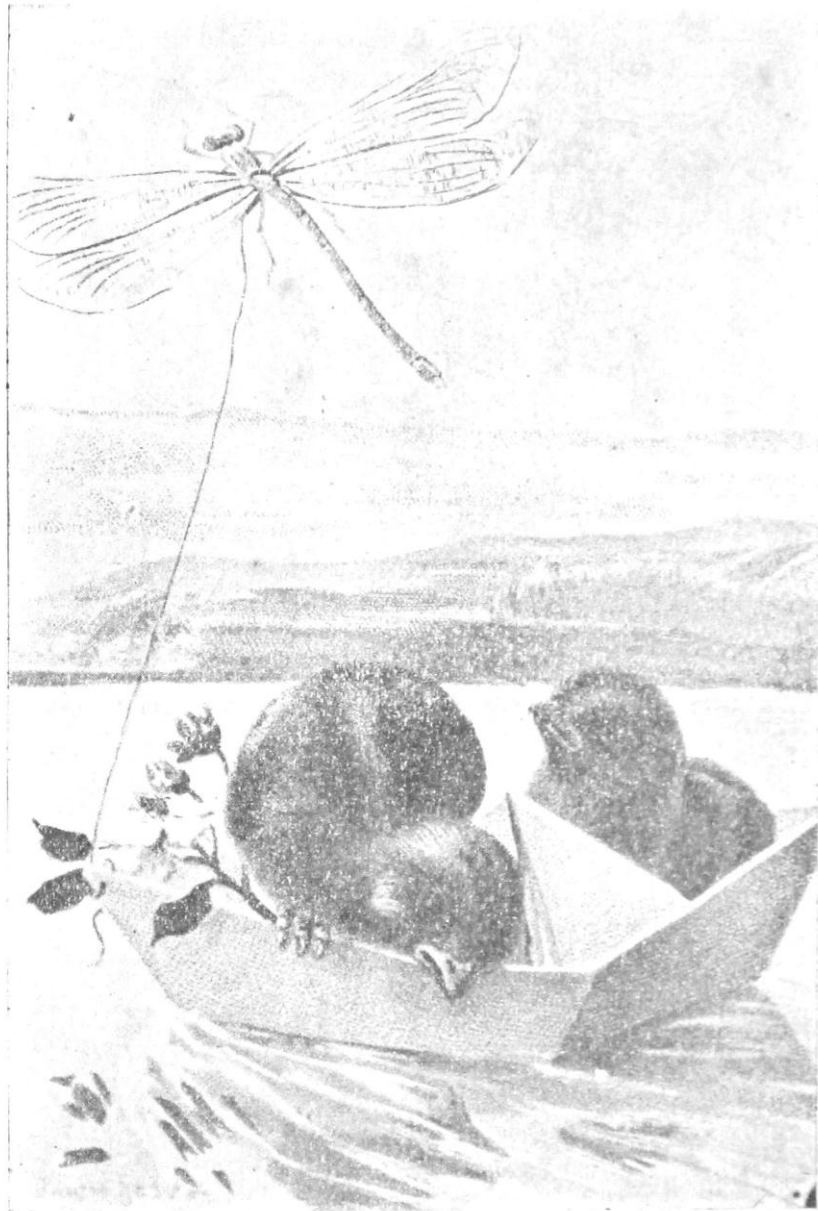
— اوخ بو صو نه قادار گوزدل ؛ يوزمك بياسه ييدك
ايچينه گيردر ، يقانيردىق .

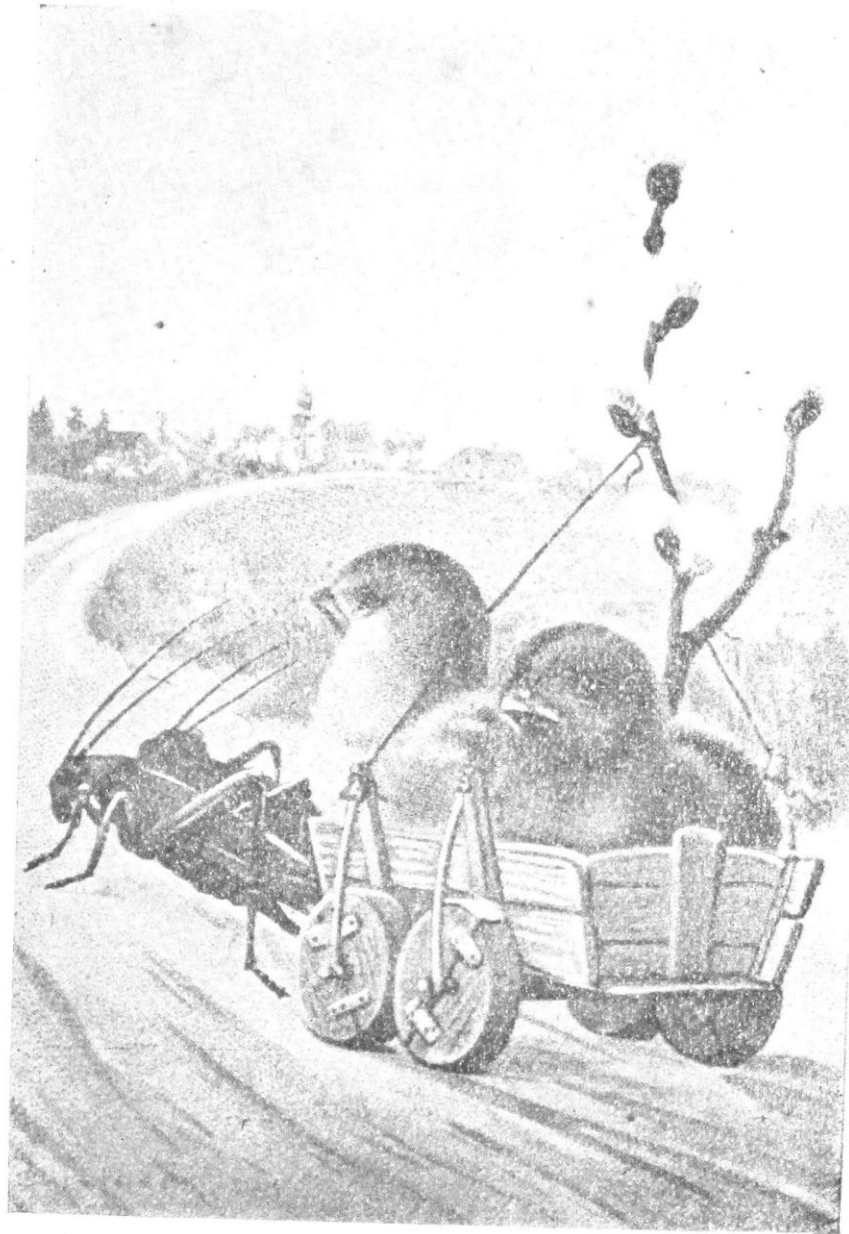
— يقانمق سزه ياراماز ، اوشورسگىز .. ايسته رسه گز

سزى گمى ايله گزديره يم ..

— امان واق واق قاردهش ، چوق ايسته رز ، يالوارىز

سگدا ، بىزى گمى ايله گزدير !

قورباغا، كاغددن بىر گمى ياپدى، كلك يولداشى چاغىردى،
بىر اپك بىر اوجىنى كلكگە، اوبىر اوجىنى دە گمى يە باغلادى.
جيو جىولر قورقە قورقە گمى يە بىندىلر. قورباغا صويە دالدى.
كلك گمى بى چكەك جيو جىولرى گزديرمگە باشلادى .

*
*

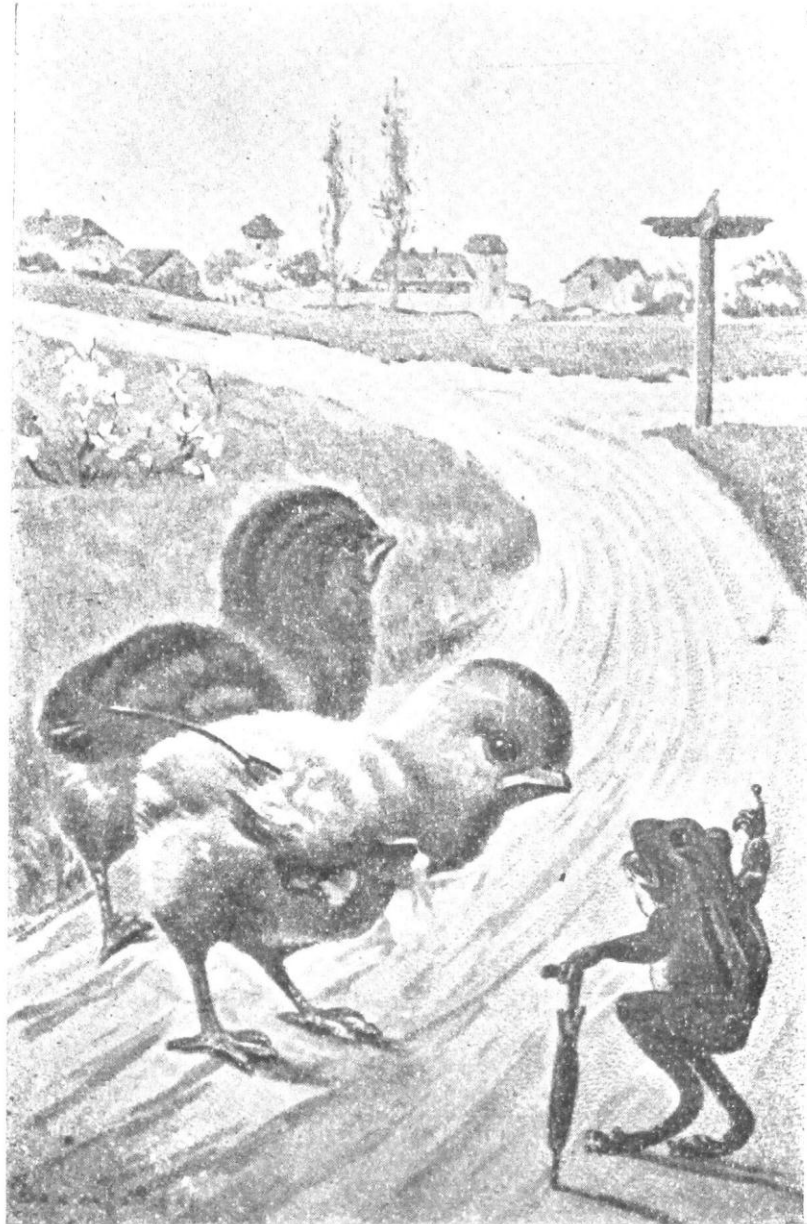
جيو جىولر پك سەويندىلر. گمى ايله گزىمك اونلر كچوق،
خوشىنە گىتدى .

كلك گمى بى كىنارە ياباشدىردى ، قورباغا جيو جىولر ك
الارىندىن طوتوب دىشارى يە چىقاردى .

جيو جىولر ك آنەسى كىندىلر نى گتىرمك اچون چكىر .
گەلر ك چكدىكى آرابە بى گوندەرمىشى .
آرابە يە بىندىلر ،

— گل قورباغا قاردەش ، سەندە بىن ، دىدىلر . قورباغا:
— يوق جيو جيو قاردەشلر ، بىن زىپلا يە زىپلا يە گىدەرم،
دىدى .

چوق زمان آرابە ايله گىتدىلر. كويە ياقىن آرابە دن ايندىلر .
قورباغا دىدى كە :

— ائى جیو جیو قارده شلر ، سزه اوغورلر اولسون ، بن
ینه صو باشینه دونه جگم . . .

جیو جیولر قورباغاندن آیر یلمق ایستهمه یه رک ؛

— آ . قورباغا قاردهش ، گل بزمله آنه مزه گیده لم . .
اوسنی گورورسه چوق سهوینه جک . .

— خایر قارده شلرم . سزك آنه گز ناصیل بکله یورسه
بنمده آنام بابام اویله بکله یور . .

— ها ! باق اوراسنی بز دوشونه مدك . الله سندن راضی

اولسون . . دوستلغیگی اونوته میه جاغز قورباغا قاردهش !

— بیر شی ده گیل . . اییلك ایتك هر کس گیگی بنمده

بویتك بورجیدر .

*

— اوه دوندکاری زمان آقشام اولویوردی . آنه لری

اونلری سهودی ، اوپدی . اونلرده قانادلرینی چیرپارق :

— اوخ آنه ، ییلسهك نه قادار گزدك ، اكنندك . .

بوتون دنیایی دولاشدق ، قورباغا قاردهشك گمیسنه بئندك . .

گزمدیگمز یر قالمادی ، دیه ناصیل گزوب اگانندیکارینی

آگلاندیلر .

آد : _____

ياش : _____

مخاه ياخود مكاتب : _____

سمت ياخود نومرو : _____

يالمجه نك جوابي : _____

چو جوق دوستي : ۱

پيلمجه

جنتدن چيقمش آپششمش

بوتون عالمه ياپششمش

دنيا فرستار

دوغرو بيلن ارکک چوجوقلردن بيرنجي چيقسانه بر طوپ ،

اونجی يه قادار چيقولاتا ، بيرمنجی يه قادار قارت پوستال .

قيزلردن بيرنجی يه بير بېك ، اونجی يه قادار چيقولاتا ، بيرمنجی يه

قادار قارت پوستال .

اون گون وقتي واردر .

پول يری

استانبول

باب عالی جاده سنده « تورك يوردي » كتابخانه سنده

« چوجوق دوستی » مدير لگنه